

Informationsmaterialien zu den Themen Arbeitslosengeld II (ALG II) / Sozialgeld

Mai 2011

Materiały informacyjne w sprawie zasiłków dla bezrobotnych II (ALG II) / zasiłków socjalnych

Maj 2011

Dane teleadresowe

Wydawca: Dzieło Diakonii Landu Berlin – Brandenburg - Górne Łużyce Śląskie e.V.
(DWBO) www.diakonie-portal.de

Redakcja: Bea Schramm, Koordynacja projektu „Rozwój organizacyjny i jakościowy otwarcia międzykulturowego“ (DWBO), schramm.b@dwbo.de

Redaktorki Regina Thiele, („Centralnym Ośrodkiem Doradztwa dla Osób Bezdomnych“
(Berlińska Misja - słuŜby Socjalne gGmbH/Związek Caritas dla Arcybiskupstwa Miasta Berlin e.V.), www.wohnungslos-berlin.de

Angela Prodan Bayouma Haus, AWO Friedrichshain Kreuzberg,
www.bayouma-haus.de

Tłumaczenie na język polski: mgr Tomasz Jezierski

Korekta od
strony prawnej: Annelie Jaschinski, adwokat, Berlin

Projekt: sv@hochform-design.de

Fotografie: © Rolf van Melis/PIXELIO
© Uwe Steinbrich/PIXELIO
© Buntschatten/PIXELIO
© Jerzy Sawluk/PIXELIO
© Sigrid Romann/PIXELIO
© Meltis/PIXELIO
© Thorben Wengert/PIXELIO

Maj 2011

Niniejszą broszurę, jako plik PDF mogą Państwo pobrać ze strony www.eui-dwbo.de

Niniejsza broszura powstała w ramach realizacji projektu „Prace badawczo-rozwojowe w kwestii organizacji i jakości otwarcia międzykulturowego“ (DWBO) www.eui-gwbi.de we współpracy z „Centralnym Ośrodkiem Doradztwa dla Osób Bezdomnych“ (Berlińska Misja - słuŜby Socjalne gGmbH/Związek Caritas dla Arcybiskupstwa Miasta Berlin e.V.), www.wohnungslos-berlin.de

Dieses Projekt wird von der Europäischen Union und dem Land Berlin kofinanziert.
Niniejszy projekt został współfinansowany przez Unię Europejską i Kraj Związkowy Berlin i Dzieło Diakonii Landu Berlin – Brandenburg - Górne Łużyce Śląskie e.V.

**Informationsmaterialien zu den Themen
Arbeitslosengeld II (ALG II) / Sozialgeld**
Mai 2011

**Materiały informacyjne w sprawie
zasiłków dla bezrobotnych II (ALG II) /
zasiłków socjalnych**
Maj 2011

Inhaltsverzeichnis

1	Grundsätzliches	8
2	Wer hat Anspruch auf die Grundsicherung für Arbeitssuchende?	8
2.1	Die fünf allgemeinen Leistungsvoraussetzungen	10
2.1.1	Alter	10
2.1.2	Erwerbsfähigkeit	10
2.1.3	Hilfebedürftigkeit	12
2.1.4	Gewöhnlicher Aufenthalt in Deutschland	12
2.1.5	Erreichbarkeit	12
2.2	Wer ist von Leistungen ausgeschlossen?	16
2.3	Zur Leistungserbringung bei Ausländern	16
2.3.1	Allgemeines zum Leistungsanspruch	16
2.3.2	Ist der Bezug von Leistungen der Grundsicherung schädlich für die Aufenthaltserlaubnis?	20
2.4	Zur Leistungserbringung bei Auszubildenden, Schülern und Studierenden	22
3	Bedarfs-/Haushalts- oder Wohngemeinschaft?	24
3.1	Die Bedarfsgemeinschaft	25
3.2	Die Haushaltsgemeinschaft	28
3.3	Die Wohngemeinschaft	30
4	Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts	30
4.1	Der Regelbedarf	32
4.2	Mehrbedarfe	34
4.3	Bedarfe für Unterkunft und Heizung	40
4.4	Einmalige Bedarfe, die als Zuschuss gewährt werden	46
4.5	Darlehen bei unabweisbarem Bedarf	48
5	Bedarfe für Bildung und Teilhabe	50
6	Einschub: Leistung „Kinderzuschlag“	52
7	Einkommensberücksichtigung	52
8	Vermögensberücksichtigung	60
9	Fördern von Arbeit und Fordern	64
9.1	Zur Zumutbarkeit	64
9.2	Leistungen zur Eingliederung in Arbeit	66
10	Sanktionen – Kürzung oder Streichung von Leistungen	70
10.1	Sanktionen wegen Pflichtverletzungen bzw. Meldeversäumnissen	70
10.2	Sanktionen wegen Verletzung allgemeiner Mitwirkungspflichten	72
	Anhang:	76
I	Adressen von Beratungsstellen in Berlin und wo Sie weitere nützliche Informationen erhalten können	76
II	Abkürzungsverzeichnis	77

Spis treści

1	Uwagi ogólne	
2	Kto ma prawo do zasiłku do podstawowych świadczeń dla osób poszukujących pracy?	8
2.1	Pięć ogólnie obowiązujących warunków przyznawania świadczeń	8
2.1.1	Wiek	
2.1.2	Zdolność do podjęcia pracy	
2.1.3	Znalezienie się w stanie wymagającym pomocy	
2.1.4	Stały pobyt na terenie Niemiec	
2.1.5	Osiągalność	16
2.2	Kto jest wyłączony z prawa do świadczeń?	20
2.3	Kwestia pobierania świadczeń przez cudzoziemców	
2.3.1	Informacje ogólne na temat prawa do pobierania świadczeń	
2.3.2	Czy pobieranie świadczeń w ramach zabezpieczenia podstawowego wpływa ujemnie na decyzję o wydaniu zezwolenia na pobyt?	
2.4	Pobieranie świadczeń przez osoby kształcące się, uczniów i studiujących w ramach pomocy dla osób szkolących się zawodowo (BAB) lub w ramach Bafög	28
3	Wspólnota potrzeb, gospodarstwa domowego czy miejsca zamieszkania?	32
3.1	Wspólnota potrzeb	32
3.2	Wspólnota gospodarstwa domowego	32
3.3	Wspólnota miejsca zamieszkania	42
4	Świadczenia celem zabezpieczenia utrzymania egzystencji	44
4.1	Zapotrzebowanie regularne	44
4.2	Zapotrzebowania dodatkowe	46
4.3	Zapotrzebowanie na koszty utrzymania i ogrzewania	46
4.3	Zapotrzebowania jednorazowe, które traktowane są jako zapomoga	50
4.4	Zapotrzebowania jednorazowe, które traktowane są jako zapomoga	50
4.5	PoŚyczka w przypadku nagłej potrzeby	52
5	Ewentualne świadczenia na kształcenie i udział w życiu społecznym	54
6	Dygresja: świadczenie „dodatek na dzieci”	60
7	Uwzględnianie dochodów	64
8	Uwzględnienie wielkości majątku	70
9	Wspieranie i wymagania wobec osób poszukujących pracy	74
9.1	Domniemanie o przydatności do pracy	74
9.2	Świadczenia integracyjne w miejscu pracy	76
10	Sankcje - Zmniejszenie lub odebranie świadczeń	78
10.1	Sankcje z powodu naruszenia obowiązków, względnie zaniedbań w zgłaszaniu się	80
10.2	Sankcje z powodu naruszenia ogólnych obowiązków aktywnego współdziałania	80
	Załącznik:	80
I	Adresy punktów doradztwa w Berlinie i miejsce otrzymania praktycznych informacji	82
II	Spis skrótów	

1. Grundsätzliches

Am Anfang einige grundsätzliche Anmerkungen und Empfehlungen, die Sie unbedingt beachten sollten:

Die gesetzliche Grundlage für die Grundsicherung für Arbeitssuchende ist das Sozialgesetzbuch Zweites Buch – SGB II. Darum wird im Folgenden von SGB II-Leistungen gesprochen.

Die Leistungen der Grundsicherung erfordern einen Antrag. Der Antrag wirkt auf den Ersten Tag des Monats zurück.

Der Antrag kann schriftlich, persönlich oder per Fax gestellt werden. Es ist ratsam die Antragstellung schriftlich vom JobCenter bestätigen zu lassen.

Leistungen, für die ein gesonderter Antrag notwendig ist, sind z.B.: Leistungen nach dem Bildungs- und Teilhabepaket, Leistungen für die Erstausrüstung bei Schwangerschaft und Geburt oder die Erstausrüstung der Wohnung.

Wenn ein Bewilligungsabschnitt endet, muss rechtzeitig ein Weiterbewilligungsantrag gestellt werden.

Wenn Sie mit Familienmitgliedern zusammenleben, sind diese in den Antrag mit eingeschlossen, Sie gelten dann als „Vertreter der Bedarfsgemeinschaft“ (siehe unter 3.1) Aber: Kinder müssen ab ihrem 25. Geburtstag, auch wenn sie mit den Eltern zusammenwohnen, einen eigenen Antrag stellen. Das gilt auch für Kinder - unabhängig von ihrem Alter - wenn sie selbst ein Kind bekommen.

Sie können sich von einem Beistand zum Amt begleiten bzw. vertreten lassen, auch als Hilfe zum Übersetzen.

Das Arbeitslosengeld II (ALG II) bzw. Sozialgeld wird zum Monatsanfang auf Ihr Konto überwiesen. Wer kein Konto besitzt, kann einen Scheck erhalten.

Wer keine Meldeanschrift hat, kann seine Korrespondenz an die Anschrift einer sozialen Beratungsstelle senden lassen, wenn er diese autorisiert.

Wer völlig mittellos ist, kann einen Vorschuss beantragen, wenn er die Mittellosigkeit durch Bankauszüge oder durch eine persönliche Erklärung (wenn sie kein Konto hat) belegt.

Rat: Verlangen Sie immer eine Empfangsbestätigung, wenn Sie Dokumente, Unterlagen oder Antragsformulare abgeben. Das Jobcenter ist dazu verpflichtet, den Empfang zu bestätigen. Sie sollten alle Unterlagen mit der Nummer der Bedarfsgemeinschaft kennzeichnen. Außerdem gilt: Sie dürfen bei einer Antragstellung nicht zurückgewiesen werden, wenn das Personal der Meinung ist, dass Sie keinen Anspruch auf die Leistungen haben. Sie haben in jedem Fall den Anspruch auf einen Bescheid.

2. Wer hat Anspruch auf die Grundsicherung für Arbeitssuchende? (§§ 7, 7a, 8, 9 SGB II)

Um einen Anspruch auf die Grundsicherung für Arbeitssuchende zu haben, müssen Sie bestimmte allgemeine Voraussetzungen erfüllen, welche wir im Folgenden näher erläutern. Einige Gruppen sind vom Bezug der Leistungen grundsätzlich ausgeschlossen.

I. Uwagi ogólne

Na początku przedstawiamy uwagi natury ogólnej i zalecenia, które koniecznie należy mieć na uwadze:

Podstawy prawne w kwestii zaopatrzenia podstawowego dla osób poszukujących pracy stanowi Kodeks Socjalny, Tom Drugi – SGB II. Z tego powodu mowa będzie o świadczeniach w ramach SGB II.

Celem otrzymania świadczeń zabezpieczenia podstawowego należy złożyć stosowny wniosek. Wniosek nabiera ważności wstecz na pierwszy dzień miesiąca, w którym został złożony.

Wniosek można sporządzić pisemnie, osobiście lub wysłać faksem. Radzi się przedstawić wniosek przed przedłożeniem do zatwierdzenia przez Urząd Pracy.

Świadczenia wymagające złożenia osobnego wniosku to m.in: Świadczenia po odbyciu szkolenia i wzięciu udziału w pakiecie programu aktywizacji, świadczenia tytułem pierwszej wyprowadki przy zajściu w ciążę i urodzeniu dziecka lub pierwszego wyposażenia mieszkania.

Tuż przed zakończeniem się okresu przyznania świadczenia należy przedłożyć wniosek o przedłużenie.

W przypadku zamieszkiwania przez Państwo z członkami rodziny, należy ich włączyć do wniosku i wtedy stają się Państwo „przedstawicielami wspólnoty potrzeb” (patrz punkt 3.1)

Jednak: dzieci, od dnia ukończenia 25-ego roku życia zobowiązane są przedłożyć własny wniosek również i wtedy, gdy mieszkają z rodzicami. Dotyczy to również dzieci – niezależnie od ich wieku – posiadających własne dzieci.

Przysługuje Państwu prawo do doradcy lub przedstawiciela wobec urzędu, a także do tłumaczenia

Zasiłek dla bezrobotnych II (ALG II), względnie zasiłek socjalny, przelewane są na Państwa konto. Osoby nieposiadające konta mogą otrzymać czek. Kto nie posiada adresu zameldowania może zlecić wysyłkę korespondencji do Punktu Doradztwa Socjalnego, o ile punkt ten został do tego upoważniony.

Osoba całkowicie pozbawiona środków do życia może złożyć wniosek o zaliczkę, jeśli swój brak środków udokumentuje wyciągami bankowymi lub poprzez osobistą deklarację w tej sprawie (jeśli nie ma konta w banku).

Rada: Prosimy zawsze żądać potwierdzenia przyjęcia w chwili, gdy przekazują Państwo urzędowi dokumentację, załączniki lub wypełnione formularze wniosków. Urząd Pracy zobowiązany jest do potwierdzenia przyjęcia. Zobowiązani są Państwo wszystkie swoje dokumenty znakować numerami i symbolami przynależnymi Państwa wspólnoty potrzeb. Oprócz tego obowiązuje zasada: Nie mają prawa zostać Państwo z góry odrzuceni tylko dlatego, że pracownicy urzędu uważają, że nie mają Państwo prawa do świadczeń. W każdym przypadku mają Państwo prawo otrzymać oficjalną decyzję.

2. Kto ma prawo do zasiłku do podstawowych świadczeń dla osób poszukujących pracy? (§§ 7, 7a, 8, 9 SGB II)

Celem uzyskania prawa do świadczeń podstawowych dla osób poszukujących pracy, zobowiązani są Państwo do spełnienia omówionych przez nas poniżej warunków. Niektóre grupy osób są zasadniczo wykluczone z prawa do świadczeń.

2.1 Die fünf allgemeinen Leistungsvoraussetzungen

Vorbemerkung:

Nur, wenn Sie alle 5 Voraussetzungen erfüllen, sind Sie leistungsberechtigt. Wenn Sie mit Familienangehörigen zusammenleben, also eine Bedarfsgemeinschaft bilden (siehe unter Punkt 3.1), muss wenigstens eine Person innerhalb der Bedarfsgemeinschaft erwerbsfähig sein. Dann können die anderen Personen, wie z.B. Kinder unter 15 Jahren, auch Leistungen erhalten, wenn kein weiterer Ausschlussgrund vorliegt.

2.1.1 Alter (§ 7 Abs. 1 Nr. 1 i.V.m. § 7a SGB II)

Bei Vorliegen der übrigen Voraussetzungen können Sie ALG II erhalten, wenn Sie mindestens 15 Jahre alt sind bis zu dem Ablauf des Monats, an dem die gesetzliche Altersgrenze für den Rentenbezug erreicht wird.

Personen, die vor dem 01. Januar 1947 geboren sind, erreichen die Altersgrenze mit 65 Jahren. Für die, die später geboren sind, erhöht sich die Altersgrenze schrittweise bis auf 67 Jahre (Jahrgang 1964).

Ab dem vollendeten 63. Lebensjahr (also ab Ihrem 63. Geburtstag) sind Sie verpflichtet, die vorzeitige Altersrente zu beantragen, womit Kürzungen der Rente in Kauf zu nehmen sind (§ 12a SGB II).

In welchen Fällen sind Sie nicht verpflichtet, vorzeitig Rente in Anspruch zu nehmen?

(Verordnung zur Vermeidung unbilliger Härten durch Inanspruchnahme einer vorgezogenen Altersrente – UnbilligkeitsV, DH der BA zum § 12a)

- Wenn Sie noch Anspruch auf Arbeitslosengeld I haben,
- wenn Sie in Kürze (innerhalb der nächsten drei Monate) das Rentenalter erreichen
- wenn Sie mindestens halbtags sozialversicherungspflichtig arbeiten
- wenn Sie in nächster Zukunft (innerhalb von drei Monaten) eine sozialversicherungspflichtige Halbtagsbeschäftigung aufnehmen können.

2.1.2 Erwerbsfähigkeit (§ 8 SGB II)

Sie müssen erwerbsfähig sein.

Die Erwerbsfähigkeit umfasst zwei Voraussetzungen:

- Die Erwerbsfähigkeit im medizinischen Sinne (mit anderen Worten: die körperliche und psychische Leistungsfähigkeit): Erwerbsfähig im medizinischen Sinne ist, wer in der Lage ist, täglich mindestens 3 Stunden unter den normalen Bedingungen des Arbeitsmarktes zu arbeiten.
- Die zweite Voraussetzung für Erwerbsfähigkeit wird durch die Zugangsberechtigung zum Arbeitsmarkt bestimmt. Das bedeutet: wer eine Arbeitserlaubnis hat („Erwerbstätigkeit gestattet“) oder erhalten könnte („Erwerbstätigkeit nur mit Erlaubnis der Ausländerbehörde“), ist erwerbsfähig im rechtlichen Sinne.

2.1 Pięć ogólnie obowiązujących warunków przyznawania świadczeń

Uwaga wstępna:

Tylko po spełnieniu wszystkich 5 warunków są Państwo uprawnieni do pobierania świadczeń. Jeżeli zamieszkują Państwo z krewnymi lub rodziną a zatem tworzą Państwo wspólnotę potrzeb (patrz punkt 3.1), co najmniej jedna osoba z tej wspólnoty potrzeb musi być zdolna do pracy. Wtedy świadczenia mogą otrzymać inne osoby, na przykład dzieci poniżej 15-ego roku życia, o ile nie występują inne przyczyny wykluczające tę możliwość.

2.1.1 Wiek (§ 7 ustęp 1 nr 1 w połączeniu z § 7a SGB II)

W spełnieniu innych warunków, mogą Państwo otrzymać świadczenie w ramach ALG II, jeśli ukończyli Państwo co najmniej 15-ty rok życia w miesiącu złożenia wniosku oraz przed osiągnięciem wieku uprawniającego do otrzymania świadczeń emerytalnych.

Osoby urodzone przed 1 stycznia 1947 roku nabierają prawa do emerytury z ukończeniem 65-tego roku życia. W przypadku osób urodzonych później, granica wieku emerytalnego podnosi się stopniowo do 67-ego roku życia (do rocznika 1964).

Po ukończeniu pełnych 63 lat życia (a zatem od dnia ukończenia 63-tego roku życia) są Państwo zobowiązani do wystąpienia o wczesną emeryturę, przy czym podczas wykupu ubezpieczenia nastąpią umniejszenia emerytury (§12a SGB II).

W jakich przypadkach nie są Państwo zobowiązani do wystąpienia o wczesną emeryturę? (Ustawa o przeciwdziałaniu nieuprawnionemu nakłanianiu do składania wniosku o wczesną emeryturę - UnbilligkeitsV, DH der BA do § 12a)

- Jeśli mają Państwo jeszcze prawo do świadczeń zasiłków dla bezrobotnych tytułem ALG I,
- Jeśli wkrótce osiągną Państwo wiek emerytalny
- Jeśli pracują Państwo na pół etatu w ramach umowy o pracę
- Jeśli w najbliższej przyszłości (w ciągu trzech miesięcy) mogą podjąć Państwo pracę na pół etatu w ramach umowy o pracę.

2.1.2 Zdolność do pracy (§ 8 SGB II)

Muszą Państwo być zdolni do pracy.

Zdolność do pracy zakłada spełnienie dwóch warunków:

- Zdolność do podjęcia pracy w sensie medycznym (innymi słowy: zdolność fizyczna i psychiczna do podjęcia zatrudnienia): W sensie medycznym osoba zdolna do pracy to ta, która jest w stanie pracować przez minimum 3 godziny dziennie w normalnych warunkach rynku pracy.
- Drugie założenie zdolności do pracy określa prawo dostępu do rynku pracy. Oznacza to, że: osoba posiadająca zezwolenie na pracę („Działalność zarobkowa dozwolona“) lub mogąca je otrzymać („Działalność zarobkowa tylko za zgodą Urzędu ds. Cudzoziemców), jest zdolna do pracy w sensie prawnym.

Ausländer, die einem absoluten Arbeitsverbot unterliegen, können kein Arbeitslosengeld II erhalten. Personen, die aus diesem Grund von Leistungen nach dem SGB II ausgeschlossen sind und auch keine Ansprüche nach dem Asylbewerberleistungsgesetz haben, können versuchen Leistungen der Sozialhilfe zu beantragen (siehe auch unter 2.3). Das ist rechtlich umstritten.

2.1.3 Hilfebedürftigkeit (§ 9 SGB II)

Eine Voraussetzung für den Bezug von SGB II-Leistungen ist, dass Sie und Ihre Familie hilfebedürftig im Sinne des Gesetzes sind und sich selbst aus eigener Kraft nicht oder nur unzureichend helfen können.

Dies trifft zu, wenn Sie keine bzw. nicht ausreichende Einkünfte haben, um den Lebensunterhalt und die Kosten der Unterkunft und Heizung für sich und ihre Familie zu sichern. Was als Einkünfte zählt, siehe unter Punkt 7.

Sie dürfen bestimmte Vermögensgrenzen nicht überschreiten, siehe unter Punkt 8.

Hilfebedürftige sind verpflichtet, vorrangige Leistungen anderer Träger in Anspruch zu nehmen, d.h. Anträge auf andere Sozialleistungen zu stellen wie z.B. auf Kinderzuschlag, Kindergeld, Unterhaltsvorschuss, wenn dadurch die Hilfebedürftigkeit verringert, beseitigt oder verkürzt wird. Wohngeld oder Kinderzuschlag braucht aber nur dann beantragt werden, wenn damit die Hilfebedürftigkeit aller Mitglieder der Bedarfsgemeinschaft für mindestens drei zusammenhängende Monate beseitigt würde, so § 12a, Satz 2 Nr. 2.

2.1.4 Gewöhnlicher Aufenthalt in Deutschland (§ 7 Abs. 1 Nr. 4 SGB II)

Sie haben nur Anspruch auf SGB II-Leistungen, wenn Ihr gewöhnlicher Aufenthalt in Deutschland ist.

Normalerweise haben Ausländer aus einem Drittstaat (d.h., Staaten außerhalb der EU) ihren gewöhnlichen Aufenthalt in Deutschland, wenn sie eine Aufenthaltsgenehmigung haben. Bei Unionsbürgern und ihren Familienangehörigen reicht ein Aufenthaltsrecht nach dem Freizügigkeitsgesetz EU in Deutschland. (Freizügigkeitsbescheinigung bzw. EU-Aufenthaltskarte für Familienangehörige, die nicht die Unionsbürgerschaft haben wird vom Jobcenter als Nachweis gefordert).

Wenn Sie wohnungslos sind, verlieren Sie nicht automatisch den gewöhnlichen Aufenthalt in Deutschland. Auch Wohnungslose haben ein Recht auf die Hilfen des Jobcenters. Sie sollten sich an eine Beratungsstelle für Wohnungslose wenden, dort können sie eine Postanschrift für Korrespondenz des Jobcenters erhalten. Sie müssen dazu eine Vollmacht unterschreiben.

2.1.5 Erreichbarkeit (§ 7 Abs. 4a SGB II)

Wenn Sie Leistungen erhalten, sind Sie gesetzlich verpflichtet, für das Jobcenter erreichbar zu sein. Der Sinn der Erreichbarkeit ist, dass der Hilfeempfänger immer bereit sein soll, eine Arbeitsstelle anzutreten, auch von einem auf den anderen Tag. Wenn die Schreiben des Jobcenters nicht beachtet werden oder Sie nicht rechtzeitig reagieren, drohen Sanktionen in Form einer Kürzung der Leistung aus dem SGB II-Bedarf der Eltern (Regelbedarf), dem prozentualen Wohnkostenanteil der angemessenen Unterkunftskosten (Bemessungsgrenze) und dem Gesamtkinderzuschlag.⁹

Cudzoziemcy podlegający absolutnemu zakazowi pracy nie mogą otrzymać jakiegokolwiek świadczenia pieniężnego w ramach ALG II dla osób bezrobotnych. Osoby, które z tego powodu zostały wykluczone ze świadczeń według SGB II i również nie posiadają praw tytułem świadczeń wynikających z Prawa Azylowego, mogą próbować złożyć wniosek o świadczenia z pomocy społecznej (patrz również w punkcie 2.3). Jest to kwestia problematyczna!!!!

2.1.3 Potrzeba uzyskania pomocy (§ 9 SGB II)

Warunkiem otrzymania świadczeń dla osób bezrobotnych tytułem ALG II jest występowanie konieczności uzyskania pomocy przez Państwa rodzinę w sensie ustawy, gdy Państwo sami nie są w stanie sobie pomóc lub tylko w niedostatecznym zakresie.

Ma to zastosowanie wtedy, gdy nie mają Państwo jakichkolwiek lub jedynie niewystarczające dochody mające zapewnić utrzymanie i zabezpieczyć pokrycie kosztów utrzymania i ogrzewania dla siebie i swej rodziny. Co się zalicza do dochodów przedstawione zostało w punkcie 7.

Nie można również przekroczyć pewnych granic majątkowych, patrz punkt 8.

Osoby wymagające pomocy zobowiązane są wystąpić o świadczenia przyznawane w pierwszej kolejności od innych instytucji, to znaczy złożyć wnioski o inne świadczenia społeczne jak na przykład dodatek na dzieci, zasiłek na dzieci, dodatek alimentacyjny, jeśli w ten sposób potrzeba uzyskania pomocy zostaje zmniejszona, zlikwidowana lub skrócona czasowo. O zasiłek mieszkaniowy lub dodatek na dzieci należy jednak złożyć wniosek tylko wtedy, gdy potrzeba uzyskania pomocy dla wszystkich członków wspólnoty potrzeb zostanie zaspokojona na co najmniej trzy poprzedzające się nawzajem miesiące, patrz §12a, zdanie 2 nr 2.

2.1.4 Stały pobyt na terenie Niemiec (§ 7 ustęp 1 nr 4 SGB II)

Do świadczeń w ramach SGB II mają Państwo prawo tylko wtedy, gdy posiadają prawo stałego pobytu w Niemczech.

W normalnym przypadku, cudzoziemcy z krajów trzecich (tzn. z krajów poza Unią Europejską) legitymują się stałym pobytom w Niemczech, gdy mają prawo do pobytu. W przypadku obywateli krajów Unii Europejskiej i ich rodzin wystarcza prawo pobytu w Niemczech regulowane przez Unijne Prawo o Swobodnym Osiedlaniu się. (Urząd Pracy żąda okazania zaświadczenia o swobodnym osiedlaniu się, względnie unijną kartę prawa pobytu dla rodzin, które nie posiadają obywatelstwa unijnego).

Osoba bezdomna nie traci automatycznie stałego pobytu w Niemczech. Również i wtedy, gdy są Państwo bezdomni, mają Państwo prawo do pomocy ze strony Urzędu Pracy. Osoby bezdomne powinny zgłosić się do punktów doradztwa dla osób bezdomnych, gdzie mogą otrzymać adres pocztowy do korespondencji z Urzędem Pracy. W takim przypadku osoby te zobowiązane są podpisać pełnomocnictwo.

2.1.5 Osiągalność (§ 7 ustęp 4a SGB II)

Każdemu świadczeniobiorcy wiadomym jest to, że jest on prawnie zobowiązany do bycia osiągalnym dla Urzędu Pracy. Celem istnienia obowiązku osiągalności dla urzędu jest to, aby adresat pomocy był zawsze gotów podjąć pracę, nawet z dnia na dzień. Jeżeli będą Państwo ignorować pisma z Urzędu Pracy lub nie będą Państwo na nie reagować w określonym czasie, wtedy grożą Państwu sankcje w postaci zmniejszenia wysokości świadczenia.

Grundsätzlich gilt: Sie sind nur erreichbar, wenn Sie in der Lage sind, Mitteilungen des Jobcenters persönlich zur Kenntnis zu nehmen, das Jobcenter aufzusuchen, mit einem möglichen Arbeitgeber Verbindung aufzunehmen und eine vorgeschlagene Arbeit anzunehmen oder eine berufliche Eingliederungsmaßnahme zu beginnen. Sie müssen an jedem Werktag zumindest einmal persönlich und postalisch erreichbar sein. Dies bedeutet, dass zumindest einmal täglich kontrolliert werden muss, ob Post vom Jobcenter eingegangen ist.

Sie können beim Jobcenter „Urlaub“ beantragen. Das Jobcenter kann in der Regel bis zu drei Wochen „Ortsabwesenheit“ genehmigen, auch um ins Ausland zu reisen. Ohne Zustimmung des Jobcenters ist eine Reise nicht erlaubt. Wichtig: Die Genehmigung muss vor Reiseantritt eingeholt werden! In Abstimmung mit dem Arbeitsvermittler können Sie auch bis zu 6 Wochen „im Urlaub“ sein, Sie erhalten dann allerdings nur Leistungen für die ersten 3 Wochen.

Eine persönliche Zustimmung der persönlichen Ansprechpartnerin zur Ortsabwesenheit ist nur dann nicht notwendig, wenn der Leistungsberechtigte keine Eingliederungsbemühungen gegenüber dem Jobcenter nachzuweisen braucht bspw. weil er in Vollzeit Beschäftigter ist. (ergibt sich aus dem Wortlaut des § 7 Absatz 4a Satz 1 SGB II)

Das Jobcenter hat nach dem Gesetz die Zustimmung zu erteilen, wenn ein „wichtiger Grund vorliegt und die Eingliederung in Arbeit nicht beeinträchtigt wird“ (§ 7 Abs. 4a S. 2 SGB II). Das kann z. B. eine medizinische Rehabilitation sein, die Ausübung einer ehrenamtlichen Tätigkeit oder die Teilnahme an einer Veranstaltung, z.B. zu gesellschaftspolitischen Themen. Diese Zustimmung wird nicht auf den „Urlaub“ ohne wichtigen Grund angerechnet.

Sie erhalten die Zustimmung nur, wenn Sie nicht in eine Maßnahme vermittelt werden sollen. In den ersten 3 Monaten des Leistungsbezugs erhalten Sie normalerweise keine Zustimmung.

Wichtig:

- Wenn Sie nicht erreichbar sind und keine Anschrift haben, um die Post des Jobcenters an Werktagen zu empfangen, haben Sie keinen Anspruch auf SGB II-Leistungen.
- Für den Fall, dass Sie keine Unterkunft haben, können Sie über eine Erreichbarkeitsanschrift einer Beratungsstelle für Wohnungslose für das Jobcenter erreichbar sein.

Auch Alleinerziehende mit einem Kind unter 3 Jahren müssen für das Jobcenter erreichbar sein – nicht um zu arbeiten, wenn er/sie allein mit dem Kind ist, sondern um auf die Schreiben des Jobcenters reagieren zu können. Allerdings kann das Jobcenter in diesem Fall eine Erlaubnis zur Ortsabwesenheit geben.

Kinder unter 15 Jahren müssen nicht erreichbar sein und keine Erlaubnis einholen, wenn Sie in den Ferien verreisen.

Für Zeiten nicht genehmigter Ortsabwesenheit haben Sie keinen Anspruch auf Leistungen. Wenn das Jobcenter unerlaubte Abwesenheitszeiten entdeckt, werden Sie zur Rückzahlung der Leistungen für diesen Zeitraum aufgefordert.

Zasadniczo: Poprzez Państwa osiągalność dla urzędu rozumie się możliwość ze strony Państwa osobistego przyjmowania do wiadomości informacji z Urzędu Pracy, przybycia do Urzędu Pracy, skontaktowania się z potencjalnym pracodawcą i przyjęcia proponowanej pracy lub rozpoczęcia działania w kierunku podwyższenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych. W każdym dniu roboczym, co najmniej raz powinni być Państwo osiągalni osobiście lub listownie. Konkretnie oznacza to, że należy co najmniej raz dziennie sprawdzać, czy przyszedł list z Urzędu Pracy.

W Urzędzie Pracy mają Państwo prawo wystąpić z wnioskiem o „urlop“. Urząd Pracy może w terminie do trzech tygodni zezwolić na „nieobecność na miejscu” i również zezwolić na wyjazd za granicę. Bez zgody Urzędu Pracy wyjazd jest niedozwolony. Ważne: Zezwolenie należy załatwić jeszcze przed wyjazdem! W porozumieniu z pośrednikiem pracy mogą Państwo przebywać „na urlopie” do 6 tygodni, jednak świadczenia otrzymają Państwo tylko za pierwsze 3 tygodnie.

Osobiste zezwolenie osobistego doradcy ds. pracy w kwestii osiągalności w miejscu pobytu nie jest konieczne tylko wtedy, gdy osoba uprawniona do pobierania świadczeń nie jest zobowiązana do dokumentowania swych starań integracyjnych w stosunku do Urzędu Pracy, gdyż przykładowo jest zatrudniona w pełnym czasie pracy (wynika to z tekstu § 7 ustępu 4a zdania 1 SGB II).

Urząd Pracy musi zgodnie z przepisami udzielić zgody, jeśli „występują ważne przyczyny i nie została naruszona zasada integracji w miejscu pracy” (§ 7 ustęp 4a zdanie 2 SGB II). Może to być rehabilitacja medyczna, pełnienie funkcji honorowych lub udział w imprezach o charakterze społeczno-politycznym. Taka zgoda nie jest zaliczana do „urlopu” na żądanie, czyli bez ważnej przyczyny.

Zgodę otrzymają Państwo tylko wtedy, gdy nie będą mogli być Państwo zastąpieni w określonych działaniach. W pierwszych 3 miesiącach pobierania świadczeń, w normalnej sytuacji nie otrzymają Państwo takiej zgody.

Ważne:

- Jeśli są Państwo nieosiągalni lub nie posiadają adresu w celu odbierania w dniach roboczych korespondencji z Urzędu Pracy, wtedy świadczenia tytułem SGB II nie przysługują.
- W przypadku braku mieszkania mogą być Państwo osiągalni dla Urzędu Pracy za pośrednictwem adresu korespondencyjnego punktu doradztwa dla osób bezdomnych.

Również osoby samotnie wychowujące dziecko poniżej 3-ciego roku życia zobowiązane są być osiągalne dla Urzędu Pracy – nie po to, by pracować, gdy jest się samemu z dzieckiem, lecz po to, aby móc reagować na korespondencję ze strony Urzędu Pracy. Jednak i tu Urząd Pracy może w takim przypadku wydać zezwolenie na nieobecność w ustalonym miejscu.

Dzieci poniżej 15-stego roku życia nie muszą być osiągalne i nie muszą starać się o zezwolenie, jeśli chcą wyjechać na wakacje w czasie ferii.

Na okres nieobecności poza ustalonym miejscem bez zgody Urzędu Pracy świadczenia Państwu nie przysługują. Jeżeli Urząd Pracy stwierdzi nieuzgodnioną nieobecność, wtedy zobowiązani będą Państwo do zwrotu świadczeń za ten okres.

2.2 Wer ist von Leistungen ausgeschlossen? (§ 7 Abs. 4 SGB II)

Ausgeschlossen von den Leistungen des SGB II sind:

Personen, die eine Altersrente beziehen. Die Leistungen werden aber bis zum Ablauf des Monats weitergezahlt, in dem die Altersgrenze erreicht wird. (§ 7a Satz 1 SGB II). Wird Herr S. also am 10. August 65 Jahre alt, hat er bis zum 31. August Anspruch auf die SGB II-Leistungen.

Personen, die sich länger als 6 Monate in einem Krankenhaus aufhalten. Wenn bei der Krankenhauseinweisung absehbar durch eine Prognose des Arztes ist, dass der Aufenthalt länger als 6 Monate dauern wird, besteht der Ausschluss bereits ab dem 1. Tag im Krankenhaus.

Personen, die in einer stationären Einrichtung untergebracht sind ab dem 1. Tag des Aufenthalts (gilt aber nicht, wenn sie wenigstens 15 Stunden unter den Bedingungen des allgemeinen Arbeitsmarktes wöchentlich arbeiten können)

Personen, die eine Freiheitsstrafe verbüßen ab dem 1. Tag der Haft, das gilt auch bei einer Ersatzfreiheitsstrafe.

Personen, die sich ohne Zustimmung des Jobcenters außerhalb des zeit- und orts nahen Bereiches aufhalten, dazu siehe vorher unter 2.1.5.

Bei 2 Personengruppen gibt es besondere Bedingungen für den Leistungsbezug. Sie werden darum im Folgenden extra behandelt:

Ausländer – unter dem Punkt 2.3 – und

Auszubildende, Schüler und Studierende, die Berufsausbildungsbeihilfe (BAB) oder Bafög beziehen. – unter dem Punkt 2.4

2.3 Zur Leistungserbringung bei Ausländern (§ 7 Abs. 1 Satz 2-4)

2.3.1 Allgemeines zum Leistungsanspruch

Welche Ausländer sind vom Leistungsbezug ausgeschlossen?

Ausländer, die keinen gewöhnlichen Aufenthalt in Deutschland haben

Ausländer, die einen Anspruch auf Leistungen nach § 1 Asylbewerberleistungsgesetz haben

Ausländer, die ihr Aufenthaltsrecht allein von der Arbeitssuche ableiten

Ausländer in den ersten drei Monaten des Aufenthalts in Deutschland, wenn sie weder als Arbeitnehmer oder selbstständig erwerbstätig sind, noch auf Grund des § 2 Abs. 3 FreizügigkeitsG/EU freizügigkeitsberechtigt sind

Ausländer, denen eine Beschäftigung ausländerrechtlich nicht erlaubt ist oder erlaubt werden könnte

Aber: Sind Sie geringfügig als Arbeitnehmer oder Selbständiger tätig oder als Unionsbürger unverschuldet arbeitslos geworden, gilt für Sie der Ausschluss für die ersten 3 Monate des Aufenthalts nicht. Auch Ausländer mit einem Aufenthaltstitel aus humanitären Gründen (z. B. Flüchtlingsanerkennung, Resettlement) sind vom dem Ausschluss ausgenommen.

2.2 Kto jest wyłączony z prawa do świadczeń? (§ 7 ustęp 4 SGB II)

Osobami wykluczonymi ze świadczeń tytułem SGB II są:

Osoby uprawnione do pobierania emerytur. Jednak świadczenia będą wypłacane do końca miesiąca, w którym osiągnięta zostanie granica wieku. (§ 7a zdanie 1 SGB II). Pan S. w dniu 10 sierpnia osiągnie wiek 65 lat, zatem ma prawo do pobierania świadczeń tytułem SGB II do dnia 31 sierpnia.

Osoby przebywające dłużej niż 6 miesięcy w szpitalu. Jeżeli w wyniku prognoz lekarskich pobyt w szpitalu będzie dłuższy niż 6 miesięcy, wtedy wykluczenie ma miejsce od 1-ego dnia pobytu w szpitalu.

Osoby przebywające w stacjonarnych ośrodkach pomocy społecznej od pierwszego dnia pobytu (nie dotyczy to jednak osób, które są w stanie pracować co najmniej 15 godzin tygodniowo w normalnych warunkach rynku pracy).

Osoby podlegające karze pozbawienia wolności od pierwszego dnia pobytu, dotyczy to również przypadku zastępczej kary pozbawienia wolności.

Osoby przebywające bez zgody Urzędu Pracy w miejscach czasowo i geograficznie oddalonych od miejsc ustalonych, patrz punkt 2.1.5 wyżej.

Dla dwóch grup osób stosuje się szczególne warunki do pobierania świadczeń. Następujące grupy są traktowane osobno:

Cudzoziemcy – w ramach punktu 2.3, oraz

Osoby kształcące się, uczniowie i studenci pobierający świadczenia dla osób kształcących się zawodowo (BAB) lub w ramach Bafög. – w ramach punktu 2.4

2.3 Kwestia pobierania świadczeń przez cudzoziemców (§ 7 ustęp 1 zdanie 2-4)

2.3.1 Informacje ogólne na temat uprawnień do świadczeń

Jacy cudzoziemcy są wykluczeni z prawa do pobierania świadczeń?

- Cudzoziemcy niemający stałego pobytu w Niemczech
- Cudzoziemcy mający prawo do świadczeń według §1 Prawa Azylowego
- Cudzoziemcy, których prawo pobytu zależne jest wyłącznie od poszukiwania pracy
- Cudzoziemcy przez pierwsze trzy miesiące pobytu w Niemczech, jeśli nie są zatrudnieni jako pracownicy lub jako osoby samodzielnie utrzymujące się oraz niemające prawa do skorzystania z ustawy o swobodzie osiedlania się według § 2 ustęp 3 FreizügigkeitsG / ani unijnego prawa o swobodzie osiedlania się.
- Cudzoziemcy, których zatrudnienie jest niedozwolone lub mogłoby być dozwolone ze względu na prawo o cudzoziemcach.

Jednak: Jeżeli w jakimś małym stopniu są Państwo pracownikami lub osobami samodzielnie utrzymującymi się lub jako obywatele Unii Europejskiej stali się bezrobotnymi nie ze swojej winy, wtedy wykluczenie odnośnie tych pierwszych 3 miesięcy pobytu, Państwa nie dotyczy. Również cudzoziemców dysponujących prawem pobytu ze względów humanitarnych (np. jako uciekinierzy, przesiedleńcy) wykluczenie to nie dotyczy.

Leistungsanspruch nach EFA

Freizügigkeitsberechtigte EU-Bürger, die sich in Deutschland zur Arbeitsuche aufhalten und die Staatsangehörigkeit eines der Länder haben, die das Europäische Fürsorgeabkommen unterzeichnet und ratifiziert haben (Belgien, Dänemark, Deutschland, Estland, Frankreich, Griechenland, Irland, Island, Italien, Luxemburg, Malta, Niederlande, Norwegen, Portugal, Schweden, Spanien, Türkei, Großbritannien), können bei Vorliegen der sonstigen Voraussetzungen sofort nach der Einreise zu den Leistungsberechtigten Personen gehören. Für diese Personengruppe gilt der Ausschlussgrund nach § 7 Abs.1, S.2, Nr. 2 nicht.

Info: Ausländer, die keine Arbeitserlaubnis besitzen, sollten SGB II-Leistungen beantragen, wenn sie mit ihrem erwerbsfähigen Partner in einer Bedarfsgemeinschaft zusammenleben und sie sich nicht ausschließlich zur Arbeitsuche in Deutschland aufhalten und außerdem der Ausschluss für die ersten drei Monate für neu eingereiste Ausländer nicht greift.

Beispiel: Eine im Haushalt und (eheähnlicher) Bedarfsgemeinschaft lebende ausländische Verlobte eines Deutschen hat wegen der bevorstehenden Eheschließung eine Fiktionsbescheinigung erhalten, die Verlobte ist gesundheitlich in der Lage zu arbeiten. Hier sollten beim Jobcenter Leistungen beantragt werden.

Nach der Unionsbürgerrichtlinie und dem Freizügigkeitsgesetz/EU behalten in bestimmten Fällen Unionsbürger ihren Status als Arbeitnehmer bzw. als selbständig Erwerbstätige, obwohl sie arbeitslos geworden sind, so z. B. bei unfreiwilliger Arbeitslosigkeit (oder nach selbständiger Tätigkeit unter den gleichen Umständen) nach mehr als einem Jahr Tätigkeit und entsprechender Bestätigung durch die Agentur für Arbeit. Bei unfreiwilliger Arbeitslosigkeit nach weniger als einem Jahr Tätigkeit oder Selbständigkeit und Meldung bei der Agentur für Arbeit, bleibt der Status immerhin noch für 6 Monate erhalten. Wichtig dabei ist, dass Sie unfreiwillig arbeitslos geworden sind (z. B. durch Kündigung des Arbeitgebers aus betriebsbedingten Gründen) oder dass die Selbständigkeit aufgegeben wurde, weil kein Gewinn mehr erwirtschaftet werden konnte. Das Jobcenter verlangt Nachweise darüber! Wenn der Status als Arbeitnehmer oder Selbständiger für den Unionsbürger trotz faktischer Arbeitslosigkeit aufrechterhalten bleibt, besteht auch Anspruch auf ALG II.

Tipp: Wir empfehlen auf jeden Fall nach Eintritt von Arbeitslosigkeit weiterhin intensive Arbeitsbemühungen nachzuweisen, da bei längerem Leistungsbezug die Ausländerbehörde das Aufenthaltsrecht überprüfen und gegebenenfalls widerrufen kann, wenn Sie noch kein Daueraufenthaltsrecht in Deutschland genießen.

Unionsbürger haben nach 5 Jahren rechtmäßigem Aufenthalt in Deutschland ein Daueraufenthaltsrecht und bei Vorliegen der weiteren Voraussetzungen in der Regel Anspruch auf SGB II-Leistungen, und zwar ohne besondere ausländerspezifische Bedingungen zu erfüllen.

Weiter gilt für Unionsbürger, die ihr Aufenthaltsrecht von deutschen oder ausländischen Familienangehörigen ableiten oder Elternteil von einem deutschen minderjährigen Kind sind, dass sie einen Anspruch auf SGB II-Leistungen haben, wenn sie die anderen Voraussetzungen erfüllen.

In einigen Fällen kann bei Anspruchsausschluss Sozialhilfe beansprucht werden, z. B. wenn Sie keine Arbeitserlaubnis besitzen oder wenn SGB II-Leistungen wegen Aufenthalts in den

Uprawnienia do świadczeń w ramach EFA

Obywatele Unii Europejskiej mający prawo do swobodnego osiedlania się przebywające w Niemczech w celu poszukiwania pracy i posiadający przynależność państwową któregoś z krajów, który podpisał i ratyfikował Europejska Kartę Praw Socjalnych (Europäisches Führsorge-Abkommen: Belgia, Dania, Niemcy, Estonia, Francja, Grecja, Irlandia, Islandia, Włochy, Luksemburg, Malta, Holandia, Norwegia, Portugalia, Szwecja, Hiszpania, Turcja, Wielka Brytania), mogą przy spełnieniu pozostałych warunków, natychmiast po przyjeździe należeć do grupy osób uprawnionych do świadczeń. Dla tej grupy osób przyczyny wykluczenia według § 7 ustępu 1, zdania 2, nr 2 nie występują.

Informacja: Cudzoziemcy nieposiadający prawa do pracy powinni złożyć wniosek o świadczenia w ramach SGB II, jeśli mieszkają ze swym partnerem zdolnym do pracy we wspólnocie potrzeb i nie przebywają na terenie Niemiec wyłącznie w celu poszukiwania pracy i oprócz tego nie dotyczy ich wykluczenie na pierwsze trzy miesiące dla nowoprzybyłych cudzoziemców.

Przykład: Gospodarstwo domowe i (zbliżone do małżeńskiego) wspólne gospodarstwo domowe, w którym mieszka parter/partnerka życiowa Niemki/Niemca ze względu na zbliżające zawarcie aktu małżeństwa otrzymują fikcyjne zaświadczenie, że partner/partnerka jest w stanie pod względem zdrowotnym podjąć pracę. W takim przypadku należałoby złożyć wniosek w Urzędzie Pracy o świadczenia.

Według unijnej Dyrektywy o Obywatelstwie i Prawie o Swobodnym Przepływie Ludności w Unii Europejskiej, w określonych przypadkach obywatele krajów Unii Europejskiej zachowują swój status jako pracobiorcy, względnie status osób samodzielnie utrzymujących się, pomimo, że stali się osobami bezrobotnymi, tak na przykład w przypadku bezrobocia nie na własne życzenie (lub w przypadku działalności na własny rachunek w tych samych okolicznościach) po upływie ponad jednego roku działalności i po odpowiednim potwierdzeniu przez Agencję ds. Pracy. W przypadku niezawinionego bezrobocia po mniej niż rocznej pracy lub działalności na własny rachunek i zgłoszeniu się w Agencji ds. Pracy, status zostaje jeszcze zachowany przez 6 miesięcy. Ważnym przy tym jest to, aby stan bezrobocia nie był zawiniony (np. spowodowany wypowiedzeniem ze strony pracodawcy z powodów leżących po stronie zakładu pracy) lub działalność na własny rachunek została zaniechana, ponieważ nie było możliwe wypracowanie zysków. Urząd Pracy wymaga na to zaświadczeń i dokumentów! Jeżeli status jako pracobiorcy lub osoby samodzielnie utrzymującej się w odniesieniu do obywatela Unii Europejskiej, pomimo faktycznego stanu bezrobocia pozostaje nadal w mocy, wtedy występuje prawo do świadczeń tytułem zasiłku dla bezrobotnych ALG II.

Uwaga: W każdym przypadku, po wystąpieniu stanu bezrobocia zalecamy dokumentowanie swych intensywnych starań o poszukiwanie pracy, gdyż w przypadku dłuższego okresu pobierania świadczeń Urząd ds. Cudzoziemców skontroluje prawo do pobytu i może je cofnąć, jeśli nie skorzystają Państwo ze stałego prawa pobytu w Niemczech.

Obywatele krajów Unii Europejskiej po 5 latach legalnego pobytu w Niemczech nabywają prawo do stałego pobytu i po spełnieniu dalszych warunków w ten sposób spełniają warunki według przepisów o pobieraniu zasiłków dla bezrobotnych ALG II, bez szczególnych warunków odnoszących się do cudzoziemców.

Oprócz tego, dotyczy to obywateli krajów Unii Europejskiej, których prawo pobytu związane jest z niemieckimi lub cudzoziemskimi członkami rodziny lub gdy są rodzicami niepełnoletniego dziecka o państwowości niemieckiej, którzy mają prawo do pobierania świadczeń tytułem SGB II, oczywiście po spełnieniu dalszych warunków.

ersten 3 Monaten abgelehnt wurden. Wenn Sie Ihr Aufenthaltsrecht allein von der Arbeitssuche ableiten oder Sie in Deutschland eingereist sind, um Sozialhilfe in Anspruch zu nehmen, haben Sie auch keinen Anspruch auf Sozialhilfe. Sozialhilfe kann jedoch als Ermessensleistung gewährt werden.

2.3.2 Ist der Bezug von Leistungen der Grundsicherung schädlich für die Aufenthaltserlaubnis?

„Der Lebensunterhalt eines Ausländers ist gesichert, wenn er ihn einschließlich ausreichenden Krankenversicherungsschutzes ohne Inanspruchnahme öffentlicher Mittel bestreiten kann. Dabei bleiben das Kindergeld, der Kinderzuschlag und das Erziehungsgeld oder Elterngeld sowie öffentliche Mittel außer Betracht, die auf Beitragsleistungen beruhen oder die gewährt werden, um den Aufenthalt im Bundesgebiet zu ermöglichen. Ist der Ausländer in einer gesetzlichen Krankenversicherung krankenversichert, hat er ausreichenden Krankenversicherungsschutz. Bei der Erteilung oder Verlängerung einer Aufenthaltserlaubnis zum Familiennachzug werden Beiträge der Familienangehörigen zum Haushaltseinkommen berücksichtigt.“ (§ 2 Abs. 3 S. 1-4 AufenthG)

Grundsätzlich sind die Erteilung und die Verlängerung der Aufenthaltserlaubnis davon abhängig, dass der Lebensunterhalt aus eigenen Mitteln gesichert werden kann. Leistungen nach dem SGB II rechnen zu öffentlichen Mitteln. Allein der Anspruch auf diese Leistungen, ohne dass Sie sie tatsächlich beziehen, kann die Verlängerung oder Erteilung einer Aufenthaltserlaubnis ausschließen.

Wenn Sie noch keine Niederlassungserlaubnis haben, ist es immer sinnvoll, sich rechtzeitig beraten zu lassen, wenn Sie keine Nachteile für Ihre ausländerrechtliche Situation riskieren wollen. So kann z. B. eine befristete Aufenthaltserlaubnis nicht verlängert oder die Niederlassungserlaubnis oder auch der Familiennachzug abgelehnt werden, weil der Lebensunterhalt nicht gesichert ist.

Es gibt Fallgestaltungen, in denen trotz fehlender Unterhaltssicherung die Verlängerung bzw. die Erteilung einer Aufenthaltserlaubnis möglich ist, z.B. bei:

- ausländischen Ehepartnern von Deutschen
- Ausländern, die mit ihrem deutschen minderjährigen Kind zusammenleben
- Ausländern, die als Minderjährige nach Deutschland eingereist oder hier geboren sind und sich mindestens 5 Jahre rechtmäßig in Deutschland aufgehalten haben
- Ausländern, die als Flüchtling einen Aufenthaltstitel nach §§ 24, 25 Abs. 1, 2, oder 3 AufenthG oder § 26 Abs. 2 AufenthG besitzen oder beanspruchen können, vgl. § 5 Abs. 3 AufenthG

Hinweis: Eine ausführliche Information zu diesem Thema finden Sie bei:

www.Fluechtlingsinfo-berlin.de/fr/pdf/Eckpunkte_SGB_II_XII_auslaender.pdf

W niektórych przypadkach w razie wykluczenia z praw do świadczeń można wystąpić o pomoc socjalną, np. jeśli nie posiadają Państwo zezwolenia na pracę lub świadczenia SGB II ze względu na pobyt nie przyznano w pierwszych 3 miesiącach. Jeśli Państwa prawo do pobytu ma wyłącznie związek z poszukiwaniem pracy lub przybyli Państwo do Niemiec wystąpić o pomoc społeczną, wtedy również nie mają Państwo prawa do pomocy socjalnej. Pomoc socjalna może jednak zostać przyznana na zasadzie uznaniowej.

2.3.2 Czy pobieranie świadczeń w ramach zabezpieczenia podstawowego wpływa ujemnie na decyzję o wydaniu zezwolenia na pobyt?

„Utrzymanie egzystencji cudzoziemca jest zabezpieczone, jeśli jest on w stanie pokryć je wyłącznie z wystarczającym ubezpieczeniem chorobowym bez wysuwania roszczeń o świadczenia ze środków publicznych. Przy tym nie wchodzi w grę zasiłek na dzieci, dodatek na dzieci oraz zasiłek wychowawczy lub zasiłek macierzyński/ojcowski, oraz środki publiczne, które opierają się na świadczeniach składkowych lub które zostaną przyznane w celu umożliwienia pobytu na terenie RFN. Jeżeli cudzoziemiec posiada ustawowe ubezpieczenie chorobowe w Kasie Chorych, wtedy ma zapewnioną wystarczającą ochronę zdrowia. W przypadku udzielenia lub przedłużenia zezwolenia na pobyt w celu sprowadzenia rodziny nastąpi uwzględnienie udziałów jego krewnych w dochodach gospodarstwa domowego“. (§ 2 ustęp 3 zdanie 1-4 Prawa o Pobycie - AufenthG)

Generalnie, udzielenie i przedłużenie prawa pobytu zależne jest od tego, czy utrzymanie może zostać zabezpieczone ze środków własnych. Świadczenia według ALG II zaliczają się do środków publicznych. Samo prawo do pobierania tych świadczeń, bez jego faktycznego pobierania ze strony Państwa, może wykluczyć przedłużenie lub udzielenie prawa do pobytu.

Jeżeli nie posiadają Państwo zezwolenia na pobyt jako rezydent (Niederlassungserlaubnis), wtedy jest zawsze celowym udać się do punktu doradztwa, jeśli nie chcą Państwo ryzykować kłopotami z tytułu swego statusu jako cudzoziemca. W ten sposób może nastąpić odmowa przedłużenia terminowego zezwolenia na pobyt lub zezwolenie na pobyt jako rezydentowi lub również odmowa zezwolenia sprowadzenia rodziny, ponieważ utrzymanie nie jest zapewnione.

Występują przypadki, gdzie pomimo braku zabezpieczenia egzystencji przedłużenie, względnie udzielenie zezwolenia na pobyt jest możliwe, na przykład:

- cudzoziemskiemu współmałżonkowi obywatela niemieckiego
- cudzoziemcowi mieszkającemu ze swym niemieckim małoletnim dzieckiem
- cudzoziemcowi, który przyjechał do Niemiec jako małoletni lub tu się urodził i przez co najmniej 5 lat przebywał w Niemczech legalnie.
- w przypadku zezwolenia na pobyt dla cudzoziemca, który przybył jako uciekinier i przebywa z tytułu §§ 24, 25 ustęp 1, 2, lub 3 AufenthG lub § 26 ustęp 2 AufenthG lub ma prawo do wystąpienia z takim wnioskiem, porównaj § 5 ustęp 3 AufenthG.

Informacja: Dokładne informacje na ten temat znajdują Państwo na stronie:
www.Fluechtlingsinfo-berlin.de/fr/pdf/Eckpunkte_SGB_II_XII_Auslaender.pdf

2.4 Zur Leistungserbringung bei Auszubildenden, Schülern und Studierenden, die Berufsausbildungsbeihilfe (BAB) oder Bafög beziehen (§ 7 Abs. 5 und 6 sowie § 27 SGB II)

Grundsätzliches

Auszubildende, Schüler und Studierende, die sich in einer Ausbildung befinden, die dem Grunde nach förderungsfähig nach dem Bundesausbildungsförderungsgesetz (BAföG) oder dem SGB III (Anspruch auf Berufsausbildungsbeihilfe – BAB) ist, sind von den Leistungen der Grundsicherung für Arbeitssuchende nach dem SGB II ausgeschlossen.

Es gibt Ausnahmen vom Ausschluss (§ 7 Abs. 6 SGB II): Dazu gehören z.B. Auszubildende und Schüler, die das so genannte „Mini-Bafög“ beziehen, z.Z. 216 Euro und Schüler einer Abendhauptschule, einer Abendrealschule oder eines Abendgymnasiums, die bei Beginn der Ausbildung über 30 Jahre alt waren und allein deswegen keine Förderung erhalten.

„Dem Grunde nach“ bedeutet, dass Sie selbst dann, wenn Sie aus persönlichen Gründen kein Bafög oder keine BAB erhalten – z.B. weil Sie zu alt sind, die Förderhöchstdauer überschritten haben oder wegen Ihrer Staatsangehörigkeit – von den SGB II-Leistungen ausgeschlossen sind.

Der Ausschluss betrifft den Anspruch auf die Regelbedarfe und die Bedarfe für Unterkunft und Heizung.

Trotz Leistungsausschluss stehen den Auszubildenden, Schülern und Studierenden bei Bedarf zu (§ 27 SGB II):

- Mehrbedarfe wegen Schwangerschaft, Alleinerziehung, kostenaufwändiger Ernährung aus medizinischen Gründen sowie ein unabwiesbarer, laufender, nicht nur einmaliger besonderer Mehrbedarf (zu den Mehrbedarfen siehe unter 4.2)
- Erstausrüstung für Bekleidung und Erstausrüstungen für Schwangerschaft und Geburt (siehe unter 4.4)

Der Bezug dieser Leistungen für Auszubildende löst keinen Anspruch auf Übernahme von Krankenversicherungsbeiträgen aus, da sie nicht als Arbeitslosengeld II gelten (§ 27 Abs. 1 SGB II).

In besonderen Härtefällen können Leistungen als Darlehen geleistet werden. Dies betrifft sowohl die Regelbedarfe, die Bedarfe für Unterkunft und Heizung und notwendige Beiträge zur Kranken- und Pflegeversicherung. Eine besondere Härte kann z.B. angenommen werden, wenn ein Studium wegen Krankheit, Schwangerschaft oder Behinderung länger dauert, als es durch Bafög gefördert wird oder wenn Sie sich mittellos „in der akuten Phase des Abschlussexamens“ befinden. Bei der Einschätzung, ob ein Härtefall vorliegt, orientiert sich das Jobcenter an der Rechtsprechung zum ehemaligen § 26 BSHG (Bundessozialhilfegesetz), Sie können eine Übersicht dazu bei den Durchführungshinweisen der Bundesagentur für Arbeit zum § 27 SGB II, Anlage 1 finden.

Auch im ersten Ausbildungsmonat können SGB II-Leistungen ggf. als Darlehen bewilligt werden (§ 27 Abs. 4 Satz 2). Es soll im Regelfall gewährleistet werden – in Höhe der bisherigen SGB II-Leistungen. Die Rückzahlung des Darlehens ist erst nach Abschluss der Ausbildung fällig.

2.4 Pobieranie świadczeń przez osoby kształcące się, uczniów i studiujących w ramach pomocy dla osób szkolących się zawodowo (BAB) lub w ramach Bafög (§ 7 ustęp 5 i 6 oraz § 27 SGB II)

Uwagi ogólne

Osoby kształcące się, uczniowie i studenci odbywający w sposób aktywny swe zajęcia dydaktyczne, którzy są uprawnieni do świadczeń na podstawie Federalnej Ustawy o Popieraniu Kształcenia (BAfög) lub SGB III (prawo do świadczeń dla osób kształcących się zawodowo – BAB) są generalnie wykluczone z prawa do świadczeń zaopatrzenia podstawowego dla osób poszukujących pracy według SGB II.

Od tego wykluczenia występują wyjątki (§ 7 ustęp 6 SGB II): Należą tu przykładowo osoby kształcące się i uczniowie, którzy pobierają świadczenia w ramach tzw. „mini Bafög”, obecnie 216 Euro i uczniowie zawodowych szkół wieczorowych lub gimnazjum wieczorowego, którzy w chwili rozpoczęcia nauki byli w wieku powyżej 30 lat i z tego powodu nie otrzymywali wsparcia.

„Na podstawie” oznacza dla Państwa to, że jeśli ze względów osobistych nie otrzymali Państwo świadczeń Bafög lub BAB – gdyż przykładowo przekroczyli Państwo pewną granicę wieku, przekroczyli Państwo maksymalny okres pobierania świadczenia lub ze względu na swą przynależność państwową – to są Państwo wykluczeni ze świadczeń tytułem SGB II.

Wykluczenie dotyczy roszczenia o świadczenia tytułem potrzeb stałych oraz zapotrzebowania na utrzymanie i ogrzewanie mieszkania.

Pomimo wykluczenia z uprawnień do świadczeń, osobom kształcącym się, uczniom i studentom w razie potrzeb (wg § 27 SGB II) przysługują:

- Świadczenia tytułem innych potrzeb jak ciąża, samotne wychowywanie dziecka, kosztowne odżywianie na podstawie zaleceń lekarza, oraz inne niezbywalne, bieżące potrzeby nie tylko o charakterze jednorazowym (na temat dodatkowych potrzeb, patrz punkt 4.2).
- Wyprawka na zakup odzieży ciążowej i wyprawka tytułem porodu (patrz punkt 4.4)

Pobieranie tych świadczeń przez osobę kształcącą się nie daje praw do roszczeń przejmowania składek na ubezpieczenie zdrowotne, gdyż nie są to zasiłki dla osób bezrobotnych w sensie ALG II (§ 27 ustęp 1 SGB II).

W szczególnie trudnych przypadkach, świadczenia mogą zostać udzielone jako pożyczka.

Dotyczy to zapotrzebowania regularnego, zapotrzebowania na utrzymanie się i ogrzewanie oraz wymaganej prawem składki zdrowotno-opiekuńczej. Za sytuację szczególnie trudną można przykładowo uznać przedłużenie studiów ze względu na chorobę, ciążę lub niepełnosprawność w okresie dłuższym niż przewiduje to Bafög lub gdy znajdują się Państwo w stanie bez środków do życia „w ostrej fazie egzaminu końcowego”. Przy ocenie, czy sytuacja trudna miała miejsce, Urząd Pracy kieruje się prawodawstwem byłego § 26 BSHG (Federalnego Prawa o Pomocy Socjalnej), który jest do Państwa wglądu w Dokumentacji Procedur Postępowania Federalnej Agencji ds. Pracy, jako załącznik 1 do § 27 SGB II.

Również i w pierwszym miesiącu kształcenia świadczenia SGB II mogą zostać przyznane w razie potrzeby jako pożyczka (§ 27, ustęp 4, zdanie 2). Z reguły dąży się do zapewnienia tego, aby pożyczka ta była przyznawana w wysokości dotychczasowych świadczeń SGB II. Zwrot pożyczki wymagalny jest dopiero po zakończeniu cyklu kształcenia.

Wenn Wohnungslosigkeit durch Mietschulden oder die Unterbrechung der Stromversorgung bei Energieschulden droht, können die Schulden ebenfalls durch ein Darlehen übernommen werden (§ 27 Abs. 5).

Kinder von Auszubildenden, Schülern und Studierenden, sind nicht vom Leistungsausschluss betroffen und haben Anspruch auf die Leistungen nach dem SGB II.

Urlaubssemester

Da beurlaubte Studenten dem Grunde nach keinen Anspruch auf Bafög haben, da die Ausbildung nicht betrieben wird, können Sie während der Beurlaubung SGB II-Leistungen beanspruchen. Dies gilt auch bei krankheits- oder schwangerschaftsbedingten Ausbildungsunterbrechungen, wenn nach Ablauf des 3. Kalendermonats kein Förderanspruch mehr besteht (§ 15 Abs. 2a BAföG).

Nicht förderungsfähige Ausbildung

Eine Ausbildung, die nicht förderungsfähig ist, kann nur zu einem Anspruch auf SGB II-Leistungen führen, wenn die Notwendigkeit der Ausbildung vom Jobcenter anerkannt ist, denn Sie sollen normalerweise erwerbstätig sein.

Wohngeld

Wenn in einem Haushalt nicht alle Mitglieder Auszubildende oder Studenten sind, z. B. durch ein Kind, so kann dieser Haushalt einen Anspruch auf Wohngeld haben.

Zuschuss zu den Unterkunftskosten für Auszubildende (§ 27 Abs. 3 SGB II)

Auszubildende mit Bafög/Ausbildungsgeldbezug können einen Zuschuss zu den angemessenen Kosten der Unterkunft und Heizkosten erhalten, wenn diese durch die Ausbildungsförderung nicht gedeckt sind.

Das gilt nicht für:

- Schüler und Auszubildende, die Mini-Bafög in Höhe von z.Z. 216 Euro erhalten, da sie aufstockende Leistungen des ALG II beziehen,
- Studenten in eigener Wohnung,
- unter 25-jährige Personen, die ohne Zusicherung des Jobcenters aus der Wohnung gezogen sind.

Zur Prüfung der Angemessenheit werden die Richtwerte für SGB II-Leistungsberechtigte zugrunde gelegt, bei mehreren Haushaltsmitgliedern werden sie anteilig berücksichtigt.

3. Bedarfs-/Haushalts-/ oder Wohngemeinschaft?

Eine alleinstehende Person bildet immer eine Bedarfsgemeinschaft. Wenn aber mehrere Personen in einem Haushalt / in einer Wohnung wohnen, kommt es auf die familiären und sozialen Beziehungen zwischen ihnen an. Das Gesetz benennt das Zusammenleben in zwei Formen: der Bedarfsgemeinschaft (BG) und der Haushaltsgemeinschaft (HG). Daneben gibt es aber auch reine Wohngemeinschaften, darum wird im Folgenden auch auf diese Art des Zusammenlebens eingegangen.

Die jeweilige Zuordnung zu einer dieser 3 Gruppen hat weitreichende rechtliche Folgen für die Berücksichtigung von Einkommen und Vermögen untereinander.

W przypadku wystąpienia bezdomności spowodowanej długami za czynsz lub gdy grozi przerwanie dostaw prądu przez Zakład Energetyczny, spowodowane zaległymi rachunkami za energię, wtedy to zadłużenie może zostać przejęte również w formie pożyczki (§ 27, ustęp 5).

Dzieci osób kształcących się, uczniów i studentów świadczenia te nie dotyczą i mają one prawo do świadczeń według SGB II.

Semestr urlopowy

Urlopowani studenci nie mają podstaw do świadczeń tytułem Bafög, gdyż kształcenie nie odbywa się, zatem z tego powodu mogą oni wystąpić o świadczenia podczas urlopowania tytułem ALG II. Dotyczy to również przerw w toku kształcenia spowodowanych chorobą, ciążą, jeśli po upływie trzeciego miesiąca kalendarzowego prawo do pobierania świadczeń wygasa (§ 15, ustęp 2a Bafög).

Kształcenie nieobjęte preferencjami

Kształcenie nieobjęte preferencjami uprawnia jedynie do wystąpienia o świadczenia tytułem ALG II, jeśli konieczność kształcenia została uznana przez Urząd Pracy, gdyż normalnie powinni Państwo zostać zakwalifikowani jako pracujący.

Dodatki mieszkaniowe

Jeżeli w jednym gospodarstwie domowym nie wszyscy jej członkowie są osobami kształcącymi się lub studentami, np. dziecko, wtedy takie gospodarstwo domowe ma prawo do dodatku mieszkaniowego.

Dodatek do kosztów utrzymania dla osoby kształcącej się (§ 27, ustęp 3 SGB II)

Osoby kształcące się pobierające świadczenia pieniężne w ramach Bafög, mogą otrzymać dodatek do umiarkowanych kosztów utrzymania i kosztów ogrzewania, jeśli nie są one pokrywane przez program wspierający kształcenie.

Nie dotyczy to następujących przypadków:

- Uczeń lub osoba kształcąca się otrzymująca mini-Bafög w wysokości 216,- Euro, gdyż pobierają powiększone świadczenia tytułem ALG II.
- Studenci posiadający własne mieszkanie.
- Osoby poniżej 25-ego roku życia, które bez zgody Urzędu Pracy wyprowadziły się z mieszkania rodziców

Celem sprawdzenia umiarkowanego poziomu cen, przyjęte zostaną za podstawę wartości orientacyjne według SGB II, a w przypadku wielu członków gospodarstwa domowego będą brane pod uwagę udziałowo.

3. Wspólnota potrzeb, gospodarstwa domowego czy miejsca zamieszkania?

Już jedna osoba samotna tworzy zawsze wspólnotę potrzeb. Jeżeli w gospodarstwie domowym / w mieszkaniu mieszka jednak większa ilość osób, wtedy między nimi mają miejsce stosunki społeczne i rodzinne. Prawo przewiduje wspólną egzystencję w dwóch formach: jako wspólnotę potrzeb (BG) i jako wspólnotę gospodarstwa domowego (HG). Obok tego występuje jednak czysta wspólnota miejsca zamieszkania, i z tego powodu dalej zakładać się będzie również i tę formę wspólnej egzystencji.

Poszczególne przyporządkowanie do jednej z tych 3 grup ma daleko idące konsekwencje prawne w kwestii uwzględniania wysokości dochodów i wielkości majątku.

3.1 Die Bedarfsgemeinschaft (§ 7 Abs. 3, 3a SGB II)

Eine erwerbsfähige Einzelperson bildet nach dem Gesetz immer eine Bedarfsgemeinschaft. Wenn mehrere Personen mit wenigstens einem Erwerbsfähigen zusammenleben, handelt es sich um eine Bedarfsgemeinschaft, wenn sie einen gemeinsamen Haushalt führen. Das heißt, sie teilen sich alle Kosten und jeder Einzelne bringt sein Einkommen in die Gemeinschaft ein. Der Bedarf an SGB II-Leistungen wird in diesem Fall also für die gesamte Bedarfsgemeinschaft zusammen ermittelt. Einkommen und Vermögen aller Personen werden dabei dem Bedarf gegenübergestellt.

Wer gehört zur Bedarfsgemeinschaft?

- Der erwerbsfähige Leistungsberechtigte,
- der nicht dauernd getrennt lebende Ehepartner oder eingetragene Lebenspartner oder eine Person, die mit dem erwerbsfähigen Leistungsberechtigten in einer so genannten „Verantwortungs- und Einstehensgemeinschaft“ zusammenlebt
- die im Haushalt lebenden unverheirateten Kinder unter 25 Jahren des Leistungsberechtigten oder seines Partners, wenn sie hilfebedürftig sind.

Hieraus folgt, dass ein Kind, das noch bei den Eltern lebt, ab seinem 25. Geburtstag eine eigene Bedarfsgemeinschaft bildet! Darum nicht vergessen rechtzeitig einen eigenen Antrag auf Leistungen stellen!

Lebt ein Kind noch bei den Eltern und bekommt selbst ein Kind, bildet es ab Geburt mit dem Kind eine eigene Bedarfsgemeinschaft. Das ist unabhängig vom Alter, gilt z.B. auch für eine 16-jährige. Auch in diesem Fall rechtzeitig einen eigenen Antrag stellen!

Hat ein Kind selbst so viel Einkommen, dass es nicht hilfebedürftig ist, z.B. durch Unterhalt, Waisenrente und Kindergeld, fällt es aus der Bedarfsgemeinschaft heraus, denn das Einkommen von Kindern darf nicht auf andere Personen aufgeteilt werden. Eine Ausnahme gibt es beim Kindergeld. Wenn der Bedarf des Kindes durch anderes Einkommen gesichert ist, wird das Kindergeld dem bezugsberechtigten Elternteil zugeordnet.

Eine Bedarfsgemeinschaft liegt auch vor, wenn ein erwerbsfähiges Kind, das wenigstens 15 Jahre alt ist, mit erwerbsunfähigen Eltern(teilen) zusammenlebt.

Sonderfall: Mischbedarfsgemeinschaft bei Leistungsausschluss

Wenn z.B. einer der Partner eine Altersrente bezieht oder ein Studium an der Universität absolviert und daher nicht leistungsberechtigt ist, handelt es sich um eine Mischbedarfsgemeinschaft. Das hat zur Folge, dass sein Einkommen oberhalb seines eigenen Bedarfs auf die restlichen Mitglieder der Bedarfsgemeinschaft verteilt wird. (BSG, Urteil vom 15.4.2008, B 14/7b AS 58/06 R). Weitere Fallkonstellationen sind möglich.

3.1 Wspólnota potrzeb (§ 7 ustęp 3, 3a SGB II)

Osoba samotna zdolna do pracy tworzy według prawa zawsze wspólnotę potrzeb. Jeżeli ma miejsce wspólna egzystencja kilku osób, z których jedna jest zdolna do pracy, wtedy w grę wchodzi wspólnota potrzeb, o ile osoby te prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Oznacza to, że dzielą wszystkie koszty i każdy z osobna zobowiązany jest do wnoszenia swych dochodów do tej wspólnoty. W przypadku wystąpienia potrzeb pobierania świadczeń tytułem SGB II, wtedy w takim przypadku świadczenie przyznawane jest zbiorczo. Dochody i majątek wszystkich osób zostają w takim przypadku udzielane na zasadzie wzajemności.

Kto należy do wspólnoty potrzeb?

- Zdolni do pracy i uprawnieni do świadczeń.
- Niebędący w separacji współmałżonkowie lub partnerzy życiowi lub osoba żyjąca z inną osobą uprawnioną do świadczeń w tak zwanej „wspólnocie odpowiedzialności i wzajemnego poręczania”.
- Mieszkające nieżonate/niezamężne dzieci w wieku poniżej 25 lat będące dziećmi osoby uprawnionej do świadczeń lub jego partnera, o ile znajdują się w stanie potrzeby pomocy.

Z tego wynika, że dziecko jeszcze mieszkające z rodzicami, po ukończeniu 25-tego roku życia tworzy własną wspólnotę potrzeb! Z tego powodu nie należy przeoczyć konieczności złożenia odpowiedniego wniosku o przyznanie świadczenia!

Jeżeli dziecko mieszka razem z rodzicami i jeżeli rodzi mu się dziecko, wtedy od chwili urodzenia tworzy ono wraz ze swym dzieckiem wspólnotę potrzeb. Jest to niezależne od wieku i odnajduje zastosowanie również przykładowo w odniesieniu do osób 16-letnich. Również i takim przypadku należy w odpowiednim czasie przedłożyć własny wniosek!

Jeżeli dziecko dysponuje takimi dochodami, że nie wykazuje potrzeby pomocy, np. poprzez dodatki do kosztów utrzymania, rentę sierocą czy dodatek na dziecko, wtedy jest wyłączone ze wspólnoty potrzeb, gdyż dochodów dzieci nie można rozdzielać na pozostałe osoby. Wyjątek stanowi dodatek na dzieci. Jeżeli potrzeby dziecka zapewnione są przez inne dochody, wtedy dodatek na dzieci przyznawany jest uprawnionym do tego rodzicom.

Wspólnota potrzeb występuje również i wtedy, gdy dziecko zdolne do pracy ma co najmniej 15 lat i mieszka z rodzicami lub jednym z rodziców.

Przypadek szczególny: Mieszana wspólnota potrzeb przy wykluczeniu prawa do świadczeń: Jeżeli przykładowo któryś z partnerów pobiera emeryturę lub właśnie ukończył studia uniwersyteckie i z tego powodu nie jest uprawniony do pobierania świadczeń, wtedy w grę wchodzi mieszana wspólnota potrzeb. Ma to takie konsekwencje, że dochody któregoś z partnerów powyżej jego potrzeb własnych dzielone są wśród pozostałych członków wspólnoty potrzeb. (orzeczenie Federalnego Sądu ds. Socjalnych /BSG/ z dnia 15.04.2008, B 14/7b AS 58/06 R). Możliwe są inne konfiguracje przypadków.

Urteil vom 15.4.2008, B 14/7b AS 58/06 R). Weitere Fallkonstellationen sind möglich.

Zur Verantwortungs- und Einstehensgemeinschaft

Leben Sie mit einem Partner zusammen, mit dem Sie nicht verheiratet sind und mit dem auch keine eingetragene Lebenspartnerschaft besteht, wird geprüft ob eine so genannte „Verantwortungs- und Einstehensgemeinschaft“ vorliegt. Diese liegt nach dem Gesetz vor, wenn beide Partner bereit sind füreinander Verantwortung zu tragen und füreinander einzustehen.

In folgenden Fällen wird eine „Verantwortungs- und Einstehensgemeinschaft“ per Gesetz vermutet (§ 7 Abs. 3a SGB II)

- die Partner leben länger als ein Jahr zusammen
- die Partner leben zusammen mit einem gemeinsamen Kind
- Kinder oder Angehörige werden im Haushalt versorgt oder
- die Partner sind befugt, über Einkommen und Vermögen des anderen zu verfügen.

Wenn diese Vermutung für Sie nicht zutrifft, können Sie sie widerlegen! Lassen Sie sich in solchen Fällen kompetent beraten!

3.2 Die Haushaltsgemeinschaft (§ 9 Abs. 5 SGB II)

Von der Bedarfsgemeinschaft zu unterscheiden ist die Haushaltsgemeinschaft. Wenn Sie mit Verwandten oder Verschwägerten zusammen in einer Wohnung leben, kann Sie das Jobcenter als Haushaltsgemeinschaft betrachten. Das können z. B. Geschwister, Enkelkinder im Haushalt der Großeltern oder die Nichte im Haushalt der Tante sein. Eine Haushaltsgemeinschaft kann auch bestehen, wenn ein 25-jähriges Kind im Haushalt der Eltern wohnen bleibt. Im Falle einer Haushaltsgemeinschaft mit Verwandten oder Verschwägerten wird vermutet, dass eine finanzielle Unterstützung der bedürftigen Person durch seine Verwandten erfolgt, wenn die Verwandten über ein entsprechendes Einkommen und Vermögen verfügen. Dies kann auch kostenlose Unterkunft oder Verpflegung der bedürftigen Person sein. Die Vermutung kann durch Gegenbeweis widerlegt werden. Wenn jede Person „aus ihrem eigenen Topf“ wirtschaftet und es keine gemeinsame Haushaltsführung gibt, liegt keine Haushaltsgemeinschaft vor.

Erfolgt keine Widerlegung, wird die Unterstützung berechnet. Für den Einsatz des Einkommens gelten andere Vorschriften als bei dem Vorliegen einer Bedarfsgemeinschaft. In den Fällen einer Haushaltsgemeinschaft wird das Einkommen des unterstützenden Verwandten zunächst nach den SGB II- Grundsätzen bereinigt (siehe unter Punkt 7). Von diesem bereinigten Einkommen wird der doppelte Regelbedarf zuzüglich der anteiligen Aufwendungen für Unterkunft und Heizung abgezogen. Das übrig gebliebene Einkommen wird zur Hälfte auf den Bedarf des Leistungsberechtigten angerechnet. Die gesetzliche Vorschrift hierfür ist § 1 Abs. 2 der Arbeitslosengeld II/Sozialgeld-Verordnung.

Beispiel für eine Berechnung:

Frau M. lebt bei ihrer Tante X. Die Tante erhält eine Altersrente aus dem Ausland in Höhe von 1.430 Euro netto, die Miete beträgt 400 Euro.

Bereinigtes Einkommen der Tante X.

(Abzug der Versicherungspauschale)	1.400 Euro
minus 2-fachen Regelbedarf von 364 Euro	728 Euro
minus ½ Miete	200 Euro
Verbliebenes Einkommen	472 Euro
Davon werden 50 %, d.h. 236 Euro als Einkommen bei Frau M. angerechnet	

Na temat wspólnoty odpowiedzialności i wzajemnego poręczania.

Jeżeli żyją Państwo razem z partnerem, z którym nie pozostają Państwo w związku małżeńskim, z którym nie występuje wspólnota partnerstwa życiowego, wtedy zostanie przeprowadzona procedura sprawdzenia, czy występuje w tym przypadku „wspólnota odpowiedzialności i wzajemnego poręczania”. Według prawa, ma ona miejsce wtedy, gdy obaj/oboje partnerzy są gotowi ponosić wzajemną odpowiedzialność i wzajemnie za siebie poręczać.

W następujących przypadkach występuje domniemanie o istnieniu wspólnoty odpowiedzialności i wzajemnego poręczania (§ 7, ustęp 3a SGB II)

- Partnerzy żyją razem ze sobą dłużej niż rok
- Partnerzy mieszkają razem ze wspólnym dzieckiem
- Dzieci lub krewni mają oparcie ekonomiczne w gospodarstwie domowym lub
- Partnerzy mają prawo dzielić się wzajemnie dochodami i majątkiem.

Jeżeli takiego urzędowego domniemania w Państwa przypadku nie ma, wtedy mogą Państwo wnieść sprzeciw! Prosimy w takich przypadkach zasięgnąć porady u kompetentnego doradcy!

3.2 Wspólnota gospodarstwa domowego (§ 9 ustęp 5 SGB II)

Należy rozróżnić wspólnotę potrzeb od wspólnoty gospodarstwa domowego. Jeżeli razem zamieszkują Państwo z krewnymi lub z członkami rodziny w jednym mieszkaniu, wtedy Urząd Pracy może potraktować to jako wspólnotę gospodarstwa domowego. Może to być np. rodzeństwo, wnukowie w gospodarstwie domowym dziadków lub bratankowie/siostrzenice u ciotki. Wspólnota gospodarstwa domowego może mieć również miejsce, gdy 25-cio letnie dziecko mieszka w domu rodzinnym z rodzicami.

W przypadku wystąpienia wspólnoty gospodarstwa domowego z krewnymi lub spowinowacymi zakłada się, że wspomaganie finansowe osoby potrzebującej realizowane jest przez krewnych, o ile krewni dysponują odpowiednimi dochodami. Może to być bezpłatne utrzymanie lub opieka nad osobą potrzebującą. Założenie to może zostać obalone poprzez przedstawienie dowodów zaprzeczających. Jeżeli każda osoba gospodaruje „na własnym garnuszku” i nie występuje wspólne utrzymywanie gospodarstwa domowego, wtedy wspólnoty utrzymywania gospodarstwa domowego nie ma.

Jeżeli założenie to nie zostanie obalone, wtedy naliczony zostanie zasiłek. W kwestii dochodowej stosowane są inne przepisy niż te w przypadku występowania wspólnoty potrzeb.

W przypadkach występowania wspólnoty utrzymania gospodarstwa domowego, dochód wspierających krewnych zostaje zgodnie z zasadami SGB II „wyczyszczony” (patrz punkt 7). Z tego „wyczyszczonego” dochodu odciążane jest podwójne zapotrzebowanie regularne wraz z rozdzielonymi wydatkami na utrzymanie i ogrzewanie. Pozostały dochód zostaje w połowie zaliczony do potrzeb osób uprawnionych do świadczeń. Podstawą prawną jest tutaj § 1, ustęp 2 ustawy o zasiłkach dla bezrobotnych II / zasiłkach socjalnych.

Przykład obliczenia:

Pani M mieszka u swej ciotki X. Ciotka X otrzymuje emeryturę z racji wieku z zagranicy w wysokości 1 430 Euro netto, a czynsz wynosi 400 Euro.

„wyczyszczony“ dochód ciotki X.	
(po odciążeniu ryczałtu ubezpieczeniowego)	1 400 Euro
Minus 2-krotne zapotrzebowanie regularne w wysokości 364 Euro	728 Euro
Minus ½ czynszu	200 Euro
Pozostały do dyspozycji dochód	472 Euro
Z tego 50%, to znaczy 236 Euro zostanie naliczone Pani M. jako dochód	

3.3 Die Wohngemeinschaft

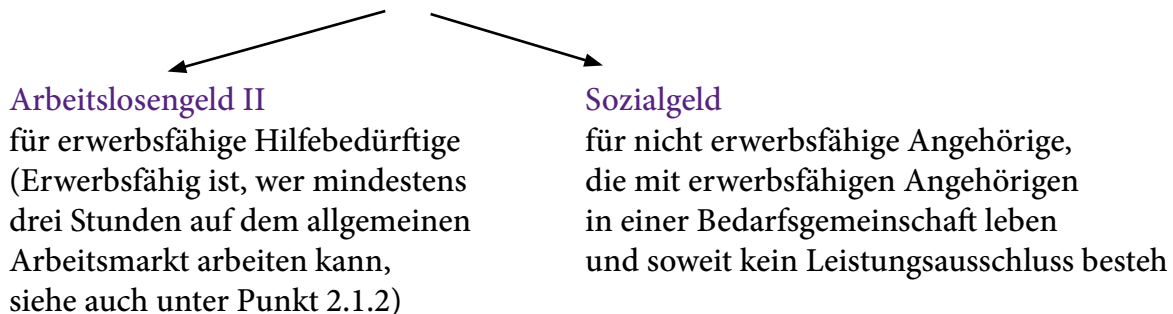
„Klassische“ Wohngemeinschaften bilden z.B. junge Leute, die sich eine Wohnung teilen, wobei aber jeder für sich allein wirtschaftet. Hier handelt es sich weder um eine Bedarfs-, noch um eine Haushaltsgemeinschaft, Einkommen und Vermögen der Mitbewohner spielen also keine Rolle, wenn einer SGB II-Leistungen benötigt.

In einer Wohngemeinschaft gilt jeder Einzelne, der hilfebedürftig ist, als eigene Bedarfsgemeinschaft und hat damit einen eigenen Anspruch auf den Regelbedarf und die Miete bis zur Angemessenheitsgrenze.

Wenn nur 2 Personen in einer Wohngemeinschaft leben, gibt es häufig Probleme, weil das Jobcenter eine Verantwortungs- und Einstehensgemeinschaft vermutet, die Vermutung muss dann widerlegt werden. Suchen Sie in diesen Fällen eine Beratungsstelle auf.

4. Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts

Die Leistungen zur Sicherungen des Lebensunterhalts bestehen aus

Als erwerbsfähig im Sinne des Gesetzes gelten auch

- Kinder ab 15 Jahren, auch wenn sie noch die Schule besuchen,
- Personen, die Kinder bis zum 3. Geburtstag erziehen oder Angehörige pflegen (ergibt sich aus § 10 Abs. 1 Nr. 3 und 4 SGB II),
- nur vorübergehend arbeitsunfähige Personen, die krankgeschrieben sind.

Sozialgeld können z.B. erhalten:

- Kinder bis zum 15. Geburtstag in der Bedarfsgemeinschaft, denn sie gelten nach dem Gesetz als nicht erwerbsfähig.
- erwerbsunfähige, hilfebedürftige Mitglieder der Bedarfsgemeinschaft, die mehr als vorübergehend, aber nicht dauerhaft erwerbsgemindert sind. (bspw. eine befristete Rente wegen Erwerbsminderung nach dem SGB VI erhalten) Sind sie dauerhaft voll erwerbsgemindert, haben sie Anspruch auf die „Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung“ nach dem Kapitel 4 des SGB XII, zuständig ist in diesem Fall das Sozialamt
- dauerhaft erwerbsunfähige Kinder bis zum 18. Geburtstag in der Bedarfsgemeinschaft, ab 18 haben auch sie Anspruch auf die Grundsicherung nach dem Kapitel 4 des SGB XII
- evtl. Ausländer, die keine Arbeitserlaubnis haben (z. B. Ehepartner oder Kinder eines ALG II-Berechtigten); allerdings nur, sofern keine weiteren Ausschlussgründe vorliegen

3.3 Wspólnota miejsca zamieszkania

„Klasycznym” przypadkiem wspólnoty miejsca zamieszkania są np. młodzi ludzie dzielący mieszkanie, gdy każde z nich gospodaruje samodzielnie. W tym przypadku w grę nie wchodzi ani wspólnota potrzeb, ani wspólnota gospodarstwa domowego zatem dochody i majątek współmieszkańców nie odgrywają roli w przypadku, gdy jeden z nich potrzebuje świadczeń tytułem SGB II.

W przypadku wspólnoty miejsca zamieszkania, każdy z osobna potrzebujący pomocy traktowany jest jako osobna wspólnota potrzeb i ma w związku z tym indywidualne prawo do potrzeb regularnych i do kompensaty czynszu w umiarkowanych granicach.

Jeżeli tylko 2 osoby mieszkają we wspólnocie zamieszkania, wtedy występują najczęściej problemy, ponieważ Urząd Pracy zakłada istnienie wspólnoty odpowiedzialności i wzajemnego poręczania dwóch osób, które to założenie należy obalić. W takich przypadkach prosimy udać się do punktu doradztwa.

4. Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts

Świadczenia zabezpieczające egzystencję składają się z następujących zasiłków:

Zasiłek dla bezrobotnych II

dla osób zdolnych do pracy
(osoba zdolna do pracy to taka, która jest w stanie pracować przez co najmniej 3 godziny dziennie w ogólnie wystę ujących warunkach rynku pracy, patrz również punkt 2.1.2)

Zasiłek socjalny

dla członków rodziny niezdolnych do pracy mieszkających we wspólnocie potrzeb, gdzie zatem nie występuje wykluczenie z prawa do świadczeń

W sensie ustawy jako osoby zdolne do pracy uważa się również:

- Dzieci w wieku powyżej lat 15, również i wtedy, gdy uczęszczają do szkoły,
- Osoby, które wychowują dzieci w wieku do lat 3 lub opiekują się członkiem rodziny (wynika to z § 10, ustępu 1 nr 3 i 4 SGB II)
- Osoby tylko tymczasowo niezdolne do pracy, które dysponują stosownym zaświadczeniem lekarskim.

Zasiłek socjalny mogą przykładowo otrzymać następujące osoby:

- Dzieci w wieku do lat 15 zamieszkujące we wspólnocie potrzeb, gdyż w sensie ustawy traktowane są jako niezdolne do zatrudnienia.
- Niezdolni do zatrudnienia, wymagający pomocy członkowie wspólnoty potrzeb, którzy są upośledzeni w podjęciu pracy w okresie dłuższym niż przejściowy, ale nie trwale (przykładowo osoby pobierające rentę ze względu na upośledzenie w podjęciu pracy w sensie ustawy o SGB VI). Jeżeli są oni całkowicie i trwale upośledzeni w podjęciu pracy, wtedy mają prawo do ubiegania się o „podstawowe zaopatrzenie na starość i na upośledzenie w podjęciu pracy” zgodnie z rozdziałem 4 SGB XII, a kompetentny w wydawaniu decyzji jest Urząd ds. Socjalnych.
- Trwale niezdolne do zatrudnienia dzieci do 18-stego roku życia zamieszkujące wspólnotę potrzeb mają od lat 18-stu prawo do podstawowego zaopatrzenia według postanowień zawartych w rozdziale 4 SGB XII.
- Ewentualnie cudzoziemcy nieposiadający zezwolenia na pracę (np. współmałżonkowie lub dzieci osób uprawnionych do świadczeń ALG II), jednakże tylko wtedy, gdy nie występują inne przyczyny wykluczenia.

Die Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts setzen sich zusammen aus:

1. dem Regelbedarf
2. ggf. Mehrbedarfen
3. dem Bedarf für Unterkunft und Heizung
4. ggf. einmaligen Bedarfen, die als Zuschuss gewährt werden
5. ggf. Darlehen bei unabweisbarem Bedarf
6. ggf. Leistungen für Bildung und Teilhabe

Außerdem sind folgende Leistungen zur Absicherung vorgesehen:

- die Beiträge zur gesetzlichen Kranken-, Pflegeversicherung, sofern kein Anspruch auf Familienversicherung für SGB II-Berechtigte und keine Versicherung bei einer privaten Krankenversicherung besteht.
- für Personen, die in der privaten Krankenversicherung versicherungspflichtig sind, müssen die Beiträge bis zur Höhe des halben Beitrages im Basistarif der privaten Krankenversicherung vom Jobcenter übernommen werden (Urt. des BSG vom 18.01.2011, B 4 AS 108/10 R, Weisung der Bundesagentur für Arbeit vom 27.1.2011)
- Beiträge zur freiwilligen Krankenversicherung für ALG II-Empfänger und Sozialgeldempfänger, die nicht in der gesetzlichen Krankenversicherung pflichtversichert sind und auch keine Familienversicherung beanspruchen können. Wenn allein durch den Beitrag Hilfebedürftigkeit entsteht, wird der Beitrag in der notwendigen Höhe übernommen.

Hinweis: Für Sozialgeldempfänger übernimmt das Jobcenter im Normalfall keine Beiträge zur gesetzlichen Krankenversicherung, weil diese nicht pflichtversichert sind. Sie sind in der Regel familienversichert. Bitte wenden Sie sich bei Problemen mit Ihrer Krankenversicherung an eine kompetente Beratungsstelle.

4.1 Der Regelbedarf (§§ 20, 23, 77 Abs. 4 SGB II)

Der Regelbedarf ist eine feste Größe. Er wird jeweils zum 1. Januar eines Jahres angepasst. Regelbedarfe sollen den laufenden Lebensunterhalt decken. Dazu gehören u. a.: Nahrungsmittel und Getränke, Hausrat, Kleidung, Körperpflege, Energie ohne deren Anteile für die Heizung und die Erzeugung von Warmwasser, Telefon, Fahrtkosten, kulturelle Bedürfnisse, Rezeptgebühren und vieles mehr. Die Höhe der Regelbedarfe hängt vom Alter ab und von der Zusammensetzung der Bedarfsgemeinschaft

Świadczenia zabezpieczające egzystencję składają się z następujących składników:

1. Zapotrzebowanie regularne
2. Ewentualne dalsze potrzeby
3. Zapotrzebowanie na koszty utrzymania i ogrzewania
4. Zapotrzebowania jednorazowe, które traktowane są jako zapomoga
5. Ewentualna pożyczka w przypadku nagłej potrzeby
6. Ewentualne świadczenia na kształcenie i udział w życiu społecznym

Oprócz tego przewidywane są następujące świadczenia w celu zabezpieczenia:

- Obowiązkowe składki na ubezpieczenie chorobowe i pielęgnacyjne, o ile nie występuje prawo do ubezpieczenia rodzinnego przez świadczeniobiorcę SGB-II i brak jest u niego prywatnego ubezpieczenia chorobowego.
- W odniesieniu do osób płacących obowiązkowe składki ubezpieczeniowe w prywatnych ubezpieczalniach, Urząd Pracy zobowiązany jest wnosić te składki w połowie wysokości taryfy bazowej ustalonej przez tę ubezpieczalnię (orzeczenie Federalnego Sądu ds. Socjalnych /BSG/ z dnia 18.01.2011, B 4 AS 108/10 R, instrukcja Federalnej Agencji ds. Pracy z dnia 27.1.2011).
- Dodatki na składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe dla świadczeniobiorców ALG-II i świadczeniobiorców zasiłków socjalnych, którzy nie są obowiązkowo ubezpieczeni chorobowo i nie mają prawa do ubezpieczenia rodzinnego. Jeżeli potrzeba pomocy występuje tylko z powodu składek, wtedy składka zostaje przejęta przez Urząd Pracy w niezbędnej wysokości.

Informacja: W przypadku świadczeniobiorców zasiłku socjalnego, Urząd Pracy w normalnym przypadku nie przejmuje składek na ubezpieczenie chorobowe, ponieważ nie są oni objęci ubezpieczeniem obowiązkowym. Z reguły są Państwo ubezpieczeni rodzinnie. W przypadku problemów prosimy zwrócić się do Państwa ubezpieczalni chorobowej do odpowiedniego doradcy.

4.1 Świadczenie regularne (§§ 20, 23, 77 ustęp 4 SGB II)

Świadczenie regularne jest wypłacane w stałej wysokości i jest ono zawsze aktualizowane do dnia 1 stycznia danego roku.

Potrzeby regularne powinny zostać pokryte przez wydatki na utrzymanie. Należą do tego między innymi: żywność i napoje, sprzęt domowy, odzież, środki higieny ciała, energia – nie uwzględniając ogrzewania i ogrzewania ciepłej wody użytkowej, telefon, koszty dojazdów, potrzeby kulturalne, opłaty za recepty i wiele innych. Wysokość zapotrzebowania regularnego zależy od wieku oraz od składu osobowego wspólnoty potrzeb.

Regelbedarfsstufen zum 01.01.2011

Regelbedarfsstufen	Für welche Personen	Betrag
Regelbedarfsstufe 1	<ul style="list-style-type: none"> • Alleinstehende • Alleinerziehende • Personen mit minderjährigem Partner 	364 Euro
Regelbedarfsstufe 2	• Ehe- oder Lebenspartner, die gemeinsam in einem Haushalt wirtschaften und beide volljährig sind	328 Euro
Regelbedarfsstufe 3	<ul style="list-style-type: none"> • Sonstige erwerbsfähige Angehörige der Bedarfsgemeinschaft (18-24-jährige Kinder) • Personen unter 25 Jahren, die ohne Zustimmung des Jobcenters umziehen 	291 Euro
Regelbedarfsstufe 4	• Sonstige erwerbsfähige Angehörige der Bedarfsgemeinschaft (14-17-jährige Kinder)	287 Euro
Regelbedarfsstufe 5	• 6-13-jährige Kinder	251 Euro
Regelbedarfsstufe 6	• 0-5-jährige Kinder	215 Euro

4.2 Mehrbedarfe (§ 21 SGB II)

In bestimmten Lebenslagen sieht das Gesetz einen höheren Bedarf vor, der durch einen so genannten Mehrbedarfszuschlag gedeckt werden soll: bei Schwangerschaft, Alleinerziehung, krankheitsbedingter kostenaufwändiger Ernährung, Behinderung, einem im Einzelfall unabwiesbaren, laufenden, nicht nur einmaligem Bedarf und bei dezentraler Warmwasserversorgung.

Sie können mehrere Mehrbedarfszuschläge gleichzeitig beanspruchen, jedoch darf die Summe der Mehrbedarfszuschläge bei Schwangerschaft, Alleinerziehung, krankheitsbedingter kostenaufwändiger Ernährung und Behinderung die Höhe des Ihnen zustehenden Regelbedarfs nicht überschreiten. (§ 21 Abs. 8 SGB II)

Mehrbedarfszuschlag für werdende Mütter (§ 21 Abs. 2 SGB II)

Einen Mehrbedarfszuschlag in Höhe von 17% der maßgeblichen Regelleistung erhalten Sie ab der 13. Schwangerschaftswoche bis zum Tag der Geburt.

	Regelbedarf	Mehrbedarf
Alleinstehende Frauen	364 Euro	62 Euro
Frauen in Partnerschaft	328 Euro	56 Euro
Frauen zwischen 18 und 24 Jahren bei den Eltern	291 Euro	49 Euro
Frauen unter 18 J. bei den Eltern	287 Euro	49 Euro

Stopnie potrzeb regularnych do dnia 01.01.2011

Stopnie zapotrzebowania regularnego	Dla jakich osób	Kwota
Stopień zapotrzebowania regularnego 1	<ul style="list-style-type: none"> Osoby samotne Osoby samotnie wychowujące dziecko Osoby żyjące z niepełnoletnim partnerem 	364 Euro
Stopień zapotrzebowania regularnego 2	<ul style="list-style-type: none"> Małżeństwa i partnerzy życiowi gospodarujący w jednym gospodarstwie domowym, oboje pełnoletni 	328 Euro
Stopień zapotrzebowania regularnego 3	<ul style="list-style-type: none"> Pozostali krewni zdolni do podjęcia pracy będący we wspólnocie potrzeb (dzieci w wieku 18-24 lat) Osoby poniżej 25-ego roku życia, które wyprowadziły się za zgodą Urzędu Pracy 	291 Euro
Stopień zapotrzebowania regularnego 4	<ul style="list-style-type: none"> Pozostali krewni zdolni do podjęcia pracy będący we wspólnocie potrzeb (dzieci w wieku 14-17 lat) 	291 Euro
Stopień zapotrzebowania regularnego 5	<ul style="list-style-type: none"> Dzieci w wieku 6-13 lat 	251 Euro
Stopień zapotrzebowania regularnego 6	<ul style="list-style-type: none"> Dzieci w wieku 0-5 lat 	215 Euro

4.2 Potrzeby dodatkowe (§ 21 SGB II)

W określonych sytuacjach życiowych prawo przewiduje występowanie potrzeb wyższych, które powinny zostać sfinansowane przez tzw. dodatek na potrzeby dodatkowe: w przypadku ciąży, samotnego wychowywania dziecka, konieczności spożywania kosztownej żywności z przepisu lekarza, inwalidztwa, w przypadku okazjonalnie występującej, niezbywalnej potrzeby, bieżącej, nie tylko jednorazowej potrzeby oraz w przypadku zasilania w ciepłą wodę użytkową wytwarzaną przez domowe ogrzewacze.

Mają Państwo prawo do jednoczesnego wystąpienia o dodatki na potrzeby dodatkowe, jednak suma dodatków na potrzeby dodatkowe w przypadku ciąży, samotnego wychowania dziecka, konieczności spożywania kosztownej żywności z przepisu lekarza oraz powodu inwalidztwa nie może przekraczać należnego Państwu świadczenia na potrzeby regularne (§ 21 ustęp 8 SGB II)

Dodatek na potrzeby dodatkowe dla przyszłych matek (§ 21, ustęp 2 SGB II)

Dodatek wynikający z innych potrzeb w wysokości 17% odpowiedniego świadczenia regularnego otrzymują Panie od 13-stego tygodnia ciąży do dnia porodu.

	Zapotrzebowanie regularne	Potrzeby dodatkowe
Kobiety samotne	364 Euro	62 Euro
Kobiety w konkubinacie	328 Euro	56 Euro
Kobiety w wieku od 18 do 24 lat mieszkające z rodzicami	291 Euro	49 Euro
Kobiety w wieku poniżej 18 lat mieszkające z rodzicami	287 Euro	49 Euro

Mehrbedarfszuschlag für Alleinerziehende (§ 21 Abs. 3 SGB II)

Diese Leistung steht Ihnen zu, wenn Sie ohne Partner mit minderjährigen Kindern zusammenleben und allein für deren Pflege und Erziehung sorgen. Voraussetzung dafür ist, dass Sie sich tatsächlich allein um das Kind/ die Kinder „kümmern“, Sie müssen nicht die elterliche Sorge besitzen. Einen Anspruch haben Sie auch dann, wenn das Kind eine Tagesstätte besucht. Wenn Sie getrennt von dem anderen Elternteil leben, sich aber regelmäßig und im gleichmäßigen Umfang bei der Pflege und Erziehung des Kindes abwechseln, haben Sie beide Anspruch auf den halben Mehrbedarf (Wechselmodell). Wenn eine erwachsene Person mit im Haushalt lebt, die sich gleichermaßen um die Kinder kümmert, handelt es sich nicht um Alleinerziehung und der Zuschlag steht Ihnen nicht zu.

	Prozentualer Mehrbedarf	Geldleistung
1 Kind unter 7 Jahren	36 %	131 Euro
1 Kind ab 7 Jahren	12 %	44 Euro
2 Kinder 16 bzw. 17 Jahre	24 %	87 Euro
2 Kinder unter 16 Jahren	36 %	131 Euro
3 Kinder unter 18 Jahren	36 %	131 Euro
4 Kinder unter 18 Jahren	48 %	175 Euro
ab 5 Kinder unter 18 Jahren	60 %	218 Euro

Mehrbedarfszuschlag für krankheitsbedingte kostenaufwändige Ernährung (§ 21 Abs. 5 SGB II)

Sie müssen ein ärztliches Attest vorlegen, in welchem die Krankheit und die notwendige Ernährung beschrieben werden. Unter Umständen ist es sinnvoll, sich an ein Gesundheitsamt zu wenden. Das Jobcenter orientiert sich bei der Höhe des Mehrbedarfs an Empfehlungen des Deutschen Vereins. Bei Bedarf fragen Sie in einer Beratungsstelle nach. Bei Erkrankungen, bei denen eine Vollkosternahrung angezeigt ist, wie z.B. bei Diabetes oder Bluthochdruck, wird in der Regel kein Mehrbedarf gewährt.

Mehrbedarfszuschlag für behinderte Menschen (§ 21 Abs. 4 SGB II)

Erwerbsfähige behinderte Menschen bekommen einen Mehrbedarf in Höhe von 35 %, wenn sie Leistungen zur Teilhabe am Arbeitsleben oder Eingliederungshilfe von einem öffentlich-rechtlichen Träger tatsächlich bekommen.

Nicht erwerbsfähige behinderte Menschen ab dem 15. Geburtstag, die Sozialgeld beziehen, können ebenfalls den Zuschlag bekommen, wenn sie Eingliederungshilfe zur Schulbildung oder Ausbildung nach dem Zwölften Sozialgesetzbuch tatsächlich erhalten.

Mehrbedarfszuschlag für **nicht** Erwerbsfähige mit Merkzeichen G, aG (§ 23 Abs. 2-4 SGB II)

Voraussetzung für den Anspruch auf 17%-igen Zuschlag für nicht Erwerbsfähige ist eine Anerkennung als Schwerbehinderter mit Gehbehinderung (Merkzeichen G) oder außergewöhnlicher Gehbehinderung (Merkzeichen aG). Die Behinderung muss nachgewiesen werden, i. d. R. durch einen Schwerbehindertenausweis. Da allerdings häufig die Bearbeitung zur Ausstellung eines Schwerbehindertenausweises sehr lange dauert, reicht der Feststellungsbescheid des Versorgungsamtes.

Dodatek na potrzeby dodatkowe dla osób samotnie wychowujących dziecko (§ 21, ustęp 3 SGB II)

Świadczenie to przysługuje Państwu, jeśli mieszkają Państwo bez partnera życiowego z małoletnimi dziećmi i sami finansują ich opiekę i wychowanie. Założenie przy tym jest takie, że Państwo rzeczywiście sami troszczą się o dziecko/dzieci, a zatem nie powinni Państwo posiadać wsparcia rodziców. Prawo do świadczeń przysługuje Państwu również i wtedy, gdy dziecko uczęszcza do przedszkola. W przypadku niezamieszkiwania wspólnie z drugim rodzicem dziecka, lecz wymieniania się nawzajem w jednakowym zakresie obowiązkami opieki i wychowania dziecka, mają Państwo każde z osobna, oboje prawo do wystąpienia o połowę świadczenia na potrzeby dodatkowe (model przemienny). Jeżeli w gospodarstwie domowym mieszka jakaś osoba dorosła, która w jednakowym stopniu troszczy się o dzieci, wtedy samotne wychowywanie dzieci nie wchodzi w grę i dodatek Państwu nie przysługuje.

Procentowe potrzeby dodatkowe	Świadczenie pieniężne	
1 Dziecko poniżej 7 lat	36 %	131 Euro
1 Dziecko od 7 lat	12 %	44 Euro
2 dzieci 16 lub 17-sto letnich	24 %	87 Euro
2 dzieci poniżej 16 lat	36 %	131 Euro
3 dzieci poniżej 18 lat	36 %	131 Euro
4 dzieci poniżej 18 lat	48 %	175 Euro
Od 5 dzieci poniżej 18 lat	60 %	218 Euro

Dodatek nadzwyczajny na kosztowną żywność przepisaną ze względu na przebywaną chorobę (§ 21, ustęp 5 SGB II)

W taki przypadku zobowiązani są Państwo do przedłożenia zaświadczenia lekarskiego w którym opisana jest jednostka chorobowa i niezbędna dieta. W pewnych okolicznościach celowym jest zwrócić się do Urzędu Zdrowia. W kwestii wysokości zapotrzebowania dodatkowego Urząd Pracy orientować się będzie wytycznymi Związku Niemieckiego. W razie potrzeby prosimy zasięgnąć rady w punkcie doradztwa. W przypadku zachorowań, w których cała dieta żywieniowa opiera się na przepisie lekarza, jak np. dla cukrzyków lub nadciśnieniowców, za-pewnione jest z reguły świadczenie na potrzeby dodatkowe.

Dodatek na potrzeby dodatkowe dla osób niepełnosprawnych (§ 21, ustęp 4 SGB II)

Osoby upośledzone, lecz zdolne do pracy otrzymują dodatek na potrzeby dodatkowe wysokości 35%, jeśli otrzymują świadczenia tytułem udziału w życiu zawodowym lub tytułem zasiłku integracyjnego z instytucji publicznej.

Osoby upośledzone i niezdolne do pracy od 15-stego roku życia pobierające zasiłek socjalny mogą również otrzymać taki dodatek, jeśli zasiłek integracyjny celem nauki szkolnej lub kształcenia otrzymują według 12-stego Tomu Kodeksu Praw Socjalnych.

Dodatek na potrzeby dodatkowe dla osób niezdolnych do pracy grupy G, aG (§ 23, ustęp 2-4 SGB II)

Warunkiem otrzymania świadczenia wysokości 17% dla osób niezdolnych do pracy jest uznanie ich za osoby ciężko upośledzone z upośledzeniem czynności chodzenia (grupa G) lub z nadzwyczajnym upośledzeniem czynności chodzenia (grupa aG). Upośledzenie należy udokumentować z reguły legitymacją ciężkiego inwalidztwa. Ponieważ bardzo często procedura wystawiania zaświadczenia o ciężkim inwalidztwie bardzo długo trwa, wystarczy decyzja urzędu świadczącego zaopatrzenie.

Mehrbedarfszuschlag für einen im Einzelfall unabweisbaren, laufenden, besonderen, nicht nur einmaligen Bedarf (§ 21 Abs. 6 SGB II)

Es muss sich um einen ganz besonderen, nicht typischen regelmäßigen Bedarf handeln, der von dem Regelbedarf nicht abgedeckt wird und auch nicht durch andere Einsparmöglichkeiten, aus Vermögen oder durch Zuwendungen von Dritten, z. B. Familienmitgliedern, gedeckt werden kann.

Nach den Durchführungshinweisen der Bundesagentur für Arbeit können etwa folgende Aufwendungen als außergewöhnliche, laufende Belastungen anerkannt werden:

- Pflege- und Hygieneartikel, die aus gesundheitlichen Gründen laufend benötigt werden, z. B. bei AIDS oder Neurodermitis
- Putz- oder Haushaltshilfen für Rollstuhlfahrer, die gewisse Tätigkeiten im Haushalt nicht ohne fremde Hilfe erledigen können und keine Hilfe von anderen erhalten,
- Kosten zur Wahrnehmung des Umgangsrechtes mit den Kindern, das heißt regelmäßige Fahrt- oder Übernachtungskosten

Diese Aufzählung ist nicht abschließend. Die Leistungen werden nur gewährt, wenn eine erhebliche Unterversorgung drohen würde. Bedarfsspitzen sind durch Wirtschaften mit der Regelleistung auszugleichen. Aus der Regelleistung und nicht mithilfe dieses Mehrbedarfs sind etwa folgende Posten zu bestreiten:

- Praxisgebühr
- Zusatzbeitrag zur gesetzlichen Krankenversicherung
- Bekleidung und Schuhe für Unter- bzw. Übergrößen
- Kinderbekleidung im Wachstumsalter

Mehrbedarfszuschlag wegen dezentraler Warmwasserversorgung (§ 21 Abs. 7 SGB II)

Seit dem 01.01.2011 werden die Kosten für Warmwasserversorgung als Kosten der Unterkunft anerkannt und vom Jobcenter übernommen. Bei Haushalten mit individueller, dezentraler Warmwasserversorgung über Strom oder Gas hat jedes Haushaltsmitglied daher einen Anspruch auf einen prozentual vom Regelbedarf berechneten Mehrbedarfszuschlag, soweit nicht im Einzelfall ein abweichender Bedarf besteht oder ein Teil des angemessenen Bedarfs bei den Kosten der Unterkunft anerkannt wird:

Regelbedarf	Mehrbedarf in %	Geldleistung
364 Euro	2,3	8,37 Euro
328 Euro	2,3	7,54 Euro
291 Euro	2,3	6,69 Euro
287 Euro	1,4	4,02 Euro
251 Euro	1,2	3,01 Euro
215 Euro	0,8	1,72 Euro

Die Einführung dieses Mehrbedarfs zum 01.01.2011 und die Herausnahme der Kosten für die Erwärmung von Warmwasser aus dem Regelbedarf zur Sicherung des Lebensunterhalts bedeutet für die Haushalte, die über eine zentrale Warmwasserversorgung verfügen (wo also das Warmwasser „aus der Wand“ kommt), dass die bisher so genannte Warmwasserpauschale (oder auch die tatsächlichen Kosten aus der Nebenkostenabrechnung für die Warmwassererwärmung) nicht mehr von den Kosten der Unterkunft abgezogen wird.

Zasiłek na potrzeby dodatkowe przy potrzebach niezbywalnych, bieżących, szczególnych oraz jednorazowych określanych w pojedynczych przypadkach (§ 21, ustęp 6 SGB II)

W grę powinna wchodzić zupełnie szczególna, nietypowa potrzeba regularna, która nie jest pokrywana z zaopatrzenia regularnego, nie z oszczędności własnych petenta, oraz również z majątku lub darowizn osób trzecich, np. członków rodziny.

Według instrukcji postępowania dla urzędników wydanych przez Federalną Agencję ds. Pracy, można następujące wydatki uznać jako nadzwyczajne, bieżące obciążenia finansowe:

- Artykuły higieniczne i opatrunkowe konieczne na bieżąco ze względów zdrowotnych, np. w przypadku AIDS lub alergii.
- Koszty pracowników do sprzątania i pomocy w domu dla osób na wózkach inwalidzkich, które większości czynności w domu nie są w stanie wykonać bez pomocy osób trzecich i nieotrzymujących pomocy od innych osób,
- Koszty przejścia na siebie praw przysługujących dzieciom, to jest kosztów regularnych dojazdów i noclegów.

To świadczenie nie jest ostatnim z możliwych. Świadczenia będą zapewnione tylko wtedy, gdy groziłby znaczny deficyt w zabezpieczeniu egzystencji. Szczyty zapotrzebowania należy kompensować poprzez gospodarność rozporządzania środkami ze świadczeń regularnych. Ze świadczeń regularnych i nie ze świadczeń na potrzeby dodatkowe finansowane są następujące pozycje:

- Opłata za wizytę u lekarza
- Składka dodatkowa na obowiązkowe ubezpieczenie chorobowe
- Ubiór i obuwie dla osób poniżej- i ponadwymiaryowych
- Ubiór dziecięcy w okresie dorastania

Dodatek na potrzeby dodatkowe za ogrzewanie ciepłej wody użytkowej w systemie mieszkaniowych ogrzewaczy (§ 21, ustęp 7 SGB II)

Od roku 01.01.2011 koszty zasilania w ciepłą wodę użytkową uznane zostały jako koszty utrzymania i są przejmowane przez Urząd Pracy. W przypadku gospodarstw domowych z indywidualnym, niecentralnym systemem ogrzewania ciepłej wody użytkowej energią elektryczną lub gazem (nie z ciepłownika), każdy członek gospodarstwa domowego ma prawo do świadczeń na potrzeby dodatkowe w wysokości jego procentowego udziału obliczanych z zapotrzebowania regularnego, o ile w indywidualnych przypadkach nie ma miejsca inne zapotrzebowanie lub część uzasadnionego zapotrzebowania uznana została w kosztach utrzymania.

Zapotrzebowanie regularne	Potrzeby dodatkowe w %	Świadczenie pieniężne
364 Euro	2,3	8,37 Euro
328 Euro	2,3	7,54 Euro
291 Euro	2,3	6,69 Euro
287 Euro	1,4	4,02 Euro
251 Euro	1,2	3,01 Euro
215 Euro	0,8	1,72 Euro

Wprowadzenie tej potrzeby dodatkowej z dniem 01.01.2011 i wyjęcie kosztów ogrzewania ciepłej wody użytkowej z zapotrzebowania regularnego w celu zabezpieczenia egzystencji oznacza dla gospodarstw domowych dysponujących ciepłą wodą z ciepłownika (pobierających wodę z „kurka w ścianie”), to że jak dotąd tak zwany ryczałt na ciepłą wodę użytkową (lub również rzeczywiste koszty z rozliczenia kosztów towarzyszących za ogrzewania ciepłej wody użytkowej) nie są już więcej odciążane z kosztów utrzymania.

4.3 Bedarfe für Unterkunft und Heizung (§§ 22, 22a, 22b SGB II)

Neben der Sicherung des Lebensunterhalts sind in der Regel monatlich Wohn- oder Unterbringungskosten aufzubringen. Im Rahmen der Grundsicherung für Arbeitsuchende übernimmt das Jobcenter die Kosten der Unterkunft und Heizung für alle Mitglieder der Bedarfsgemeinschaft, allerdings nur, wenn sie angemessen sind. Zu den Kosten der Unterkunft gehört auch die Übernahme von fälligen Nachzahlungen aus der Betriebskostenabrechnung.

Die Mehrzahl der Berliner Leistungsberechtigten wohnt in Mietwohnungen. Darum beziehen wir uns im Folgenden auf diese. Für Wohneigentum gibt es sehr viele besondere Vorschriften, auf die wir an dieser Stelle nicht eingehen können. Bei Fragen zur Angemessenheit von Wohneigentum wenden Sie sich bitte an eine Beratungsstelle.

Vorbemerkung:

- Für die Leistungen für Unterkunft und Heizung sind die kommunalen Träger zuständig. Aus diesem Grund gibt es unterschiedliche Handlungsweisen der Behörden und damit auch unterschiedliche Angemessenheitsgrenzen. Im Folgenden wird vor allem auf die Berliner Handhabung Bezug genommen.
- Die Berliner Grundlage hierfür ist die AV-Wohnen (Ausführungsvorschriften der Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales zur Gewährung von Leistungen gemäß § 22 SGB II und §§ 29 und 34 SGB XII - AV-Wohnen - in der Fassung vom 10. Februar 2009. Sie ist zu finden auf der Seite der Senatsverwaltung für Soziales <http://www.berlin.de/sen/ias/> - dann bei Suchfunktion „AV-Wohnen“ eingeben.
- Erwähnt werden soll an dieser Stelle, dass die AV-Wohnen vom Bundessozialgericht in Bezug auf ihre Angemessenheitskriterien für unzulässig erklärt worden ist, da diesen Kriterien kein schlüssiges Konzept zu Grunde liegt (Entscheidungen vom 19.10.2010 – B 14 AS 50/10 R und B 14 AS 2/10 R). Sie wird trotzdem von den Jobcentern weiter angewendet. Darum wird sich auch hier auf sie bezogen. Wenn das Jobcenter aber nicht mehr bereit ist, die vollständigen Kosten der Unterkunft zu zahlen, kann sich unter Umständen eine Klage vor dem Sozialgericht lohnen, weil die Richter andere Angemessenheitskriterien zugrunde legen können.

Zu den Unterkunftskosten gehören:

- Grundmiete, kalte Betriebskosten (wie z.B. Wasser-, Müllabfuhrgebühren) und Heizungskosten, also die Bruttowarmmiete.
Haben Sie eine Ofenheizung, gehört dazu natürlich das Heizmaterial wie Holz und Kohle.
- Kosten für einen Kabelanschluss, wenn er fester Bestandteil des Mietvertrages ist
- Renovierungen/Schönheitsreparaturen im laufenden Mietverhältnis sowie Auszugsrenovierung bei berechtigter Forderung des Vermieters (Rücksprache mit dem Jobcenter!).
- Einzugsrenovierung (nach vorheriger Zusicherung des Jobcenters!)
- Kosten für die Unterbringung Wohnungsloser (Nutzungsentgelt, Pensionskosten etc.)
- Nachzahlungen aus der Jahresabrechnung der Betriebs- und Heizkosten, soweit diese auf angemessenem Verbrauch beruhen. Aber: Haben Sie ein Guthaben aus der Abrechnung, müssen Sie dies dem Jobcenter mitteilen. Im Folgemonat wird dieses Guthaben von den Kosten der Unterkunft abgezogen, so dass Sie weniger Geld erhalten. Beruht die Nachzahlung auf einem zu hohen Verbrauch durch eigenes Verschulden, muss das Jobcenter erst einmal die Kosten übernehmen, danach werden Sie aber aufgefordert, Ihren Energieverbrauch zu senken – das Jobcenter wird Sie informieren, dass derartig hohe Kosten, die aufgrund eines übermäßigen Verbrauchs entstanden sind, in Zukunft nicht mehr übernommen werden.

4.3 Zapotrzebowania na środki utrzymania i ogrzewanie (§§ 22, 22a, 22b SGB II)

Obok podstawowego zabezpieczenia utrzymania, z reguły możliwym jest pobieranie miesięcznych dodatków mieszkaniowych i dodatków na koszty lokalu. W ramach zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukujących pracy, Urząd Pracy ponosi koszty utrzymania i ogrzewania wszystkich członków wspólnoty potrzeb, jednak tylko wtedy, gdy są one w umiarkowanej wysokości. Do kosztów utrzymania zalicza się również przejmowanie wymagalnych dopłat wynikających z rozliczeń kosztów eksploatacji mieszkania.

Większość uprawnionych do świadczeń mieszkańców Berlina mieszka w mieszkaniach wynajmowanych. Z tego powodu skupimy się właśnie na nich. W przypadku własnościowego prawa do mieszkania stosowanych jest wiele szczególnych przepisów, które zostaną tutaj przez nas pominięte. W przypadku pytań i wątpliwości w kwestii problematyki mieszkań własnościowych, prosimy zwrócić się do punktu doradztwa.

Uwagi wstępne:

- Za świadczenia tytułem kosztów utrzymania i ogrzewania odpowiedzialni są lokalne władze samorządowe. Z tego powodu występuje różnorodność interpretacji i procedur postępowania urzędów, a więc inne granice są uważane za uzasadnione, czyli umiarkowane. Poniżej zajmujemy się przede wszystkim sytuacją panującą w Berlinie.
- Podstawą w Berlinie jest ustawa „AV-Wohnen” (Przepisy wykonawcze Senackiej Komisji ds. Integracji, Pracy i Spraw Socjalnych zabezpieczające świadczenia zgodnie z § 22 SGB II i §§ 29 i 34 SGB XII - AV-Wohnen – w redakcji z dnia 10 lutego 2009r.) Można je znaleźć na stronie Senackiej Komisji ds. Socjalnych <http://www.berlin.de/sen/ias/> - a następnie korzystając z funkcji poszukiwania na „AV-Wohnen“.
- Należy w tym miejscu powiedzieć, że przepisy „AV-Wohnen” zostały przez Federalny Sąd ds. Socjalnych, ze względu na ich uznaniowe kryteria uznane za niedopuszczalne, ponieważ podstawą dla tych kryteriów nie była żadna zwięzła i spójna koncepcja (orzeczenia z dnia 19.10.2010r. – B 14 AS 50/10 R oraz B 14 AS 2/10 R). Pomimo tego, są one przez Urzędy Pracy stosowane. Z tego powodu stanowią będą tutaj punkt odniesienia. Jeżeli jednak Urząd Pracy wzbrania się przed pokrywaniem w całości rzeczywistych kosztów utrzymania, wtedy w pewnych okolicznościach można wnieść skargę przed Sądem ds. Socjalnych, ponieważ sędziowie mogą wyjść z założenia na podstawie innych kryteriów zasadności.

Do kosztów utrzymania należą:

- Czynniki podstawowy, koszty eksploatacji bez ogrzewania i ciepłej wody (np. opłaty za wodę i wywóz śmieci) oraz koszty ogrzewania, a więc czynsz brutto z ogrzewaniem. Jeżeli mają Państwo ogrzewanie piecowe, wtedy oczywiście w grę wchodzi węgiel i drewno.
- Koszty przyłącza kabla energetycznego, jeśli jest to stały element umowy najmu
- Renowacje/restaurowanie w odpowiednim udziale do płaconego czynszu przy uzasadnionym żądaniu administratora (konieczne są konsultacje z Urzędem Pracy!)
- Renowacja przy wprowadzeniu się do lokum (po uprzednim uzgodnieniu z Urzędem Pracy!)
- Koszty zakwaterowania bezdomnych (opłata za użytkowanie, koszty utrzymania itp.)
- Dopłaty po rocznym rozliczeniu kosztów eksploatacji i ogrzewania, o ile mieszczą się w rozsądnych granicach. Jednak: jeżeli mają Państwo nadpłatę z rozliczenia, wtedy należy o tym poinformować Urząd Pracy. W następnym miesiącu nadpłata ta zostanie odcignięta od kosztów utrzymania, a zatem otrzymają Państwo zasiłek odpowiednio umniejszony. Jeżeli dopłata eksploatacyjna po rocznym rozliczeniu jest zbyt wysoka, gdyż na przykład koszty ogrzewania wzrosły zbyt mocno z Państwa powodu, wtedy Urząd Pracy jest zobowiązany najpierw te koszty zrefundować, a następnie Państwo zobowiązani są do zmniejszenia zużycia energii – Urząd Pracy poinformuje Państwa, że tak wysokich kosztów ze względu na zawyżone zużycie w przyszłości refundować nie będzie.

Seit dem 01.01.2011 gehören zu den Kosten der Unterkunft auch die Kosten zur Warmwassersererzeugung. Siehe dazu weiter oben unter dem Punkt 4.2 – Mehrbedarfszuschlag wegen dezentraler Warmwasserversorgung.

Was sind angemessene Kosten der Unterkunft?

Obergrenzen für angemessene Bruttowarmmieten in Berlin

1 Personen-Haushalt	378 Euro
2-Personen-Haushalt	444 Euro
3-Personen-Haushalt	542 Euro
4-Personen-Haushalt	619 Euro
5-Personen-Haushalt	705 Euro

(für jede weitere Person 50 Euro zusätzlich)

Wenn die Wohnung unangemessen ist

erlässt das Jobcenter eine „Aufforderung zur Kostensenkung“. In der Regel ist damit verbunden, dass die Wohnungskosten in tatsächlicher Höhe nur noch für 6 Monate gezahlt werden. Danach wird die Miete auf die Höchstgrenze der Angemessenheit abgesenkt, so z. B. bei einem Alleinstehenden, wenn keine besonderen Gründe vorliegen, übernimmt das Jobcenter nur noch 378 Euro.

Wenn Sie eine Aufforderung zur Kostensenkung erhalten, empfehlen wir Ihnen, umgehend eine Beratungsstelle aufzusuchen. Es gibt Ausnahmesituationen, die den Erhalt der Wohnung rechtfertigen können. Dies gilt auch, wenn Sie trotz intensiver Suche keine angemessene Wohnung finden. Sie müssen Ihre Bemühungen dann nachweisen. Darum sollten Sie sich alle Adressen und Ansprechpartner notieren bzw. alle Nachweise aufheben.

Wenn Sie umziehen wollen oder müssen

Vor einem Umzug ist es wichtig, sich an das Jobcenter zu wenden, die Gründe für den Umzug zu schildern und eine Zusicherung zur Übernahme der entstehenden Kosten für Umzug, Kauti-on und Bruttowarmmiete zu beantragen. Wenn Sie ohne Zusicherung der Kosten für eine neue Wohnung umziehen, erhalten Sie für die neue Wohnung nur die Miete in Höhe der bisherigen Bruttowarmmiete und müssen die Kauti-on und die Umzugskosten selbst tragen. Auch ist die Praxis der (Berliner) Jobcenter so, dass in diesem Fall keine Nachzahlungen aus Betriebskosten-abrechnungen übernommen werden. Diese Praxis ist rechtlich umstritten, Sie könnten vor dem Sozialgericht dagegen klagen, die Richter entscheiden unterschiedlich.

Wichtig: Zusicherung des Jobcenters einholen vor Unterzeichnung eines Mietvertrages!

Sie benötigen dazu ein detailliertes schriftliches Wohnungsangebot vom zukünftigen Vermieter, aus dem die Grundmiete, die Betriebskosten (kalt) und die Heizkosten hervorgehen, sowie die Höhe einer eventuell zu zahlenden Kauti-on.

Od dnia 01.01.2011 do kosztów utrzymania należą również koszty wytwarzania ciepłej wody użytkowej. Patrz dalej powyżej, do punktu 4.2 – zasiłek na potrzeby dodatkowe ze względu na wytwarzanie ciepłej wody użytkowej na miejscu (nie z ciepłika).

Czym są uzasadnione, umiarkowane koszty utrzymania?

Górne wartości dla umiarkowanych czynszów brutto z ogrzewaniem w Berlinie

Gospodarstwo domowe 1-osobowe	378 Euro
Gospodarstwo domowe 2-osobowe	444 Euro
Gospodarstwo domowe 3-osobowe	542 Euro
Gospodarstwo domowe 4-osobowe	619 Euro
Gospodarstwo domowe 5-osobowe	705 Euro

(dla każdej następnej osoby, dodatkowo po 50 Euro)

Jeżeli mieszkanie jest nadmiernie duże lub nadmiernie kosztowne

Wtedy Urząd Pracy występuje z „żądaniem redukcji kosztów”. Z reguły wiąże się to z tym, że koszty mieszkania w rzeczywistej wysokości wypłacane będą jeszcze tylko przez 6 miesięcy. Następnie, czynsz zostanie obniżony do maksymalnej wartości granicznej, tak więc przykładowo, w przypadku osoby samotnej, jeśli nie ma szczególnych powodów, Urząd Pracy przejmuje na siebie jeszcze tylko 378 Euro.

Po otrzymaniu żądania redukcji kosztów zalecamy Państwu niezwłocznie udać się do punktu doradztwa. Występują sytuacje wyjątkowe w których mogą Państwo zgodnie z prawem zachować mieszkanie i wszystko będzie zgodnie z prawem. Ma to również miejsce wtedy, gdy w wyniku intensywnych poszukiwań nie są Państwo w stanie znaleźć odpowiedniego mieszkania. Swe starania należy udokumentować. W tym celu należy notować adresy i nazwiska rozmówców, względnie przedstawić wszelkie inne dowody.

Gdy Państwo chcą lub muszą się wyprowadzić

Przed przeprowadzką ważnym jest skontaktować się z Urzędem Pracy, podać powody przeprowadzki i złożyć wniosek o wydanie zapewnienia przez urząd o refundacji występujących kosztów przeprowadzki, kaucji i czynszu z ogrzewaniem brutto. Jeżeli dokonają Państwo przeprowadzki do innego mieszkania bez uprzedniego zapewnienia sobie zwrotu kosztów, wtedy otrzymają Państwo dla tego mieszkania tylko zwrot czynszu w wysokości dotychczasowego czynszu z ogrzewaniem brutto i kaucję oraz koszty przeprowadzki ponoszą Państwo sami. Również w (berlińskich) Urzędach Pracy w takim przypadku nie są refundowane przez Urząd Pracy dopłaty tytułem rozliczenia rocznego eksploatacji mieszkania. Taka praktyka jest pod względem prawnym wątpliwa i mogą Państwo złożyć skargę przed Sądem ds. Socjalnych - sędziowie orzekają w różny sposób.

Ważne: Należy załatwić zapewnienie ze strony Urzędu Pracy jeszcze przed podpisaniem umowy najmu!

W tym celu powinni Państwo zażądać od przyszłego wynajmującego pisemnej, szczegółowej oferty wynajmu, w której wyszczególniony będzie czynsz podstawowy, koszty eksploatacji (bez ogrzewania) oraz koszty ogrzewania i wysokość kaucji do wpłaty.

Das Jobcenter gibt nur seine Zustimmung zum Umzug, wenn es den Umzug als „notwendig“ anerkennt. Beispiele für einen notwendigen Umzug sind:

- das Jobcenter fordert Sie zum Umzug bzw. zur Kostensenkung auf, weil die Miete zu hoch ist
- Trennung vom Partner
- die Wohnung ist von Pilzen befallen, wodurch Ihre Gesundheit geschädigt wird (Stellungnahme vom Gesundheitsamt, vorher auch schriftliche Aufforderung an den Vermieter mit der Aufforderung zur Mängelbeseitigung)
- die Wohnung ist zu klein, weil die Bedarfsgemeinschaft wächst, z.B. durch Kinder- oder Partnernachzug oder Geburt eines Kindes
- Gründe, die mit der Aufnahme einer Arbeit zusammenhängen

Wenn der Umzug notwendig ist, haben Sie i. d. R. einen Anspruch auf Übernahme der Kosten für den Umzug und ggf. auf Gewährung eines Darlehens für die Kaution. Der Umzug soll überwiegend in Selbsthilfe erfolgen. Sind Sie aber dazu gesundheitlich oder aus anderen Gründen nicht in der Lage, können die Kosten für eine Umzugsfirma übernommen werden. Lassen Sie sich bei Bedarf beraten!

Für Wohnungslose oder von Wohnungslosigkeit bedrohte Menschen können die Richtwerte bei Neuanmietung ggf. bis zu 10 % überschritten werden, wenn nur so die Wohnungslosigkeit beendet oder verhindert werden kann.

Sonderregelung für „Unter 25-Jährige“

Normalerweise müssen junge Volljährige unter 25 Jahren im Haushalt der Eltern leben, wenn sie SGB II-Leistungen beziehen. Ein ungenehmigter Erstauszug aus der Bedarfsgemeinschaft führt dazu, dass die Kosten für die Unterkunft nicht übernommen werden und die Jugendlichen keinen Anspruch auf eine Erstausrüstung der Wohnung haben.

Davon kann es Ausnahmen geben, z.B.:

- der junge Volljährige findet Arbeit und kann künftig ohne SGB II-Leistungen leben
- bei schweren Störungen der Beziehungen zwischen Eltern und Kind
- der junge Volljährige findet einen Arbeits- oder Ausbildungsplatz an einem anderen Ort
- bei Heirat des jungen Volljährigen.

Weitere Gründe sind möglich. In problematischen Fällen wenden Sie sich an eine Sozialberatungsstelle oder an das Jugendamt/Sozialamt (Soziale Wohnhilfe) des Bezirksamtes und bitten um Beratung und Unterstützung.

Untermiete

Wenn Sie vom Jobcenter eine Kostenübernahme für den Neubezug einer Wohnung in einem Untermietverhältnis erhalten wollen, kann das Jobcenter die Zusicherung der Kostenübernahme von der Vorlage einer Untermieterlaubnis abhängig machen. Ansonsten sind die angemessenen Kosten der Untermiete zu übernehmen. Die Untermiete muss im angemessenen Verhältnis zur Gesamtmiete der Wohnung stehen.

Mietschulden

Mietschulden können vom Jobcenter unter folgenden Voraussetzungen als Darlehen übernommen werden:

- wenn der Wohnraum durch die Übernahme erhalten bleibt
- wenn die Miete angemessen ist
- wenn Schuldenübernahme gerechtfertigt ist
- der Betroffene erhält bereits Leistungen für die Unterkunft und Heizung bzw. es besteht dem Grunde nach ein Anspruch auf Übernahme

Urząd Pracy wydaje zgodę na przeprowadzkę wtedy, gdy uzna ją za „niezbędną”. Oto przykłady uzasadnionej przeprowadzki:

- Urząd Pracy żąda od Państwa wyprowadzki, względnie obniżenia kosztów, gdyż czynsz jest za wysoki.
- Nastąpiło rozstanie się partnerów.
- Mieszkanie jest zagrzybione, przez co ma to ujemny wpływ na zdrowie (konieczne stanowisko urzędu ds. zdrowia, korespondencja między administratorem budynku w kwestii usunięcia usterek).
- Mieszkanie jest za małe, gdyż gospodarstwo domowe rozrasta się z powodu np. sprowadzenia się partnera lub dzieci albo z powodu urodzenia się dziecka.
- Powody, które związane są z podjęciem pracy.

W przypadku konieczności przeprowadzki, mają Państwo z reguły prawo ubiegać się o przejęcie kosztów przeprowadzki i w razie potrzeby zapewnienia sobie pożyczki na kaucję. Przeprowadzka z reguły powinna nastąpić w ramach możliwości własnych. Jest tak, jeżeli z powodów zdrowotnych lub z innych powodów nie są Państwo w stanie pokryć kosztów firmy transportowej realizującej przeprowadzkę. W razie potrzeby prosimy udać się do punktu doradztwa!

Osoby bezdomne lub osoby zagrożone bezdomnością mają przy nowym wynajmie prawo do przekroczenia w pewnych sytuacjach wartości szacunkowych o 10%, jeżeli tylko stan bezdomności zostanie zakończony lub zagrożenie bezdomnością ustanie.

Szczególne regulacje prawne w odniesieniu do osób „poniżej 25-tego roku życia”

Normalnie, pełnoletnie młode osoby w wieku poniżej 25 lat pobierające świadczenia ALG-II powinny mieszkać w domu rodzinnym. Niedozwolona pierwsza wyprowadzka z gospodarstwa domowego prowadzi do tego, że koszty utrzymania nie zostaną przejęte i taki młody człowiek nie ma prawa do świadczeń tytułem pierwszego wyposażenia mieszkania.

Od tego są wyjątki, na przykład:

- Gdy młody, pełnoletni człowiek znajduje pracę i jest w stanie w przyszłości egzystować bez świadczeń ALG II
- W przypadku poważnych zakłóceń w relacjach między rodzicami i dzieckiem
- Gdy młody, pełnoletni człowiek znajduje pracę lub miejsce kształcenia w innej miejscowości
- Gdy młody, pełnoletni człowiek wchodzi w związek małżeński.

Możliwe są dalsze powody. W przypadkach problematycznych prosimy zwrócić się do punktu doradztwa w sprawach socjalnych lub do Urzędu ds. Młodzieży / Urzędu ds. Socjalnych (Socjalna Pomoc Mieszkaniowa) w swym urzędzie powiatowym i poprosić o radę i wsparcie.

Podwynajem

Jeżeli chcą Państwo otrzymać refundację kosztów przez Urząd Pracy tytułem podwynajmu, wtedy Urząd Pracy może to uzależnić od przedłożenia zezwolenia na podwynajem. Oprócz tego, w grę wchodzi umiarkowane koszty podwynajmu. Podwynajem powinien być w rozsądnej relacji cenowej do czynszu całkowitego za mieszkanie.

Zaległości w płaceniu czynszu

Zaległości w płaceniu czynszu mogą być przejęte przez Urząd Pracy z reguły w formie pożyczki, przy spełnieniu następujących warunków:

- Jeżeli metraż przez przejęcie pozostaje bez zmian
- Jeżeli czynsz jest w umiarkowanej wysokości
- Jeżeli przejęcie długu jest usprawiedliwione względami społecznymi
- Osoba której to dotyczy otrzymuje aktualnie świadczenia na utrzymanie i ogrzewanie, względnie ma do nich prawo.

Zunächst wird geprüft, ob Sie sich selbst, z.B. durch angespartes Vermögen, helfen können.

Es handelt sich um eine Entscheidung im Einzelfall. Die Praxis der verschiedenen Jobcenter in Berlin ist in Bezug auf eine Mietschuldenübernahme sehr unterschiedlich.

Wenn Sie von Ihrem Mieter eine Mahnung über Mietrückstände oder sogar eine fristlose Kündigung der Wohnung erhalten, sollten Sie umgehend eine Beratungsstelle aufsuchen! In Berlin sind auch die Sozialen Wohnhilfen in den Sozialämtern Ansprechpartner. Kleine Anmerkung: Vor einer fristlosen Kündigung muss der Vermieter keine Mahnung schicken.

Wenn Sie keine Leistungen des Jobcenters erhalten, z. B. weil Sie durch eine Erwerbstätigkeit über genügend Einkommen verfügen, aber trotzdem Mietschulden entstanden sind, können Sie einen entsprechenden Antrag beim Sozialamt stellen.

Es kommt immer wieder vor, dass Mietrückstände auf Grund von langen Bearbeitungszeiten der Leistungsanträge durch die Jobcenter entstehen, z.B. nach einem Umzug. Hierbei handelt es sich nicht um Mietschulden im Sinne des Gesetzes sondern um reguläre Kosten der Unterkunft. Diese müssen vom Jobcenter nachbewilligt werden, ohne dass Sie dafür einen Darlehensvertrag abschließen müssen.

Energieschulden

Eine vergleichbare Notlage wie bei Mietrückständen kann bei Energieschulden bestehen, wenn eine Energiesperre, z. B. für die Gasheizung oder Strom droht. Auch hier müssen Sie zunächst im Rahmen der Selbsthilfe versuchen, die Sperre abzuwenden, z. B. durch eine Ratenzahlungsvereinbarung mit dem Energieanbieter. Bei bereits erfolgter Energiesperre und sehr hoher Nachforderung kann das Jobcenter verlangen, dass Sie einen neuen Vertrag mit einem anderen Anbieter abschließen.

4.4 Einmalige Bedarfe, die als Zuschuss gewährt werden (§ 24 Abs. 3 SGB II)

Normalerweise sollen aus der Regelleistung, die vom Jobcenter bewilligt wird, alle notwendigen Bedarfe gedeckt werden. Es gibt nach dem Gesetz jedoch 3 Lebenssituationen, in denen zusätzliche Leistungen erfolgen.

Diese Leistungen sind gesondert zu beantragen.

Die Leistungen für diese einzelnen Bedarfe werden von den Kommunen geleistet, die jeweils eigene Vorschriften dafür entwickelt haben. Darum beziehen sich die folgenden Ausführungen auf das Land Berlin. Quelle ist dafür das Rundschreiben I Nr. 05/2011 der Senatsverwaltung für Soziales in der letzten Fassung vom 06. Mai 2011. Es ist zu finden auf der Seite der Senatsverwaltung für Soziales, am besten unter <http://www.berlin.de/sen/soziales/sicherung/sozialhilfe>, dann weiter über den Link Berliner Sozialrecht (für „alte Hasen“ ehemals der so genannte „Gelbe Ordner“)

Najpierw zostanie sprawdzone, czy dzięki wcześniej zgromadzonemu majątkowi są Państwo w stanie pomóc sobie sami.

W grę wchodzi decyzja dotycząca indywidualnych przypadków. Praktyka różnych Urzędów Pracy w Berlinie w kwestii przejmowania długów za niezapłacony czynsz jest bardzo różna.

Po otrzymaniu monitu płatniczego za niezapłacony czynsz od administratora mieszkania lub nawet, gdy otrzymali Państwo natychmiastowe wypowiedzenie umowy najmu mieszkania, powinni się Państwo natychmiast skontaktować z punktem doradztwa! Również i w Berlinie pracują doradcy w ośrodkach doradztwa mieszkaniowego w urzędach ds. socjalnych. Uwaga: Przed wypowiedzeniem umowy ze skutkiem natychmiastowym, administrator mieszkania nie jest zobowiązany wysłać monitu.

Jeżeli nie otrzymują Państwo świadczeń z Urzędu Pracy na przykład ze względu na swą działalność zarobkową dysponują wystarczającymi środkami, lecz pomimo to powstały u Państwa zaległości w płaceniu czynszu, wtedy mogą Państwo złożyć odpowiedni wniosek do Urzędu ds. Socjalnych.

Często zdarza się, że zaległości w opłatach za czynsz powstają ze względu na długi czas opracowywania wniosków o świadczenia w Urzędach Pracy, na przykład po przeprowadzce. W tym przypadku w grę wchodzi nie zaległości za czynsz w sensie ustawy, lecz regularne koszty utrzymania. Powinny one zostać obligatoryjnie przyznane przez Urząd Pracy, bez konieczności składania wniosku o pożyczkę z Państwa strony.

Zaległości w opłatach za energię

Porównywalna sytuacja potrzeby może powstać w przypadku zaległości w opłatach za energię, jeśli występuje zagrożenie odcięcia dostaw energii, np. gazu lub prądu. Również i tutaj muszą Państwo w pierwszej kolejności pomóc sobie w ramach możliwości własnych załatwić zniesienie odcięcia dostaw energii, na przykład poprzez rozłożenie spłat na raty w ramach rozmów z operatorem. W przypadku, gdy odcięcie już nastąpiło i występuje duża presja, wtedy mogą Państwo zostać zobowiązani przez Urząd Pracy do zawarcia umowy z innym dystrybutorem energii.

4.4 Zapotrzebowania jednorazowe, które traktowane są jako zapomoga (§ 24, ustęp 3 SGB II)

Zwykle, ze świadczeń regularnych przyznawanych przez Urząd Pracy powinny być pokrywane wszystkie niezbędne potrzeby. Według ustawy istnieją 3 sytuacje życiowe, w których przyznawane są świadczenia dodatkowe.

O te świadczenia należy wystąpić osobno.

Świadczenia tytułem takich pojedynczych zapotrzebowań wypłacać będą gminy, które kierują się w tych sprawach własnymi przepisami. Z tego powodu odnosimy się do następujących świadczeń ze strony Berlina jako Kraju Związkowego. Źródłem tych informacji jest aktualna wersja okólnika nr I nr 05/2011 Senackiej Komisji ds. Socjalnych z dnia 06 Maja 2011r. Można go znaleźć na stronie internetowej Senackiej Komisji ds. Socjalnych <http://www.berlin.de/sen/soziales/sicherung/sozialhilfe>, oraz dalej przejść na link Berlińskiego Kodeksu Prawa Socjalnych (dla osób doinformowanych chodzi o tzw. „Śółta teczke”).

1. Erstausrüstung für die Wohnung mit Möbeln und Haushaltsgeräten:

Eine Erstausrüstung kann Ihnen z.B. zustehen bei Trennung vom Partner, Bedarf nach einem Wohnungsbrand, wenn ein Bedürftiger aus der Haft entlassen wird und eine Wohnung und Einrichtung neu benötigt und natürlich bei dem erstmaligen Bezug einer eigenen Wohnung z.B. bei jungen Erwachsenen, die aus dem Haushalt der Eltern ausziehen (mit vorheriger Genehmigung durch das Jobcenter!). Eine (Teil)ausstattung kann aber auch in Frage kommen, wenn Sie wegen einer unangemessenen Miete umziehen müssen und einzelne Möbel durch diesen Umzug unbrauchbar werden (so das BSG vom 01.07.2009 – B 4 AS 77/08 R) sowie bei einem (erlaubten) Umzug in eine größere angemessene Wohnung.

Die notwendigen Gegenstände sind einzeln zu beantragen (also eine Liste schreiben) und werden als Zuschuss gewährt. Das Jobcenter kann Sie allerdings verpflichten, gebrauchte Möbel aus dem Möbellager zu beziehen.

Geht Ihre Waschmaschine oder Ihr Kühlschrank kaputt, können Sie leider keine Leistungen für den Neukauf als Zuschuss erhalten. Es handelt sich hier nicht um eine Erstausrüstung, sondern eine so genannte „Ersatzbeschaffung“. In diesem Fall können Sie nur ein Darlehen, siehe unter 4.5, erhalten.

2. Erstausrüstung für Bekleidung und Erstausrüstungen bei Schwangerschaft und Geburt

Eine Erstausrüstung für Bekleidung kommt nach einem Wohnungsbrand in Betracht oder aber auch z.B. bei einer erheblichen Gewichtszu- oder abnahme, die plötzlich erfolgt. In Berlin werden die Leistungen hierfür pauschal erbracht, die Pauschalen sind in dem oben genannten Rundschreiben zu finden.

Auch für die Erstausrüstung bei Schwangerschaft und Geburt gibt es in Berlin Pauschalen:

- für die Schwangerschaftsbekleidung 142 Euro
- für die Babyerstausrüstung 311 Euro
- für Kinderwagen mit Matratze 100 Euro, Kinderbett mit Matratze 100 Euro und Hochstuhl 15 Euro

3. Anschaffung und Reparaturen von orthopädischen Schuhen, Reparaturen von therapeutischen Geräten und Ausrüstungen sowie die Miete von therapeutischen Geräten

Diese Sonderleistung wurde 2011 neu eingeführt. Es gibt darum noch keine Ausführungsvorschriften. Was genau mit dem Begriff „Therapeutische Geräte und Ausrüstungen“ gemeint ist, erschließt sich nicht aus der Gesetzesbegründung.

Achtung! Die einmaligen Bedarfe stehen auch Menschen zu, die ansonsten keinen Anspruch auf Leistungen der Grundsicherung für Arbeitssuchende haben, die aber nicht über genügend Einkommen oder Vermögen verfügen, um diese Bedarfe decken zu können. Die Leistungen werden dann in Abhängigkeit vom Einkommen der nächsten 7 Monate bewilligt.

4.5 Darlehen bei unabweisbarem Bedarf (§ 24 Abs. 1 SGB II)

Wie unter 4.4 bereits erwähnt, fällt eine Ersatzbeschaffung nicht unter die Erstausrüstung. Wenn etwas in einem Haushalt bereits vorhanden ist bzw. war und kaputt geht, z.B. die Waschmaschine, muss der Neukauf aus dem Regelbedarf bezahlt werden. Unter Umständen kommt ein Darlehen durch das Jobcenter in Betracht. Der Bedarf muss dafür „unabweisbar“ (also unbedingt notwendig) sein und es dürfen keine Ersparnisse vorhanden sein, mit denen der Bedarf selbst gedeckt werden kann. Ab dem auf die Gewährung des Darlehens folgenden Monat wird dieses bis zur Tilgung mit 10 % des Regelbedarfs durch das Jobcenter aufgerechnet, Sie erhalten also 10 % Ihres Regelbedarfs weniger, bis das Darlehen abbezahlt ist.

1. Pierwsze wyposażenie mieszkania w meble i sprzęt gospodarstwa domowego:

Pierwsze wyposażenie może Państwu przysługiwać w przypadku rozstania się z partnerem, wystąpienia potrzeb po pożarze mieszkania, jeśli osoba potrzebująca opuści areszt lub więzienie i potrzebować będzie ponownie mieszkania z wyposażeniem i oczywiście w przypadku pierwszej wyprowadzki do własnego mieszkania przez młode osoby pełnoletnie wyprowadzające się z rodzinnego gospodarstwa domowego (za uprzednią zgodą Urzędu Pracy!). Wyposażenie (częściowe) może jednak również zostać rozpatrzone, jeśli muszą się Państwo wyprowadzić z powodu nieumiarkowanie wysokiego czynszu i z powodu tej przeprowadzki pewne meble staną się bezużyteczne (według orzeczenia Federalnego Sądu ds. Socjalnych /BSG/ z dnia 01.07.2009 – B 4 AS 77/08 R) oraz w przypadku (dozwolonej) przeprowadzki do większego, odpowiadającego umiarkowanym potrzebom mieszkania.

Na poszczególne sprzęty należy złożyć osobny wniosek (sporządzić listę) i świadczenie to traktowane jest jako zapomoga. Urząd Pracy może jednak Państwa zobowiązać do pobrania używanych mebli z magazynu meblowego.

Jeżeli Państwa pralka czy lodówka się zepsuła, wtedy niestety nie mogą Państwo na ich zakup otrzymać subwencji w postaci zapomogi. W grę wchodzi tutaj bowiem nie nowe wyposażenie, lecz tak zwane „zaopatrzenie zastępcze”. W takim przypadku, mogą Państwo otrzymać jedynie pożyczkę, patrz punkt 4.5.

2. Pierwsza wyprawka na zakup odzieży ciążowej i wyprawka tytułem porodu

Pierwsza wyprawka na odzież przyznawana jest po pożarze mieszkania lub też przykładowo w przypadku znacznego spadku lub wzrostu masy ciała. W Berlinie tego typu świadczenia oferowane są ryczałtowo, a wysokości tych ryczałtów znajdują się w wyżej wymienionym okólniku. Również w przypadku pierwszej wyprawki w przypadku ciąży i porodu, w Berlinie przyznawane są ryczałty:

- Na ubranie ciążowe 142 Euro
- Na wyposażenie dla noworodka 311 Euro
- Na wózek dziecięcy z materacykiem 100,- Euro, łóżeczko dziecięce 100,- Euro i na podwyższone krzeselko 15,- Euro.

3. Wykonanie i naprawy obuwia ortopedycznego, naprawa urządzeń terapeutycznych i sprzętu oraz wynajem specjalistycznych urządzeń terapeutycznych.

Takie nowe świadczenie specjalne zostało wprowadzone w roku 2011. Nie jest ono jednak wsparte żadnym przepisem wykonawczym. Co się dokładnie rozumie po pojęciem „urządzenia i sprzęt terapeutyczny” nie wynika z podstaw prawnych ustawy.

Uwaga! Jednorazowe zapotrzebowania przysługują też takim ludziom, którzy nie mają prawa do świadczeń zaopatrzenia podstawowego dla osób poszukujących pracy, którzy jednak nie dysponują odpowiednimi dochodami lub majątkiem umożliwiającym im pokrycie tych potrzeb. Świadczenia te, w zależności od wielkości dochodu, przyznawane będą w następnych 7 miesiącach.

4.5 Pożyczka w przypadku nagłej potrzeby (§ 24 ustęp 1 SGB II)

Jak już wspomniano w punkcie 4.4, zaopatrzenie zastępcze nie jest uważane za pierwsze wyposażenie, jeśli jakieś sprzęty znajdują się lub znajdowały się w gospodarstwie domowym, a się zepsuły, na przykład pralka, która powinna zostać zakupiona w ramach zapotrzebowania regularnego. Jednak w pewnych okolicznościach Urząd Pracy może przyznać pożyczkę. Potrzeba musi być przy tym „niezbywalna” (a zatem absolutnie konieczna) a petent nie może mieć jakichkolwiek oszczędności na samodzielne pokrycie swej potrzeby. Od następnego miesiąca od przyznania pożyczki następować będzie przez Urząd Pracy potrącenie wysokości 10% ze świadczeń regularnych, zatem otrzymają Państwo świadczenie regularne mniejsze, aż do chwili spłaty pożyczki.

5. Bedarfe für Bildung und Teilhabe (§ 28f. SGB II)

Seit dem 01.01.2011 können für Kinder, Jugendliche und junge Erwachsene neben dem Regelbedarf zusätzliche Leistungen des Jobcenters für Bildung und Teilhabe bewilligt werden. Bildungsbedarfe (nachfolgend Nr. 1. bis 5.) können für Schülerinnen und Schüler unter 25 Jahren anerkannt werden, wenn sie eine allgemein- oder berufsbildende Schule besuchen und keine Ausbildungsvergütung erhalten. Leistungen für Teilhabeleistungen für die Bereiche Kultur, Sport und Freizeit (Nr. 6), werden nur für Kinder und Jugendliche unter 18 Jahren bewilligt.

Worin besteht das Bildungspaket?

1. Schulausflüge und mehrtägige Klassenfahrten im Rahmen schulrechtlicher Bestimmungen
Gleiches gilt entsprechend für Kinder, die eine Kindertagesstätte besuchen. Für diese Leistungen werden die tatsächlichen Kosten übernommen.

2. Schulbedarf für Schüler

Die Leistung wird durch eine Pauschale erbracht: 70 Euro zum 1. August und 30 Euro zum 1. Februar des Jahres.

3. Schülerbeförderungskosten

Zuschuss für den Besuch der nächstgelegenen Schule des gewählten Bildungsganges, soweit erforderlich, allerdings nur bei einer bestimmten Mindestentfernung. In Berlin beträgt diese nach Festlegung durch die Senatsverwaltung 3 km. In Berlin ist auch nach Festlegung des Senats grundsätzlich die derzeit besuchte Schule die nächstgelegene im Sinne des Gesetzes. Der Zuschuss errechnet sich aus dem Preis der Schülerkarte unter Abzug des im Regelbedarf enthaltenen Anteils für Beförderungskosten.

4. Lernförderung

Die Notwendigkeit soll von der Schule bestätigt werden. Die Vorgehensweise ist äußerst problematisch, weil sich die Schulen dagegen sträuben und es auch nicht in ihrem Betätigungsfeld liegt. Im Ergebnis ist noch nicht geklärt, wie die Notwendigkeit nachgewiesen werden soll. Sie wird nur als notwendig eingeschätzt, wenn die Versetzung gefährdet ist.

5. Teilnahme an einer gemeinschaftlichen Mittagsverpflegung für Schüler und Kinder, die eine Tageseinrichtung besuchen oder für die Kindertagespflege geleistet wird. Pro Teilnahmetag muss 1 Euro Eigenleistung erbracht werden, bei Kitas und in der Kindertagespflege beträgt der Eigenbeitrag pauschal 20 Euro im Monat.

6. Teilhabekosten am sozialen und kulturellen Leben in der Gemeinschaft in Höhe von 10 Euro monatlich für Kinder und Jugendliche unter 18 Jahren. Hierzu gehören Mitgliedsbeiträge für Aktivitäten in den Bereichen Sport, Spiel oder Kultur wie z. B. Musikunterricht oder Teilnahme an Ferienfreizeiten.

Diese Leistungen können durch Sach- und Dienstleistungen, Gutscheine oder Direktzahlungen an den Anbieter erbracht werden. Die Kosten für den Schulbedarf und die Schülerbeförderungskosten sind Geldleistungen.

Achtung! Mit Ausnahme der Leistungen für den Schulbedarf (2.) muss für alle anderen Leistungen ein Antrag bei den zuständigen Stellen gestellt werden! Die Leistungen für Bildung und Teilhabe stehen nicht nur Leistungsberechtigten nach der Grundsicherung für Arbeitssuchende zu, sondern auch Empfängern von Kinderzuschlag und/ oder Wohngeld, von Sozialhilfe oder Grundsicherung nach dem SGB XII, sowie Personen, die Leistungen nach dem Asylbewerberleistungsgesetz bekommen. Für Berlin gilt, dass die Anträge dort gestellt werden, wo die bisherigen Leistungen beantragt wurden.

5. Ewentualne świadczenia na kształcenie i udział w życiu społecznym (§ 28f. SGB II)

Od dnia 01.01.2011, dzieci, młodzież i młodzi dorośli obok świadczeń regularnych mają prawo do dodatkowego świadczenia ze strony Urzędu Pracy na kształcenie i udział w życiu społecznym. Świadczenia na zapotrzebowania wynikające z kształcenia (poniżej nr 1 do nr 5) uczennice i uczniowie mogą otrzymywać w wieku do 25 lat, jeśli tylko uczęszczają do szkoły ogólnokształcącej lub zawodowej i nie otrzymują za to wynagrodzenia. Świadczenia tytułem udziału w życiu społecznym (kultura, sport i czas wolny) (nr 6) udzielane są dzieciom wyłącznie w wieku do lat 18.

Z czego składa się pakiet kształceniowy?

1. Wycieczki szkolne i wielodniowe wycieczki klasowe w ramach regulaminu szkoły

To samo dotyczy odpowiednio dzieci, które uczęszczają do przedszkola. W takim przypadku Urząd Pracy przejmuje rzeczywiste koszty.

2. Świadczenia dla uczniów tytułem uczęszczania do szkoły

Świadczenie wypłacane jest ryczałtowo: 70,- Euro 1 sierpnia i 30 Euro 1 lutego w danym roku.

3. Koszty dojazdów do szkoły

Zapomoga na uczęszczanie do najbliższej położonej szkoły o wybranym profilu nauczania, o ile to konieczne, jednak o możliwie jak najmniejszym oddaleniu. Senat berliński ustalił tę odległość na 3 km. W Berlinie, również według postanowienia senatu, szkoła do której uczeń uczęszczał dotychczas jest również, w sensie ustawy, szkołą najbliższą. Zapomogę oblicza się na podstawie ceny biletu abonenckiego według taryfy uczniowskiej przy odliczeniu części na przejazdy zawartej w świadczeniach regularnych.

4. Zajęcia wyrównawcze

Konieczność udziału w takim przypadku powinna zostać potwierdzona przez szkołę. Procedura postępowania w takim przypadku jest nadzwyczaj problematyczna, ponieważ szkoły wzbraniają się przed tym i nie leży to w ich zakresie działania. W wyniku tego nie jest jasnym, w jaki sposób udowodnić taką potrzebę. Jest ona zatem wyłącznie szacowana, jeśli tylko promocja stoi pod znakiem zapytania.

5. Udział we wspólnych obiadach dla uczniów i dzieci uczęszczających do miejsc pobytu dziennego lub pobierających dziecięcy zasiłek pielęgnacyjny. Za każdy dzień udziału należy wpłacić 1 Euro udziału własnego, w przypadku pobytu w przedszkolach oraz dziecięcych placówkach opiekuńczych pobytu dziennego, ryczałt wynosi 20 Euro miesięcznie

6. Koszty udziału w życiu kulturalnym i społecznym we wspólnocie w wysokości 10,- Euro miesięcznie dla dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 lat. Należą do tego składki członkowskie na działania w dziedzinie sportu, gier i zabaw lub kultury, jak np. lekcje muzyki lub udział w programach ferii.

Świadczenia te mogą być również oferowane w formie rzeczowej, usług, bonów lub subwencji pieniężnych. Koszty wynikające z pokrycia wydatków na szkołę i koszty transportu uczniów do szkoły są pokrywane jako świadczenia pieniężne.

Uwaga! Za wyjątkiem świadczeń na wydatki związane ze szkołą (2.), na wszelkie inne świadczenia należy w odpowiednim miejscu złożyć wnioski! Świadczenia na pokrycie kosztów szkolnych i udziału w życiu społeczno-kulturalnym przysługują nie tylko uprawnionym do świadczeń tytułem zaopatrzenia podstawowego dla osób poszukujących pracy, lecz również pobierającym dodatki na dzieci i/lub dodatki mieszkaniowe, zasiłki socjalne lub zaopatrzenie podstawowe według SGB XII, oraz osobom, które otrzymują świadczenia według prawa o ubiegania się o azyl. W Berlinie jest tak, że wnioski składane są tam, gdzie składano wnioski o dotychczasowe świadczenia.

6. Einschub: Zur Leistung „Kinderzuschlag“ (§ 6a BKG)

Wenn Sie als Eltern(teil) für Ihren eigenen Lebensunterhalt sorgen können, aber nicht über ausreichende finanzielle Mittel verfügen, um den Lebensunterhalt Ihrer mit Ihnen in einem Haushalt lebenden unverheirateten Kinder unter 25 Jahren zu decken, können Sie unter Umständen Anspruch auf den Kinderzuschlag, meist in Verbindung mit Wohngeld, haben. Steht Ihnen diese Leistung zu, sind Sie verpflichtet, sie vorrangig zu nutzen. Sie erhalten dann also keine Leistungen mehr vom Jobcenter. Allerdings gibt es in einigen Fällen ein „Wahlrecht“, wo Sie selbst entscheiden können, ob Sie Leistungen des Jobcenters oder den Kinderzuschlag in Anspruch nehmen wollen.

Die genauen Regelungen sind sehr kompliziert. Auch kann beim Wahlrecht die Entscheidung für den Kinderzuschlag mit tatsächlich niedrigeren Geldleistungen bzw. dem Wegfall von für Sie bedeutsamen Vergünstigungen verbunden sein. Darum sollten Sie sich von einer kompetenten Stelle beraten lassen!

Hier nur wenige grundsätzliche Erläuterungen:

Für die Kinder muss ein Anspruch auf Kindergeld bestehen.

Sie müssen über ein Mindesteinkommen (Brutto!) verfügen. Für Alleinerziehende beträgt dieses 600 Euro, bei zusammenlebenden Paaren 900 Euro.

Ihr Einkommen darf einen bestimmten Höchstbetrag nicht überschreiten. Die Darstellung der Berechnung dieser Höchstgrenze würde den Rahmen dieser Broschüre sprengen.

Durch die Gewährung des Kinderzuschlags und ggf. Wohngeld sind Sie nicht mehr hilfebedürftig nach dem SGB II (mit einigen Ausnahmen, die das oben angesprochene Wahlrecht betreffen).

Der Kinderzuschlag pro Kind beträgt in Abhängigkeit von dem zu berücksichtigenden Einkommen der Eltern(teile) maximal 140 Euro, Einkommen des Kindes wie Unterhalt - außer Kindergeld - wird darauf angerechnet.

Die Beantragung erfolgt bei der Familienkasse.

Zum Anspruch von Ausländern aus Drittstaaten: Sie erhalten Kindergeld und können damit auch den Kinderzuschlag bei Vorliegen der übrigen Voraussetzungen erhalten, wenn Sie eine Niederlassungserlaubnis besitzen oder eine Aufenthaltserlaubnis, die zur Erwerbstätigkeit berechtigt. Ausgeschlossen sind Inhaber einer Aufenthaltserlaubnis für Studium, Sprachkurs, Schulbesuch und sonstige Aufenthaltsw Zwecke sowie der Aufenthaltserlaubnis zur Beschäftigung, wenn die Zustimmung zur Beschäftigung nur befristet erteilt werden kann.

7 Zur Einkommensberücksichtigung (§§ 11, 11a, 11b SGB II und Alg II-V)

Leistungen vom Jobcenter erhalten Sie nur, wenn Sie aus Ihrem Einkommen und Vermögen nicht Ihren Lebensunterhalt decken können.

Als Einkommen gelten grundsätzlich alle Einnahmen in Geld oder Geldeswert, die Sie im Bewilligungszeitraum erhalten. Das Gesetz spricht vom so genannten „Zufluss“. In dem SGB II-Antrag müssen Sie alle Einkünfte angeben, z.B. Arbeitseinkünfte, Zinsen aus Sparguthaben und Kapitalerträge, Renten Krankengeld, Arbeitslosengeld I, Unterhalt, Kindergeld, Elterngeld, Ausbildungsleistungen.

6. Dygresja: świadczenie „dodatek na dzieci” (§ 6a BKGG)

W przypadku, gdy są Państwo rodzicami i są Państwo zapewnić swój własny byt, ale nie posiadają Państwo wystarczających środków finansowych na pokrycie potrzeb życiowych swych niezamężnych/nieżonatych dzieci w wieku do 25 lat, wtedy przy spełnieniu określonych warunków mogą Państwo otrzymać zasiłek na dzieci, najczęściej w połączeniu z dodatkiem mieszkaniowym. Jeżeli takie świadczenie Państwu przysługuje, wtedy są Państwo zobowiązani skorzystać w pierwszej kolejności z niego. W takim przypadku zatem, nie otrzymają Państwo już jakichkolwiek świadczeń z Urzędu Pracy. Jednakowoż, w pewnych przypadkach ma miejsce „prawo wyboru”, gdzie Państwo sami mogą Podjąć decyzję, czy chcą otrzymywać świadczenia z Urzędu Pracy, czy też dodatek na dzieci.

Dokładne regulacje prawne w tej kwestii są skomplikowane. Również w przypadku prawa wyboru, decyzja o zasiłku na dzieci może być związana z faktycznie niskimi świadczeniami, względnie z rezygnacją z rzeczywiście istotnych dla Państwa korzyści. Z tego powodu należy zasięgnąć porady w miejscu kompetentnego doradztwa!

Oto kilka podstawowych porad:

W przypadku dzieci powinno mieć miejsce prawo do pobierania zasiłku na nie.

Powinni Państwo dysponować minimalnym dochodem (brutto!). Dla osób samotnie wychowujących dziecko wynosi to 600,- Euro, dla par żyjących ze sobą jest to 900,- Euro.

Państwa dochód nie powinien przekraczać określonego pułapu. Prezentacja wyliczenia niniejszej górnej granicy dochodowej przekraczałyby ramy i objętość niniejszej broszury.

Dzięki zagwarantowaniu dodatku na dzieci i w danym przypadku również dodatku mieszkaniowego nie są Państwo już, w sensie ustawodawstwa SGB II traktowani jako potrzebujący pomocy (z pewnymi wyjątkami, które dotyczą wyżej omówionego prawa wyboru).

Dodatek na dziecko na każde dziecko wynosi w zależności od uwzględnionych dochodów rodziców lub pojedynczego rodzica maksymalnie 140,- Euro, a dochód dziecka jak koszty utrzymania – oprócz dodatku na dziecko – zostaje do tego doliczony.

Wniosek należy złożyć w kasie rodzinnej.

W kwestii uprawnień cudzoziemców z krajów trzecich: Otrzymają Państwo zasiłek na dzieci i w ten sposób również mogą Państwo przy wystąpieniu pewnych okoliczności otrzymać dodatek na dzieci, jeśli tylko posiadają zezwolenie na pobyt rezydencyjny lub prawo pobytu, co uprawnia do podjęcia pracy zarobkowej. Z zasady tej wykluczone są osoby posiadające zezwolenie na pobyt tytułem studiów, kursów językowych, odwiedzin szkolnych w ramach wymiany młodzieży i innych celów pobytu oraz osoby posiadające prawo pobytu celem zatrudnienia, które to zatrudnienie ma charakter ograniczony w ramach czasowych.

7 Zur Einkommensberücksichtigung (§§ 11, 11a, 11b SGB II und Alg II-V)

Świadczenia ze strony Urzędu Pracy otrzymają Państwo tylko wtedy, jeśli Państwo ze swych dochodów i majątku nie są w stanie zapewnić sobie utrzymania.

Jako dochody uważa się wszelkie wpływy pieniężne lub równoważne pieniądze, które otrzymują Państwo w całym okresie, do którego odnosić się będzie decyzja o przyznaniu świadczenia.

Prawo mówi o tak zwanym „wpływie” środków finansowych. We wniosku o świadczenia w ramach SGB II zobowiązani są Państwa do podania wszystkich beneficjów, takich jak np. dochody tytułem pracy, odsetki od oszczędności i zyski kapitałowe, emerytury, zasiłki chorobowe, zasiłki dla bezrobotnych w ramach ALG I, świadczenia na utrzymanie, zasiłki i dodatki na dzieci, zasiłki macierzyńskie/ojcowskie, świadczenia tytułem pobierania nauki.

Es gibt Einkommen, das für die Leistungen der Grundsicherung zu berücksichtigen ist und es gibt Einkommen, das nicht berücksichtigt wird.

Beispiele für nicht zu berücksichtigendes Einkommen:

- Einnahmen, wenn sie innerhalb eines Kalendermonats 10 Euro nicht überschreiten
- Zuwendungen der Freien Wohlfahrtspflege, wie Lebensmittel- und Möbelspenden
- Teile des Bafög, die für Fahrtkosten und Studienmaterial bestimmt sind
- der Kinderbetreuungszuschlag nach § 14b BAföG
- nicht steuerpflichtige Einnahmen einer Pflegeperson für Leistungen der Grundpflege und der hauswirtschaftlichen Versorgung
- Geldgeschenke an Minderjährige anlässlich religiöser Feste (z.B. Firmung, Konfirmation) sowie anlässlich der Jugendweihe bis zu 3.100 Euro
- Einkünfte aus Stiftung „Hilfe für die Familie“ bzw. „Mutter und Kind“
- die so genannte „Übungsleiterpauschale“ bis zu 175 Euro / Monat
- Aufwandsentschädigungen im Rahmen sonstiger ehrenamtlicher Tätigkeiten, z.B. freiwillige Feuerwehr
- Entschädigung für Blutspender
- Blindengeld, Gehörlosengeld
- Grundrenten für Geschädigte und Opfer bzw. für Wehrdienst- und Zivildienstopfer, Opfer von Gewalttaten und Impfgeschädigte

Wenn Ihr Kind sein Taschengeld aufbessern will und arbeitet

- Für Kinder unter 15 Jahren bleiben Einnahmen aus Erwerbstätigkeit bis zu 100 Euro monatlich anrechnungsfrei. (§ 1 Abs. 1 Nr. 9 Alg II-V).
- Wenn Schüler unter 25 Jahren, die keine Ausbildungsvergütung erhalten, in den Schulferien arbeiten, bleiben bis zu 1.200 Euro jährlich anrechnungsfrei. Die Arbeit darf aber 4 Wochen im Kalenderjahr nicht überschreiten! (§1 Abs. 4 Alg II-V)

Zur Anrechnung des Einkommens

1. Wann wird das Einkommen angerechnet?

Das Einkommen wird immer im Monat des Zuflusses angerechnet, es spielt keine Rolle, für welchen Zeitraum das Geld ist. Bekommen Sie Ihr Gehalt für den Monat Mai am 15. Juni, wird es für den Monat Juni angerechnet.

Erhalten Sie ein einmaliges Einkommen, das höher ist als Ihr Leistungsanspruch für einen Monat, z.B. eine Erbschaft, wird dieses Einkommen gleichmäßig auf 6 Monate aufgeteilt. (§ 11 Abs. 3 S. 3 SGB II). Übersteigt das einmalige Einkommen den Bedarf für 6 Monate, geht es in Vermögen (siehe unter Punkt 8) über. Ob Sie dann weiter Leistungen vom Jobcenter erhalten, hängt dann davon ab, ob Sie die Vermögensfreigrenzen nicht überschreiten.

2. Wenn Sie Arbeitslosengeld I, Krankengeld, Rente oder anderes so genanntes „müheloses“ Einkommen beziehen (so genannt, weil Sie dafür keine Arbeitsleistung erbringen)

Diese Einkommensarten werden, bis auf die so genannte Versicherungspauschale in Höhe von 30 Euro, voll angerechnet. Sie brauchen aber nicht nachweisen, dass Sie tatsächlich Versicherungen haben. Haben Sie eine KFZ-Haftpflichtversicherung und zahlen Sie Beiträge für die Riester-Rente, können Sie diese Kosten unter Umständen zusätzlich absetzen. Lassen Sie sich in einer Beratungsstelle beraten!

Są dochody, które należy uwzględnić przy świadczeniach zaopatrzenia podstawowego i są takie, których się nie uwzględnia.

Przykłady dochodów, których nie uwzględnia się:

- Wpływy w wysokości do 10,- Euro miesięcznie.
- Darowizny ze strony dobrowolnych organizacji dobroczynnych, jak dary żywnościowe, meble
- Części z BAFöG, które określone są jako koszty dojazdu i na materiały dydaktyczne do studiowania.
- Dopłata na wychowanie i opiekę nad dzieckiem według BAFöG
- Przychody niepodlegające opodatkowaniu osoby sprawującej opiekę tytułem opieki podstawowej i pomagające w zakupach domowych.
- Prezenty pieniężne dla niepełnoletnich z okazji świąt religijnych (np. komunie, bierzmowanie) oraz z okazji przejścia młodzieży w wiek dorosłości, do wysokości 3.100 Euro.
- Darowizny ze strony organizacji „Pomoc Rodzinie”, względnie „Matka i Dziecko”.
- Tak zwany „ryczałt instruktora wychowania fizycznego” w kwocie do 175 Euro miesięcznie.
- Zwroty poniesionych kosztów i nakładów tytułem pozostałych funkcji pełnionych społecznie i honorowo, np. w Ochotniczej Straży Pożarnej.
- Rekompensata za krwiodawstwo
- Dodatki dla osób niewidomych i niesłyszących
- Emerytury podstawowe dla osób poszkodowanych i ofiar, względnie ofiar cywilnych i w służbie wojskowej, ofiar przemocy oraz osób poszkodowanych w wyniku szczyptień.

Kiedy dziecko chce zwiększyć swe kieszonkowe i chce pracować

- W odniesieniu do dzieci do lat 15, dochody na poziomie 100,- Euro tytułem działalności zarobkowej nie podlegają naliczaniu przez Urząd Pracy. (§ 1 ustęp 1 nr 9 ALG II)
- Jeżeli uczniowie w wieku poniżej 25 lat nie otrzymują świadczenia tytułem pobierania nauki i pracują w okresie ferii szkolnych, wtedy suma 1.200,- Euro nie podlega naliczaniu przez Urząd Pracy. Praca ta jednak nie może przekraczać okresu 4 tygodni w roku! (§ 1 ustęp 4 ALG II-V)

Naliczanie dochodów przez Urząd Pracy

1. Kiedy dochód jest przez Urząd Pracy naliczany?

Dochód jest zawsze naliczany we wpływach miesięcznych i nie ma znaczenia za jaki okres dane pieniądze są. Jeśli otrzymują Państwo swą pensję za miesiąc maj w dniu 15 czerwca, wtedy dochód ten naliczany jest dla miesiąca czerwca.

Jeżeli otrzymali Państwo jednorazowy dochód, który jest wyższy niż Państwa świadczenie miesięczne, na przykład spadek, wtedy dochód ten zostanie równo rozdzielony na 6 miesięcy. (§ 11 ustęp 3 zdanie 3 SGB II). Jeżeli jednorazowy dochód przekracza zapotrzebowanie na 6 miesięcy, wtedy zaliczany jest on do majątku (patrz punkt 8). To, czy otrzymają Państwo świadczenia ze strony Urzędu Pracy, zależy dalej od tego, czy nie zostały przekroczone górne granice majątkowe uprawniające do występowania o świadczenia.

2. Przypadek, gdy pobierają Państwo zasiłek dla bezrobotnych ALG I, zasiłek chorobowy, emeryturę lub inne dochody „za darmo” (tak się o tym mówi, gdyż w takim przypadku nie trzeba świadczyć pracy).

Te rodzaje dochodu, aż do tak zwanego ryczałtu ubezpieczeniowego o wysokości 30,- Euro, będą w pełni naliczone jako dochód. Nie muszą jednak Państwo dokumentować tego, że faktycznie mają Państwo ubezpieczenia. Jeżeli mają Państwo obowiązkowe ubezpieczenie OC pojazdu i płacą Państwo składki emerytalne wg programu Riester, wtedy koszty te, w pewnych okolicznościach, mogą Państwo sobie od dochodu odliczyć. W razie potrzeby prosimy udać się do punktu doradztwa!

3. Sie bekommen Lohn / Gehalt aus einer abhängigen Beschäftigung

Es wird nicht Ihr gesamtes Einkommen angerechnet, es wird „bereinigt“:

Zunächst erhalten Sie einen Grundfreibetrag in Höhe von 100 Euro. Dieser beinhaltet die Aufwendungen für allgemeine Versicherungen wie Hausrat- oder Haftpflichtversicherung, Beiträge für die Riester-Rente und die Ausgaben, die mit der Erzielung Ihres Einkommens verbunden sind. Im Einzelfall können Sie höhere Ausgaben absetzen, z.B. wenn Sie sehr hohe notwendige Fahrtkosten haben oder Ausgaben für Arbeitskleidung anfallen. Diese Möglichkeit besteht aber nur, wenn Sie ein Einkommen über 400 Euro haben.

Weiterhin erhalten Sie einen so genannten Erwerbstätigenfreibetrag: Er errechnet sich vom Bruttoeinkommen und beträgt 20 % des monatlichen Einkommens, das 100 Euro übersteigt und nicht mehr als 1.000 Euro beträgt und 10 % des monatlichen Einkommens, das 1.000 Euro übersteigt und nicht mehr als 1.200 Euro beträgt. Dies gilt, wenn kein minderjähriges Kind in der Bedarfsgemeinschaft ist, bei mindestens einem Kind erhöht sich der Betrag von 1.200 Euro auf 1.500 Euro.

Der Grund- und der Erwerbstätigenfreibetrag werden von Ihrem Nettoeinkommen (bei dem also Steuern und Sozialabgaben abgerechnet sind) abgezogen. Die Differenz wird dann auf Ihre SGB II-Leistungen angerechnet.

Ein einfaches Beispiel: Frau B. hat einen Minijob von 400 Euro. Wie viel Geld wird nicht angerechnet?

- Beim Minijob ist Brutto = Netto
- 400 Euro minus Grundfreibetrag von 100 Euro und minus Erwerbstätigenfreibetrag - 20 % von 300 Euro = 60 Euro
- > 160 Euro beträgt der Gesamtfreibetrag, der vom Nettoeinkommen abzuziehen ist. Es werden also nur 240 Euro Einkommen angerechnet.

Sonderregelung bei Einkommen aus ehrenamtlicher Tätigkeit (§11b Abs. 2 S. 3)

- Wenn Frau B. zusätzlich aus einer ehrenamtlichen Tätigkeit 20 Euro erhält, erhöht sich der Grundfreibetrag auf 175 Euro. Der Anrechnungsbetrag berechnet sich folgendermaßen:
- Gesamteinkommen: 420 Euro
- erhöhter Grundfreibetrag ./.. 175 Euro
- Erwerbstätigenfreibetrag - 20 % von 320 Euro ./.. 64 Euro
- als Einkommen anzurechnen 181 Euro

Eine kleine Übersicht zur Orientierung: Wie viel Geld habe ich zusätzlich in der Tasche, wenn ich arbeite?

monatlicher Verdienst (Brutto) was bleibt

100 Euro	100 Euro
400 Euro	160 Euro
800 Euro	240 Euro
1.000 Euro	280 Euro
1.200 Euro	300 Euro (dies ist der Höchstfreibetrag für Personen ohne minderjährige Kinder)
1.500 Euro	330 Euro (dies ist der Höchstfreibetrag für Personen mit mindestens einem minderjährigen Kind)

3. Otrzymują Państwo wypłatę / pensję tytułem umowy o pracę

Cały Państwa wpływ nie zostanie przez Urząd Pracy zaliczony jako dochód, zostanie on poddany tzw. „czyszczeniu”, czyli umniejszeniu o uzasadnione koszty egzystencji:

Najpierw otrzymują Państwo pulę 100,- Euro jako podstawową kwotę wolną. Zawiera ona wydatki związane z ogólnymi ubezpieczeniami, jak ubezpieczenie sprzętu gospodarstwa domowego oraz obowiązkowe ubezpieczenie OC, składki emerytalne wg programu Riestera oraz wydatki niezbędne do uzyskania przychodu. W pojedynczych przypadkach mogą Państwo odpisać sobie wyższe wydatki, np. gdy mają Państwo bardzo wysokie koszty dojazdu lub właśnie przypadają wydatki związane z ubraniem roboczym. Taka możliwość istnieje tylko wtedy, gdy mają Państwo dochody wyższe niż 400,- Euro.

Dalej, otrzymują Państwo tak zwaną pulę wolną tytułem aktywności zawodowej: Oblicza się ją z dochodów brutto i wynosi: 20% dochodu miesięcznego, co przekracza sumę 100,- Euro i wynosi nie więcej niż 1.000,- Euro, oraz 10 % dochodu miesięcznego, co przekracza sumę 1.000,- Euro i wynosi nie więcej niż 1.200,- Euro. Ma to miejsce wtedy, gdy we wspólnocie potrzeb nie ma małoletniego dziecka, a przy co najmniej jednym dziecku kwota ta zwiększa się z 1.200,- Euro do 1.500,- Euro.

Podstawowa kwota wolna oraz kwota wolna tytułem gotowości do pracy zawodowej zostaną odciążone od Państwa dochodu netto (od którego obliczany jest podatek i składki na ubezpieczenia społeczne). Następnie, różnica zostanie naliczona do Państwa świadczeń SGB II.

Prosty przykład: Pani B. zatrudniona jest w ramach programu „Minijob” i otrzymuje za to 400,- Euro. Jaka suma nie zostanie przez Urząd Pracy naliczona?

- W przypadku „Minijob” „brutto” = „netto”
- 400,- Euro minus podstawowa kwota wolna 100,- Euro i minus kwota wolna tytułem gotowości do pracy zawodowej – 20% z 300,- Euro = 60,- Euro
- > 160 Euro wynosi całkowita kwota wolna, która odciążana jest od dochodów netto. Jako dochód zostanie naliczona suma 240,- Euro.

Świadczenie specjalne w przypadku otrzymywania przychodów tytułem pełnienia funkcji honorowych (§11b, ustęp 2, zdanie 3)

- Jeżeli Pani B. dodatkowo pełni funkcję honorową i otrzymuje 20,- Euro, wtedy podstawowa kwota wolna zwiększa się do 175,- Euro. Wysokość kwoty naliczanej przez Urząd Pracy oblicza się następująco:
- Dochód całkowity: 420 Euro
- Podwyższona podstawowa kwota wolna ./ 175 Euro
- Kwota wolna tytułem gotowości do pracy zawodowej – 20% z 320,- Euro ./ 64 Euro
- Jako dochód naliczone zostanie: 181 Euro

Mały pogląd na sprawę, celem orientacji: Ile pieniędzy pozostaje mi w kieszeni, wtedy gdy pracuję?

zarobek miesięczny (brutto), który pozostaje

100 Euro	100 Euro
400 Euro	160 Euro
800 Euro	240 Euro
1.000 Euro	280 Euro
1.200 Euro	300 Euro (to jest najwyższa kwota wolna dla osób nieposiadających małoletnich dzieci)
1 500 Euro	330 Euro (to jest najwyższa kwota wolna dla osób posiadających co najmniej 1 małoletnie dziecko)

Sie erhalten Einkommen aus einer selbständigen Beschäftigung

Die Regelung für die Anrechnung von Einkommen aus selbständiger Tätigkeit sind sehr kompliziert und einzelfallbezogen. Hier nur wenige Anmerkungen:

Für die Berechnung des Einkommens ist von den Betriebseinnahmen auszugehen. Davon sind die notwendigen Betriebsausgaben abzuziehen. Was „notwendige“ Ausgaben sind, richtet sich nicht nach dem Steuerrecht, sondern wird von den Mitarbeitern des Jobcenters eingeschätzt. Versuchen Sie also immer Ihre Ausgaben gut zu begründen. Die Ausgaben dürfen auch nicht in einem auffälligen Missverhältnis zu den Einnahmen stehen. Notfalls müssen Sie versuchen, Ihre Ansprüche vor dem Gericht durchzusetzen.

Sie müssen für jeden Bewilligungsabschnitt vorab eine Prognose über die Höhe des erwarteten monatlichen Einkommens abgeben. Das Jobcenter errechnet daraus ein monatliches Durchschnittseinkommen. Anhand der tatsächlichen Einkünfte erfolgt nach dem Bewilligungszeitraum dann eine Nachberechnung durch das Jobcenter. Haben Sie tatsächlich weniger verdient, erhalten Sie eine Nachzahlung, Haben Sie mehr verdient, müssen Sie Geld zurückzahlen.

Vom Gewinn wird natürlich auch bei Selbständigen der Grund- und Erwerbstätigenfreibetrag abgezogen.

4. Zur Anrechnung des Elterngeldes seit 01.01.2011

Wenn sich das Elterngeld vollständig aus vorhergehender Erwerbstätigkeit berechnet

- wird es bis zur Höhe von 300 Euro nicht angerechnet (wer das Elterngeld auf 2 Jahre streckt - bis zu 150 Euro) und
- von der verbleibenden anzurechnenden Summe wird die 30 Euro-Versicherungspauschale abgezogen, ggf. auch hier noch weitere Beträge wie KFZ-Haftpflichtversicherung oder der Betrag für die Riester-Rente.

Beispiel:

Frau G. hat vor der Geburt ihres Kindes gearbeitet und erhält nun ein daraus berechnetes Elterngeld in monatlicher Höhe von 670 Euro.

Sie erhält dann den maximalen Elterngeldfreibetrag von 300 Euro. Von den verbliebenen 370 Euro wird die Versicherungspauschale - 30 Euro - abgezogen. Von dem Elterngeld werden also nur 340 Euro angerechnet.

Wenn sich das Elterngeld nur zum Teil aus vorhergehender Erwerbstätigkeit berechnet und auf den Mindestbetrag von 300 Euro aufgestockt wird

- wird der aus dem Erwerbseinkommen errechnete Teil des Elterngeldes nicht angerechnet und
- vom anzurechnenden Aufstockungsbetrag wird die 30 Euro-Versicherungspauschale abgezogen, ggf. auch hier noch weitere Beträge wie KFZ-Haftpflichtversicherung oder der Betrag für die Riester-Rente.

Przypadek, gdy otrzymują Państwo dochody z działalności na własny rachunek

Zasady naliczania dochodu przez Urząd Pracy z działalności prowadzonej samodzielnie są bardzo skomplikowane i odnoszą się do poszczególnych przypadków indywidualnie. Oto kilka uwag:

- W celu policzenia dochodu wychodzi się z poziomu wpływów notowanych przez przedsiębiorstwo. Z tego odciąga się niezbędne koszty funkcjonowania zakładu. Dla wydatków, które należy traktować jako „konieczne” nie przyjmuje się litery prawa podatkowego, lecz są one szacowane przez pracowników Urzędu Pracy. Prosimy więc dołożyć starań by dobrze uzasadnić swe wydatki. Wydatki nie mogą być również nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do przychodów. W razie konieczności, należy swe roszczenia przedstawić przed sądem.
- Dla każdego etapu wydawania decyzji przez Urząd Pracy zobowiązani są Państwo przedstawić prognozę oczekiwanych wielkości przychodów miesięcznych. Urząd Pracy oblicza na tej podstawie dochody średnie. W wyniku faktycznych wydarzeń, po okresie dla którego wydano decyzję, Urząd Pracy dokonuje ponownego rozliczenia. Jeżeli Państwo faktycznie zarobili mniej, wtedy otrzymają rekompensatę, jeżeli więcej, wtedy zobowiązani są Państwo do zwrotu określonych sum.
- Z zysku osoby samodzielnie zarobkującej jest oczywiście przy rozliczeniach odciągana podstawowa kwota wolna oraz kwota wolna tytułem gotowości do pracy zawodowej.

4. Kwestia naliczania zasiłków macierzyńskich/ojcowskich od dnia 01.01.2011r.

Jeżeli zasiłek macierzyński/ojcowski odlicza się całkowicie z poprzedniej działalności zarobkowej

- wtedy nie będzie on naliczany do wysokości 300,- Euro (jeśli ktoś pobiera zasiłek macierzyński/ojcowski przez 2 lata, wtedy do 150,- Euro) oraz

- z pozostałej sumy do naliczenia następuje odciążenie 30,- Euro ryczałtu ubezpieczeniowego, w konkretnym przypadku również dalsze składki jak OC samochodu lub składki na emeryturę wg programu Riester.

Przykład:

Pani G. przed urodzeniem dziecka pracowała i otrzymuje teraz naliczony zasiłek macierzyński wysokości 670,- Euro.

Otrzymuje ona teraz maksymalną kwotę wolną tytułem zasiłku macierzyńskiego w wysokości 300,- Euro. Z pozostałych 370,- Euro następuje odciążenie ryczałtu na ubezpieczenie wysokości 30,- Euro. Tytułem pobierania zasiłku macierzyńskiego naliczany jest więc dochód tylko 340,- Euro.

Jeżeli zasiłek macierzyński obliczany będzie tylko w części na podstawie uprzednio wykonywanej pracy zarobkowej i zostanie podciągnięty do wymiaru minimalnego 300,- Euro

- wtedy obliczona część zasiłku macierzyńskiego z działalności zarobkowej nie zostanie zaliczona jako dochód i

- z doliczonej dopłaty wyrównawczej następuje odciążenie 30,- Euro ryczałtu ubezpieczeniowego, w konkretnym przypadku również dalsze składki jak OC samochodu lub składki na emeryturę wg programu Riester.

Beispiel:

Frau S. hatte vor der Geburt ihres Kindes einen Minijob und erhielt dafür 160 Euro monatlich. In diesem Fall erhält sie 160 Euro Elterngeld aus dem Minijob und - da das Elterngeld mindestens 300 Euro beträgt - 140 Euro aufstockend.

Die 160 Euro werden nicht angerechnet, von dem aufgestockten Betrag von 140 Euro wird die Versicherungspauschale - 30 Euro - abgezogen. Von dem Elterngeld (insgesamt 300 Euro) werden also nur 110 Euro angerechnet.

Wenn das Elterngeld ohne vorherige Erwerbstätigkeit gezahlt wird - also der Mindestbetrag von 300 Euro

· wird die 30 Euro-Versicherungspauschale abgezogen, ggf. auch hier noch weitere Beträge wie KFZ-Haftpflichtversicherung oder der Betrag für die Riester-Rente. Es werden also im Allgemeinen 270 Euro angerechnet.

8. Zur Vermögensberücksichtigung (§ 12 SGB II, Alg II-V)

In Abgrenzung zum Einkommen ist Vermögen grundsätzlich das, was jemand vor der Antragstellung auf SGB II-Leistungen bereits hatte. Zum Vermögen gehören z.B. Bankguthaben, Sparbücher, Aktien oder sonstige Wertpapiere, Lebensversicherungen und Sachwerte (wie ein Auto, Grundstücke, wertvoller Schmuck).

Wer Vermögen hat, das bestimmte Grenzen überschreitet, gilt nicht als hilfebedürftig und erhält keine SGB II-Leistungen, bis das Vermögen, das über diesen Grenzen liegt, aufgebraucht ist.

Grundfreibeträge für Vermögen

- 150 Euro je vollendetem Lebensjahr für volljährige Hilfebedürftige, mindestens aber 3.100 Euro (für Personen, die vor dem 01.01.1948 geboren sind, sogar 520 Euro je vollendetem Lebensjahr)
- 3.100 Euro für jedes minderjährige Kind
- die im Rahmen der „Riester-Rente“ staatlich geförderte Altersvorsorge
- geldwerte Ansprüche, die der Altersvorsorge dienen bis zu einem Wert von 750 Euro je vollendetem Lebensjahr
Voraussetzung: Es besteht ein Verwertungsausschluss; das heißt, auf Grund einer vertraglichen Vereinbarung kann das Geld nicht vor dem Eintritt in den Altersruhestand ausgezahlt werden.
- Zusätzlich 750 Euro für jeden in der Bedarfsgemeinschaft lebenden Hilfebedürftigen. Dieser Betrag wurde vom Gesetzgeber als Ansparung für notwendige Anschaffungen (z.B. wenn der Kühlschrank kaputt geht) begründet.

Przykład:

Pani S. miała przed urodzeniem dziecka Minijob i otrzymywała za to 160,- Euro miesięcznie. W takim przypadku otrzymuje ona 160,- Euro zasiłku macierzyńskiego tytułem Minijob, a ponieważ zasiłek macierzyński wynosi co najmniej 300,- Euro – dostaje więc 140,- dopłaty.

Ta suma 160,- Euro nie zostanie jej policzona jako dochód, a z dopłaconej jej sumy 140,- Euro zostanie jej potrącony ryczałt ubezpieczeniowy w wysokości 30,- Euro. Tytułem pobierania zasiłku macierzyńskiego (razem 300,- Euro) naliczany jest więc dochód tylko 110,- Euro.

Jeżeli zasiłek macierzyński wypłacany jest w sytuacji gdy nie był poprzedzony pracą zarobkową – będzie wtedy naliczana suma minimalna 300,- Euro

· następuje odciążenie 30,- Euro ryczałtu ubezpieczeniowego, w konkretnym przypadku również dalsze składki jak OC samochodu lub składki na emeryturę wg programu Riester. Zatem ogólnie w takim przypadku dochód naliczany będzie na kwotę 270,- Euro.

8. Uwzględnianie majątku (§ 12, SGB II, Alg II-V)

W ograniczaniu wysokości górnej granicy dochodów uprawniającej do świadczeń, w kwestii majątkowej jest tak, że liczy się to, co petent posiadał tuż przed złożeniem wniosku o SGB II. Do majątku zaliczane są np. depozyty bankowe, książeczki oszczędnościowe, akcje, papiery wartościowe, ubezpieczenia na życie i wartości rzeczowe (np. samochód, działki, wartościowa biżuteria).

Kto posiada majątek, który przekracza określone granice, nie jest traktowany jako osoba wymagająca pomocy i nie otrzymuje świadczeń SGB II do chwili, aż majątek zostanie wyczerpany do wysokości podanej granicy.

Podstawowe kwoty wolne od zaliczenia jako dochód w odniesieniu do majątku

- 150,- Euro za każdy ukończony rok życia dla pełnoletnich osób wymagających pomocy, co najmniej jednak 3.100,- Euro (w odniesieniu do osób urodzonych przed 01.01.1948 nawet 520,- Euro z każdy ukończony rok życia.
- 3.100,- Euro za każde małoletnie dziecko
- Zaopatrzenie emerytalne ze strony państwa tytułem emerytury wg programu Riester.
- Prawa równoważne w pieniądzu, które służą do zaopatrzenia emerytalnego w wartości do 750,- Euro za każdy ukończony rok życia.
Założenie: Występuje tutaj pewne ograniczenie; oznacza to, że na podstawie postanowień umownych środki pieniężne nie mogą zostać wypłacone przed przejściem w stan spoczynku.
- Dodatkowo, 750,- Euro dla wszystkich osób wspólnie zamieszkujących wspólnotę potrzeb i wymagających pomocy. Ta suma została pozostawiona przez ustawodawcę na niezbędne zakupy i wydatki (na przykład, jeśli zepsuje się lodówka).

Beispiel

Herr B., 43 Jahre alt und Frau B., 40 Jahre alt, leben mit ihren 15 und 6 Jahre alten Kindern in Berlin. Wegen Verlust des Arbeitsplatzes von Frau B. müssen sie nun SGB II-Leistungen beim Jobcenter beantragen. Wie viel Ersparnis darf die Familie besitzen?
(Über eine Altersvorsorge verfügt die Familie nicht.)

Herr B.: $43 \times 150 = 6.450$ Euro

Frau B.: $40 \times 150 = 6.000$ Euro

Kind 15 Jahre: Mindestbetrag von 3.100 Euro

Kind 6 Jahre: Mindestbetrag von 3.100 Euro

· Insgesamt: 18.650 Euro (siehe aber unter ergänzende Anmerkungen weiter unten)

Hinzu kommt der Betrag für notwendige Anschaffungen von $4 \times 750 = 3.000$ Euro

Ergänzende Anmerkungen:

Wenn Sie in mit einem (Ehe-)Partner zusammenleben, ist es egal, wer von Ihnen beiden tatsächlich Vermögen hat, die Grundfreibeträge bzw. die Beträge für die Altersvorsorge werden von beiden addiert. Hat im Beispiel oben Herr B. auf seinem Konto nur 2.000 Euro, Frau B. aber 10.000 Euro, überschreiten beide zusammen den addierten Höchstfreibetrag von 12.450 Euro nicht.

Anders verhält es sich beim Grundfreibetrag der Kinder. Dieser ist ausschließlich dem jeweiligen Kind zuzuordnen, nicht ausgeschöpftes Vermögen des Kindes kann nicht auf den Freibetrag der Eltern übertragen werden! Eine Ausnahme davon ist der Freibetrag für notwendige Anschaffungen, siehe nächster Punkt.

Die Freibeträge für notwendige Anschaffungen werden für alle Mitglieder der Bedarfsgemeinschaft addiert. Familie B. kann hierfür also einen Betrag von 4×750 Euro = 3.000 Euro haben.

Es gibt Vermögen, das nicht berücksichtigt wird. Dazu gehören:

- für jede erwerbsfähige Person ein Kraftfahrzeug im Wert bis zu 7.500 Euro
- ein selbst bewohntes angemessenes Haus/ eine angemessene Eigentumswohnung mit Grundstück

Als angemessen gelten im ländlichen Bereich ein Grundstück bis zu 800 m² und im städtischen Bereich bis zu 500 m²

für die Größe des Hauses: bei 1-2 Personen 90 m² (Wohnung 80 m²)

3 Personen 110 m² (Wohnung 100 m²)

4 Personen 130 m² (Wohnung 120 m²)

für jede weitere Person + 20 m²

- Sachen und Rechte, soweit ihre Verwertung offensichtlich unwirtschaftlich ist oder eine besondere Härte bedeuten würde

Zu der Frage, ab wann eine Verwertung als offensichtlich unwirtschaftlich einzustufen ist, gibt es keine eindeutige Antwort. Im Zweifelsfall wird dies für den Einzelfall vor Gericht entschieden. Ebenso unbestimmt ist der Begriff der „besonderen Härte“.

- Vermögensgegenstände, die zur Aufnahme oder Fortsetzung der Berufsausbildung oder der Berufstätigkeit erforderlich sind

Auch hier der Rat: Lassen Sie sich im Streitfall mit dem Jobcenter von einer fachkundigen Stelle beraten!

Przykład:

Pan B. w wieku lat 43 i Pani B w wieku lat 40 mieszkają razem ze swymi dziećmi w wieku 15 i 6 lat w Berlinie. Ze względu na utratę pracy przez Panią B., małżeństwo powinno w tej sytuacji wystąpić do Urzędu pracy o świadczenia SGB II. Jak duże oszczędności pieniężne może posiadać ta rodzina w sensie górnej granicy majątkowej uprawniającej do świadczeń? (Rodzina ta nie dysponuje ustawowej emerytury z racji wieku.)

Pan B.: $43 \times 150 = 6.450$ Euro

Pani B.: $40 \times 150 = 6.000$ Euro

Dziecko 15 letnie: suma minimalna 3.100,- Euro

Dziecko 6 letnie: suma minimalna 3.100,- Euro

· Razem: 18.650 Euro (patrz jednak uwagi uzupełniające poniżej)

Do tego dochodzi kwota na niezbędne zakupy $4 \times 750 = 3.000$ Euro

Uwagi uzupełniające:

- Jeżeli żyją Państwo razem jako małżeństwo lub konkubinaty, wtedy nie ma to znaczenia, kto posiada jaką część majątku, podstawowe kwoty wolne, względnie kwoty tytułem ustawowej emerytury z racji wieku dodawane będą do Państwa obojga majątku. Jeżeli z powyższego przykładu Pan B. posiada na swym koncie tylko 2.000,- Euro, ale Pani B. ma 10.000,- Euro, wtedy te dodane sumy nie przekraczają maksymalnego progu 12.450,- Euro.
- Inaczej liczy się podstawową kwotę wolną w odniesieniu do dzieci. Ta kwota wolna jest przyporządkowana wyłącznie do poszczególnego dziecka, jeszcze niewyczerpany majątek dziecka nie może być przeniesiony na kwotę wolną rodziców! Wyjątkiem od tego jest kwota wolna na niezbędne wydatki, patrz punkt następny.
- Kwoty wolne na niezbędne wydatki i zakupy są w odniesieniu do wszystkich członków wspólnoty dodawane.
Rodzina B. w takim przypadku posiada więc kwotę wolną $4 \times 750,-$ Euro = 3.000,- Euro.

Są takie rodzaje majątku, których się nie uwzględnia. Oto one:

- W odniesieniu do każdej osoby zdolnej do podjęcia zatrudnienia dotyczy to samochodu o wartości do 7.500,- Euro.
- Dom jednorodzinny o umiarkowanej wielkości / mieszkanie własnościowe o umiarkowanej wielkości z działką na której stoi, zamieszkiwany wyłącznie przez daną wspólnotę. Jako umiarkowaną rozumie się działkę o powierzchni do 800 m² w obszarze pozamiejskim i do 500 m² w obszarze miejskim.
W kwestii wielkości domu: dla 1-2 osób 90 m² (mieszkanie 80 m²)
3 osoby 110 m² (mieszkanie 100 m²)
4 osoby 130 m² (mieszkanie 120 m²)
dla każdej następnej osoby + 20 m²
- Przedmioty wartościowe i prawa majątkowe, których wycena byłaby nieekonomiczna lub niezwykle trudna.

Na pytanie, od jakiego progu wartościowego wycena składnika majątkowego jest nieekonomiczna – odpowiedzi brak. W przypadku wątpliwym, decyduje o tym sąd. Tak samo, bliżej nieokreślonym jest pojęcie „niezwykle trudna”.

- Składniki majątkowe konieczne do podjęcia lub kontynuowania kształcenia zawodowego lub konieczne dla pracy zawodowej.

Rada: W przypadku wystąpienia kwestii spornych z Urzędem Pracy należy udać się do odpowiedniego punktu doradztwa!

9. Fördern von Arbeit und Fordern

Zur Aufgabe der Grundsicherung für Arbeitssuchende gehört es, erwerbsfähige Leistungsberechtigte bei der Aufnahme oder Beibehaltung einer Erwerbstätigkeit zu unterstützen. Das vorrangige Ziel ist, dass „durch eine Erwerbstätigkeit Hilfebedürftigkeit vermieden oder beseitigt, die Dauer der Hilfebedürftigkeit verkürzt oder der Umfang der Hilfebedürftigkeit verringert wird“ (§ 1 Abs. 2 S. 4 Nr. 1 SGB II) = Fördern. Auf der anderen Seite müssen „erwerbsfähige Leistungsberechtigte und die mit ihnen in einer Bedarfsgemeinschaft lebenden Personen (...) alle Möglichkeiten zur Beendigung oder Verringerung ihrer Hilfebedürftigkeit ausschöpfen“ (§ 2 Abs. 1 S. 1 SGB II) = Fordern.

9.1 Zur Zumutbarkeit (§ 10 SGB II)

Wenn Sie SGB II-Leistungen beziehen, ist Ihnen nach dem Gesetz grundsätzlich jede Arbeit bzw. Eingliederungsmaßnahme zumutbar. Von Ihnen wird auch verlangt, dass Sie aktiv mitwirken.

Das Gesetz benennt folgende Ausnahmen von der Zumutbarkeit (§ 10 Abs. 1 SGB II):

Sie sind zu einer bestimmten Arbeit körperlich, geistig oder seelisch nicht in der Lage. In der Mehrzahl sind dies Erkrankungen oder Behinderungen, die bestimmte Arbeiten unmöglich machen. Sie benötigen für den Nachweis ein ärztliches oder psychologisches Attest. Eventuell wird das Jobcenter amtsärztliche Untersuchungen beantragen.

Die Ausübung der angebotenen Arbeit erschwert die künftige Tätigkeit in Ihrem bisherigen Beruf, weil sie besondere körperliche Anforderungen stellt. Ein Beispiel hierfür ist, wenn Sie Musiker sind und eine besondere Fingerfertigkeit für das Spielen Ihres Instrumentes benötigen, dann können Sie zu keinen groben Tätigkeiten herangezogen werden, durch die Sie Ihre Fingerfertigkeiten verlieren würden.

Sie gefährden durch die Aufnahme der Arbeit die Erziehung ihres Kindes oder des Kindes ihres Partners. Bei einem Kind über 3 Jahren, dessen Betreuung in einer Tagesstätte, Tagespflege oder anderweitig sichergestellt ist, wird keine Gefährdung der Erziehung angenommen. Bei einem Kind unter 3 Jahren können die Eltern(teile) bzw. der Partner nicht zur Arbeit verpflichtet werden. Es können sich allerdings nicht beide Partner auf die Kindererziehung beschränken.

Sie pflegen einen Angehörigen, dessen Pflege nicht auf andere Weise sichergestellt werden kann und die Pflege ist mit der Ausübung der Arbeit nicht vereinbar. In welchem Umfang die Pflege eine Arbeit ausschließt, hängt von dem tatsächlichen Pflegeaufwand ab. Eine Orientierung hierfür ist, welche Pflegestufe nach dem SGB XI der zu Pflegenden hat. Die Durchführungshinweise der Bundesagentur zum § 10 (10.14) gehen von folgender Zumutbarkeit aus: Bei Pflegestufe I ist in der Regel eine Vollzeitarbeit zumutbar, bei Pflegestufe II eine Arbeit bis zu 6 Stunden am Tag und bei Pflegestufe III überhaupt nicht.

Sie haben einen sonstigen wichtigen Grund. Dies können z.B. im Einzelfall religiöse oder kulturelle Gründe sein, aber auch ein Schulbesuch oder eine Ausbildung (auch eine Zweitausbildung).

9. Wspieranie i wymagania wobec osób poszukujących pracy

Celem przyznania zaopatrzenia podstawowego dla osób poszukujących pracy jest wsparcie osoby zdolnej do pracy w zdobyciu zatrudnienia oraz w utrzymaniu zdolności do zatrudnienia. Nadrzędnym celem jest to, aby „dzięki zdolności do podjęcia zatrudnienia zmniejszyć lub uniknąć stanu potrzeby pomocy, skrócić czas występowania potrzeby pomocy lub zmniejszyć jej zakres (§ 1, ustęp 2, zdanie 4 nr 1 SGB II) = wspieranie. Z drugiej jednak strony, „osoby zdolne do podjęcia zatrudnienia i uprawnione do pobierania świadczeń oraz mieszkające z nimi we wspólnocie potrzeb inne osoby (...) mają obowiązek wyczerpać wszelkie możliwości celem zlikwidowania lub zmniejszenia zakresu potrzeby uzyskania pomocy” (§ 2, ustęp 1, zdanie 1 SGB II) = wymaganie.

9.1 Domniemanie o przydatności do pracy (§ 10 SGB II)

W kwestii świadczeń tytułem SGB II, według postanowień ustawy, istnieje generalne domniemanie o możliwości podjęcia każdej pracy, względnie wzięcia udziału w programie integracyjnym. Wymaga się od Państwa aktywnego udziału w tych działaniach.

Ustawa przewiduje następujące wyjątki od tej zasady domniemania (§ 10, ustęp 1 SGB II):

Jeżeli pod względem fizycznym, umysłowym lub duchowo-mentalnym nie są Państwo w stanie wykonywać danej pracy. Cierpią Państwo na specyficzne choroby lub są niepełnosprawni w kontekście wykonywania danej pracy. Jako zaświadczenie wymagane jest zaświadczenie lekarskie. Ewentualnie, Urząd Pracy może skierować daną osobę na badania lekarskie.

Jeżeli wykonywanie danej pracy utrudni Państwu przyszlą działalność w ich dotychczasowym zawodzie, ponieważ występują określone warunki i wymogi motoryczne. Przykładem jest tutaj muzyk, który musi dysponować określoną sprawnością palców do gry na swym instrumencie; w takim przypadku nie jest możliwe wykonywanie ciężkich prac fizycznych mogących prowadzić do utraty sprawności palców.

Jeżeli podjęcie danej pracy zagraża wychowaniu Państwa dzieci lub dzieci Państwa partnera. W przypadku dziecka w wieku powyżej 3 lat, którego opieka zapewniona jest w placówkach opiekuńczych dziennego pobytu lub w inny sposób, brak jest zagrożenia procesu wychowawczego. W przypadku dziecka w wieku poniżej 3 lat rodzice (lub pojedynczy rodzice) lub konkubenci mogą nie być zobowiązani do pracy. Jednak nie może być tak, że dwóch partnerów ogranicza się do wychowania dzieci.

Jeżeli sprawują Państwo opiekę nad członkiem rodziny, która to opieka nie może zostać zapewniona w inny sposób i opieka ta stoi w sprzeczności z wykonywaniem pracy zarobkowej. W jakim zakresie opieka wyklucza pracę zawodową, zależy od zakresu faktycznie wykonywanych czynności z nią związanych. W orientacji pomaga odpowiedź na pytanie, do jakiej klasy rodzaju opieki według SGB II osoba jej wymagająca jest zakwalifikowana. Instrukcje pragmatyczne Federalnej Agencji ds. Pracy w § 10 (10.14) wychodzą z następujących przesłanek: W przypadku klasy opieki I, w odniesieniu do osoby ją sprawującej zakłada się możliwość pracy w pełnym wymiarze, w przypadku klasy II możliwość pracy w wymiarze 6 godzin dziennie, a klasy III – wcale.

Jeżeli występuje u Państwa ważny powód. Mogą to być w indywidualnych przypadkach względy kulturowe lub religijne, jak i również uczęszczanie do szkoły lub kształcenie (również celem zdobycia drugiego zawodu).

Keine Gründe für eine Ablehnung sind (§ 10 Abs. 2 SGB II):

- wenn die Arbeit nicht Ihrer Qualifikation entspricht
- wenn die Arbeit vom Wohnort weiter entfernt ist als die zuvor ausgeführte – bei einer täglichen Arbeitszeit sind i.d.R. Pendelzeiten von bis zu 2,5 Stunden zumutbar.
- wenn die Arbeitsbedingungen schlechter sind als bei der bisherigen (z.B. niedrigerer Lohn – aber nicht, wenn er unter den gesetzlichen Mindestlohnbestimmungen liegt, ungünstigere Arbeitszeiten)
- wenn Sie durch das Arbeitsangebot eine andere Erwerbstätigkeit aufgeben müssen (z.B. Minijob). Auch wenn Sie selbständig sind, aber nicht genügend Einnahmen haben, um Ihren Lebensunterhalt aus eigenen Kräften abzusichern, kann es vorkommen, dass Sie eine Aufforderung erhalten, eine abhängige Beschäftigung aufzunehmen.

Auch hier der Rat: Lassen Sie sich im Streitfall mit dem Jobcenter von einer fachkundigen Stelle beraten!

9.2 Leistungen zur Eingliederung in Arbeit (§§ 14 ff. SGB II)

Die Jobcenter sollen Sie umfassend unterstützen, damit Sie Ihre Hilfebedürftigkeit überwinden. Das Gesetz sieht dazu verschiedene Leistungen vor. Es handelt sich aber fast ausnahmslos um Kann-Leistungen; das heißt, dass Sie auf diese Eingliederungsleistungen keinen durchsetzbaren Rechtsanspruch haben. Ihr persönlicher Ansprechpartner (der Arbeitsvermittler) entscheidet, welche Leistungen Sie erhalten können. Er muss dabei allerdings sein Ermessen für jeden Einzelfall ausüben und darf sich nicht von ermessensfehlerhaften Erwägungen, also von Gründen leiten lassen, die nicht für die konkrete Entscheidung zur Eingliederung in Arbeit von Relevanz sind.

Bereiten Sie sich darum auf jedes Gespräch mit dem Arbeitsvermittler sorgfältig vor. Je überzeugender Sie Ihre eigenen Vorstellungen äußern und begründen, warum z.B. eine bestimmte Weiterbildung Ihre Chancen, einen (besser bezahlten) Arbeitsplatz zu finden, erhöhen, so dass sich damit Ihre Hilfebedürftigkeit verringert oder ganz wegfällt, desto eher wird er Ihnen eine von Ihnen gewünschte Maßnahme bewilligen. So können Sie z.B. gezielt nach Stellenanzeigen suchen, in denen das Zertifikat, welches Sie durch die Weiterbildung erhalten würden, als Voraussetzung für die Besetzung der Stelle genannt ist.

Eine nach unserer Erfahrung noch immer von den Hilfebedürftigen unterschätzte und leider auch von Seiten der Jobcenter häufig mehr pro Forma oder als Druck genutzte Maßnahme zur Eingliederung ist der

Abschluss der Eingliederungsvereinbarung (§ 15 SGB II).

Hierbei sollte es sich eigentlich um einen „auf gleicher Augenhöhe“ ausgehandelten Vertrag zwischen dem Arbeitsvermittler und Ihnen handeln. In der Eingliederungsvereinbarung soll vor allem festgelegt werden,

- welche Leistungen Sie zur Eingliederung in Arbeit erhalten und
- welche Bemühungen Sie in welcher Häufigkeit zur Eingliederung in Arbeit mindestens unternehmen müssen und in welcher Form Sie die Bemühungen nachzuweisen haben und
- welche Leistungen Sie bei Dritten, insbesondere Trägern anderer Sozialleistungen (z.B. Unterhaltsvorschusskasse) zu beantragen haben.

Sie sollten die Chance nutzen und Ihre Vorschläge in das Gespräch einbringen und sich nicht damit abfinden, dass Ihnen einfach eine Eingliederungsvereinbarung zum Unterschreiben vorgelegt wird!

Brak podstaw do odmowy przyjęcia zatrudnienia (§ 10, ustęp 2 SGB II):

- Jeśli praca nie odpowiada Państwa kwalifikacjom.
- Jeśli miejsce pracy jest oddalone bardziej od Państwa miejsca zamieszkania niż wcześniej wykonywana - w przypadku dnia roboczego przyjmuje się z reguły 2,5 godziny tam i z powrotem.
- Jeżeli warunki pracy są gorsze niż poprzednim miejscu pracy (np. niższe zarobki – ale nie wtedy, gdy zaproponowane wynagrodzenie jest niższe niż poziom zagwarantowanej płacy minimalnej, niekorzystne czasy pracy).
- Jeżeli na skutek przyjęcia oferty pracy musieliby Państwo zrezygnować z innych form zarobkowania (np. tzw. Minijob). Również i wtedy, gdy są Państwo samodzielni, lecz nie mają wystarczających dochodów zabezpieczających egzystencję w ramach możliwości własnych, może mieć miejsce przypadek, że spotkają się Państwo z wymogiem podjęcia pracy na zasadzie umowy o pracę.

Rada: w przypadku wystąpienia kwestii spornych z Urzędem Pracy należy udać się do odpowiedniego punktu doradztwa!

9.2 Świadczenia integracyjne w miejscu pracy (§§ 14 ff. SGB II)

Urzędy Pracy mają obowiązek w sposób kompleksowy wspierać Państwa w przeciwdziałaniu stanu wymagania pomocy. Ustawa przewiduje w tej kwestii różne świadczenia. Rozchodzi się tutaj jednak w znacznej większości o świadczenia bezgotówkowe, pomagające w rozwoju możliwości i umiejętności szukania pracy; tj. udział w takich projektach jest fakultatywny zarówno ze strony Państwa, jak i Urzędu Pracy. Państwa osobisty doradca (pośrednik pracy) zdecyduje, jakie świadczenia tego rodzaju mogą lub powinni Państwo otrzymać. Jednak w każdym wypadku musi nastąpić rozpoznanie sytuacji faktycznej, aby nie miały miejsca decyzje oparte na błędnych ocenach, by wychodzić z właściwych założeń oraz aby dana decyzja w kwestii integracji w pracy była trafna.

Z tego powodu, do każdej rozmowy z pośrednikiem pracy prosimy starannie się przygotować. Im bardziej przekonująco zreferują i uzasadnią Państwo np. celowość określonego, dalszego kształcenia w kontekście zwiększenia swych szans na otrzymanie (lepiej płatnej) pracy, wtedy zwiększą Państwo prawdopodobieństwo zmniejszenia lub wyjścia ze stanu potrzeby pomocy i zwiększą szanse otrzymania decyzji na udział w wybranym projekcie. Mogą Państwo w sposób ukierunkowany studiować ogłoszenia o pracę, w której wymagany będzie certyfikat lub świadectwo ukończenia cyklu kształcenia, jako warunek do otrzymania posady.

Według naszych doświadczeń, cały czas przez petentów wymagających pomocy niedoceniane i niestety, ze strony Urzędów Pracy często stosowane pro forma lub używane jako środek nacisku jest:

Zawarcie umowy integracyjnej (§ 15 SGB II).

W grę wchodzi tutaj właściwie partnerska i wynegocjowana umowa między Państwem a pośrednikiem pracy. Taka umowa powinna między innymi regulować:

- jakie otrzymają Państwo świadczenia integracyjne w miejscu pracy, oraz
- jakie starania i o jakiej częstotliwości powinni Państwo w minimalnym stopniu podjąć w miejscu pracy i w jakiej formie te działania dokumentować, oraz
- o jakie świadczenia mogą Państwo wystąpić w jeszcze innych instytucjach, a w szczególności u innych świadczeniodawców świadczeń socjalnych (np. kasy zapomogowo-pożyczkowe).

Są Państwo zobowiązani wykorzystać te szanse i przedstawić swe propozycje podczas rozmów i nie zgadzać się z tym, że jakaś gotowa, nieuzgodniona z Państwem umowa integracyjna została Państwu podsunęta do podpisu!

Wird in der Eingliederungsvereinbarung eine Bildungsmaßnahme vereinbart, wird dort auch beschrieben, in welchem Umfang und unter welchen Voraussetzungen Sie bei schuldhaftem Abbruch der Maßnahme schadensersatzpflichtig werden.

Die Eingliederungsvereinbarung wird i.d.R. für 6 Monate abgeschlossen.

Unterschreiben Sie die Eingliederungsvereinbarung nicht, ohne dass Sie sie sorgfältig durchgelesen haben. Sie müssen auch nicht gleich vor Ort unterschreiben, Sie haben das Recht, sie mit nach Hause zu nehmen und sich beraten zu lassen. Haben Sie unterschrieben und halten sich dann nicht an die dort für Sie festgelegten Pflichten, müssen Sie mit Sanktionen/ Leistungskürzungen rechnen (siehe auch unter Punkt 10).

Was passiert, wenn ich mich weigere, die Eingliederungsvereinbarung zu unterschreiben?

Für das Verweigern der Unterschrift können Sie nicht sanktioniert werden. Das ist inzwischen durch die Rechtsprechung geklärt. Aber: Das Jobcenter hat die Möglichkeit, diese Eingliederungsvereinbarung dann als Verwaltungsakt zu erlassen. Wenn Sie gegen die darin festgelegten Pflichten verstoßen, können Ihre Leistungen gekürzt werden. Dagegen kann dann nur das Einlegen eines Widerspruchs und ggf. eine Klage helfen.

Mögliche Leistungen zur Eingliederung in Arbeit sind:

- Beratung und Vermittlung
- vermittlungsunterstützende Leistungen aus dem Vermittlungsbudget nach § 45 SGB III (z.B. Bewerbungskosten, Reisekosten für Vorstellungsgespräche, Kosten für einen Umzug oder wegen doppelter Haushaltsführung, Kosten für Arbeitsmittel, Kosten für Zeugnisse, Abschriften, Auskünfte – Schufa)
- Förderung der beruflichen Weiterbildung
- Leistungen an Arbeitgeber wie Eingliederungszuschüsse
- Vermittlungsgutschein
- Einstiegsgeld
- Leistungen zur Eingliederung von Selbständigen
- kommunale Eingliederungsleistungen wie Betreuungsleistungen für minderjährige oder behinderte Kinder, Schuldnerberatung, psychosoziale Betreuung

Der Katalog der Eingliederungsleistungen ist sehr umfangreich und befindet sich durch den Gesetzgeber in häufiger Veränderung.

Am Ende dieses Abschnitts noch eine Anmerkung von uns, wenn Sie sich an einen privaten Arbeitsvermittler wenden:

Unter den vielen gut arbeitenden privaten Arbeitsvermittlern, die Sie wirklich bei der Arbeitssuche unterstützen, gibt es leider einige „schwarze Schafe“. Lesen Sie jeden Vertrag genau durch, bevor Sie ihn unterschreiben! In dem Fall einer Berliner Arbeitsvermittlung (den Namen dürfen wir leider aus rechtlichen Gründen nicht nennen), erstellt diese „Bewerbungen“ (ein Standardschreiben), die in keiner Weise qualitative Ansprüche erfüllen. Sie wollen dafür aber die Bewerbungskosten, die das Jobcenter gewährt einziehen (5 Euro pro Bewerbung). Die Jobcenter übernehmen diese Kosten aus gutem Grund nicht. Aber: Die Arbeitsvermittlung setzt dann die Betroffenen massiv unter Druck, damit diese selbst die Kosten zahlen. Sind Sie auf so einen Vermittler reingefallen, lassen Sie sich nichts gefallen. Suchen Sie rechtliche Hilfe.

Po tym, gdy w czasie rozmów na temat integracji ustalone zostaną zasady kształcenia nastąpi również podanie zasad, w jakim zakresie i pod jakimi warunkami zobowiązani będą Państwo do zapłacenia odszkodowania z powodu ewentualnego, zawinionego przez siebie przerwania przewidzianych działań.

Proces integracji powinien zostać zakontraktowany z reguły na okres 6 miesięcy.

Prosimy nie podpisywać umowy integracyjnej bez jej uprzedniego, dokładnego przeczytania. Nie są Państwo zobowiązani do składania podpisu na miejscu, lecz mają Państwo prawo wziąć umowę do domu i zasięgnąć porady. W przypadku podpisania i niedotrzymania zawartych tam postanowień i obowiązków, muszą się Państwo liczyć z sankcjami/zmniejszeniem świadczeń (patrz również punkt 10).

Co się stanie, gdy odmówię zawarcia umowy integracyjnej?

Za odmowę złożenia podpisu nie ma sankcji. Zostało to potwierdzone na mocy ustawy. Jednak: Urząd Pracy ma możliwość taką niepodpisaną umowę integracyjną załączyć do akt urzędowych. W przypadku niespełnienia przez Państwa ustalonych obowiązków, może nastąpić zmniejszenie Państwa świadczeń. Przeciwno takiej decyzji można złożyć tylko sprzeciw lub skargę do sądu.

Możliwymi świadczeniami integracyjnymi w miejscu pracy są:

- Doradztwo i pośrednictwo
- Świadczenia pośrednictwa pracy z budżetu pośrednictwa według postanowień § 45 SGB III (np. koszty ubiegania się o pracę, koszty podróży na rozmowy kwalifikacyjne, koszty przeprowadzki lub koszty prowadzenia podwójnego gospodarstwa domowego, koszty na środki pracy, koszty wystawiania świadectw, kopii i odpisów, informacje z Schufa /Systemu Informacji Kredytowych/).
- Wspieranie dalszego kształcenia zawodowego
- Świadczenia dla pracodawców, jak np. subwencje integracyjne
- Bony
- Fundusze na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej z obowiązkiem odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne
- Świadczenia integracyjne dla osób samodzielnie prowadzących działalność
- Świadczenia integracyjne ze strony gmin i samorządów, jak świadczenia opiekuńcze dla niepełnoletnich lub niepełnosprawnych dzieci, doradztwo szkolne, opieka społeczno-psychologiczna

Katalog świadczeń integracyjnych jest bardzo długi i jest poddawany ciągłym zmianom przez ustawodawcę.

Na koniec niniejszego rozdziału jeszcze jedna uwaga od nas, w przypadku gdy zwracają się Państwo do prywatnego pośrednika pracy:

Między wieloma prywatnymi pośrednikami pracy, którzy faktycznie wspierają poszukujących pracy, występują niestety „czarne owce”. Przed podpisaniem danej umowy prosimy o jej uważne przeczytanie! W przypadku pewnej berlińskiej agencji pośrednictwa pracy (ze względów prawnych nie możemy podać jej nazwy) ma miejsce „pośrednictwo pracy” (pismo standardowe), które w żaden sposób nie odpowiada wymogom jakościowym. Zwykle, Urząd Pracy pokrywa koszty naboru i rekrutacji, a tam pobierane są opłaty (5,- Euro od każdej oferty zatrudnienia). Urzędy Pracy nie pobierają takich opłat z oczywistych względów. Jednak: Prywatne pośrednictwo pracy stawia penta pod silną presją wymuszającą pokrywanie kosztów rekrutacji. Jeżeli zostaną Państwo poddani przez takiego pośrednika takiej presji, wtedy prosimy nie przystawać na takie warunki Prosimy zasięgnąć porady prawnej.

10. Sanktionen – Kürzung oder Streichung von Leistungen

Wenn Sie Ihren Verpflichtungen gegenüber dem Jobcenter nicht nachkommen, müssen Sie mit Leistungskürzungen bis hin zum Wegfall der gesamten Leistung rechnen. Fällt die gesamte Leistung weg, sind Sie auch nicht mehr krankenversichert über das Jobcenter!

10.1 Sanktionen wegen Pflichtverletzungen bzw. Meldeversäumnissen (§§ 31, 31a, 31b, 32 SGB II)

Sanktionen wegen Pflichtverletzungen (§§ 31, 31a und b SGB II)

Gründe für eine Kürzung der Leistung sind, wenn Sie sich ohne wichtigen Grund trotz schriftlicher Belehrung über die Rechtsfolgen oder deren Kenntnis (z.B. durch ein ausgehändigtes Merkblatt) weigern:

- die in der Eingliederungsvereinbarung festgelegten Pflichten zu erfüllen, insbesondere nicht ausreichende Eigenbemühungen nachweisen.
- eine zumutbare Arbeit, Ausbildung, Arbeitsgelegenheit aufzunehmen, fortzuführen oder deren Anbahnung durch Ihr Verhalten verhindern.
- eine zumutbare Maßnahme zur Eingliederung in Arbeit nicht antreten, abrechnen oder Anlass für den Abbruch gegeben haben.

Weitere Gründe sind, wenn:

Sie über 18 Jahre alt sind und Ihr Einkommen oder Vermögen in der Absicht vermindert haben, die Gewährung oder Erhöhung von SGB II-Leistungen herbeizuführen.

Sie sich nach Belehrung über die Rechtsfolgen oder deren Kenntnis weiter unwirtschaftlich verhalten.

Sie eine Sperrzeit nach dem SGB III für den Bezug von Arbeitslosengeld haben oder der Anspruch darauf erloschen ist bzw. wenn die Voraussetzungen dafür vorliegen.

Welche Kürzungen erfolgen?

Bei einer erstmaligen Pflichtverletzung werden 30 % des maßgebenden Regelbedarfs für 3 Monate gekürzt, bei einem Alleinstehenden sind dies also 30 % von 364 Euro = gerundet 109 Euro.

Bei einer weiteren Pflichtverletzung innerhalb eines Jahres werden 60 % des maßgebenden Regelbedarfs ebenfalls für 3 Monate gekürzt.

Bei einer erneuten Pflichtverletzung im Jahreszeitraum entfällt die Leistung ganz, auch die Kosten der Unterkunft und Heizung. Wenn Sie in diesem Fall nachträglich bereit sind, Ihren Pflichten nachzukommen, also z.B. doch noch an der Bildungsmaßnahme teilzunehmen, kann das Jobcenter die Kürzung auf 60 % reduzieren.

Wenn Sie eine mehr als 30 %-ige Kürzung haben, können Sachleistungen oder geldwerte Leistungen, z.B. Lebensmittelgutscheine, vom Jobcenter geleistet werden. Dazu kann auch eine Direktüberweisung der Stromabschläge an den Stromlieferanten gehören. Das Jobcenter entscheidet darüber nach Ermessen. Wenn Sie mit minderjährigen Kindern zusammenleben, ist das Ermessen reduziert, das Jobcenter soll dann Sachleistungen oder geldwerte Leistungen erbringen. Sie sollten aber in jedem Fall geldwerte Leistungen beantragen.

Wenn die Leistung auf Grund der Sanktion völlig gestrichen wurde, Sie aber Sachleistungen oder geldwerte Leistungen erhalten, bleibt die Krankenversicherung bestehen.

10. Sankcje - Zmniejszenie lub odebranie świadczeń

W przypadku naruszenia obowiązków wobec Urzędu Pracy muszą się Państwo liczyć ze zmniejszeniem świadczeń, aż do ich całkowitej utraty. W przypadku utraty całości świadczeń ze strony Urzędu Pracy, następuje również utrata ubezpieczenia zdrowotnego!

10.1 Sankcje na skutek naruszenia obowiązków, względnie zaniedbania obowiązku zgłaszania się (§§ 31, 31a, 31b, 32 SGB II)

Sankcje na skutek naruszenia obowiązków (§§ 31, 31a i b, SGB II)

Powodem zmniejszenia wysokości świadczenia jest odmowa bez ważnych przyczyn, pomimo pisemnego pouczenia o następstwach prawnych lub pomimo przekazania do wiadomości (np. w formie wręczenia ulotki informacyjnej):

- Spełniania obowiązków zawartych w umowie integracyjnej, w szczególności dokumentowania zakresu starań własnych.
- Podjęcia możliwej do wykonywania pracy, kształcenia, podejmowania i kontynuacji zatrudnienia i dbania o nie przez Państwa odpowiednie postępowanie.
- Możliwych do realizacji działań integracyjnych w miejscu pracy, ich zaniechanie lub danie powodów do przerwania.

Możliwymi są dalsze powody, jeśli:

Jeśli są Państwo w wieku powyżej 18 lat i zmniejszyli swe dochody i majątek w celu zapewnienia sobie lub podwyższenia świadczeń tytułem SGB II.

Jeśli po otrzymaniu pouczenia o konsekwencjach prawnych lub przyjęcia ich do wiadomości postępują Państwo w sposób rozrzutny i niegospodarny.

Są Państwo czasowo wykluczeni z pobierania zasiłku dla bezrobotnych tytułem SGB III lub Państwa roszczenia są już bezpodstawne, względnie wystąpiły po temu określone powody.

Jakie zmniejszenia świadczeń mają miejsce?

W przypadku pierwszego naruszenia obowiązków następuje zmniejszenie o 30% ustalonego świadczenia na potrzeby regularne na okres 3 miesiące, zatem dla osób samotnych jest to 30% z 364,- Euro, co daje po zaokrągleniu 109,- Euro.

W przypadku następnego naruszenia obowiązków w okresie 1 roku następuje zmniejszenie o 60% ustalonego świadczenia na potrzeby regularne.

W przypadku ponownego zaniedbania obowiązków w okresie roku, świadczenia rzepadają całkowicie, również świadczenia na koszty utrzymania i ogrzewania. Jeżeli w takim przypadku wykażą Państwo dobrą wolę i wrócą do spełniania swych obowiązków, a więc np. będą brali udział w szkoleniach, wtedy Urząd Pracy zastosuje umniejszenie w wysokości 60%.

Po zmniejszeniu świadczenia o więcej niż 30%, mogą Państwo otrzymać z Urzędu Pracy świadczenia rzeczowe lub świadczenia pieniężne, np. bony żywnościowe. Do tego należy przelewanie należności za prąd bezpośrednio na konto Zakładu Energetycznego. O wymiarze takich świadczeń decyduje Urząd Pracy. W przypadku, gdy zamieszkują Państwo z niepełnoletnim dzieckiem, wtedy wymiar zostaje zmniejszony, a Urząd Pracy powinien świadczyć świadczenia rzeczowe lub pieniężne. Powinni jednak. Państwo w każdym przypadku wystąpić o świadczenia rzeczowe. Jeżeli na skutek sankcji świadczenie zostanie odebrane w całości, a otrzymują Państwo świadczenia rzeczowe lub inne świadczenia pieniężne, wtedy zachowują Państwo prawo do ubezpieczenia zdrowotnego.

Besondere Situation der erwerbsfähigen Jugendlichen unter 25 Jahren

Bei der 1. Pflichtverletzung wird die gesamte Leistung für den Regelbedarf gestrichen, es werden nur noch die Kosten der Unterkunft und Heizung direkt an den Vermieter gezahlt. Bei der zweiten Pflichtverletzung werden auch die Wohnkosten nicht mehr übernommen. Erklärt sich der Jugendliche nachträglich bereit seine Pflichten zu erfüllen, kann das Jobcenter die Kosten der Unterkunft wieder übernehmen. Sachleistungen oder geldwerte Leistungen können geleistet werden. Im Einzelfall kann die Sanktion auf 6 Wochen begrenzt werden.

Sanktionen wegen Meldeversäumnissen (§ 32 SGB II)

Kommen Sie trotz Aufforderung und schriftlicher Belehrung über die Rechtsfolgen oder deren Kenntnis einem Meldetermin (beim Arbeitsvermittler oder auch zu einer ärztlichen oder psychologischen Untersuchung) ohne wichtigen Grund nicht nach, wird Ihre Geldleistung um jeweils 10 % des maßgebenden Regelbedarfs - bei einem Alleinstehenden sind dies gerundet 36 Euro - gekürzt.

10.2 Sanktionen wegen Verletzung allgemeiner Mitwirkungspflichten

Neben denn besonderen Vorschriften des SGB II über die Mitwirkung und die Folgen der Pflichtverletzungen gelten auch die allgemeinen Vorschriften des SGB I – Sozialgesetzbuch Allgemeiner Teil – und des SGB X – Sozialgesetzbuch Sozialverwaltungsverfahren und Sozialdatenschutz -, soweit davon im SGB II keine Abweichungen vorgesehen sind.

Die wichtigsten Vorschriften hiervon finden sich in § 60 SGB I:

Sie sind verpflichtet,

- alle Tatsachen anzugeben, die für die Leistung erheblich sind und auf Verlangen des zuständigen Leistungsträgers der erforderlichen Auskünfte durch Dritte zuzustimmen
- Änderungen in den Verhältnissen, die für die Leistung erheblich sind oder über die im Zusammenhang mit der Leistung Erklärungen abgegeben worden sind, unverzüglich mitzuteilen
- Beweismittel zu bezeichnen und auf Verlangen des zuständigen Leistungsträgers Beweisurkunden vorzulegen oder ihrer Vorlage zuzustimmen.

Es gibt natürlich Grenzen der Mitwirkung (§ 65 SGB I)

Zur Mitwirkung sind Sie nicht verpflichtet, wenn

- ihre Erfüllung nicht in einem angemessenen Verhältnis zu der in Anspruch genommenen Sozialleistung steht oder
- ihre Erfüllung Ihnen aus einem wichtigen Grund nicht zugemutet werden kann oder
- das Jobcenter sich durch einen geringeren Aufwand als Sie die erforderlichen Kenntnisse selbst beschaffen kann.

Auch gegen eine Mitwirkungspflicht des Jobcenters, die Ihnen unzumutbar erscheint, können Sie Widerspruch und ggf. Klage vor dem Sozialgericht einlegen und so gerichtlich überprüfen lassen.

Sytuacje szczególne w odniesieniu do zdolnej do pracy młodzieży poniżej 25 lat

W przypadku pierwszego naruszenia obowiązków następuje zabranie wszelkich świadczeń tytułem zapotrzebowania regularnego, jednak finansowane będą koszty utrzymania i ogrzewania poprzez ich bezpośrednie przelewanie na konto administratora wynajmowanego mieszkania. W przypadku drugiego naruszenia obowiązków następuje zatrzymanie finansowania kosztów zamieszkania. Jeżeli taka młoda osoba dodatkowo oświadczy, że będzie spełniać swoje obowiązki, wtedy Urząd Pracy może ponownie przejąć na siebie koszty utrzymania tej osoby. Świadczenia rzeczowe lub świadczenia równoważne pieniężnym mogą być wypłacane nadal. W szczególnym przypadku, sankcja może być ograniczona do 6 tygodni.

Sankcje na skutek naruszenia obowiązku zgłaszania się (§ 32, SGB II)

Jeżeli pomimo pisemnych monitów o skutkach prawnych lub pomimo ich znajomości nie stawiają się Państwo w wyznaczonym terminie (u pośrednika pracy lub również na badania lekarskie albo psychologiczne) bez ważnych powodów, wtedy nastąpi zmniejszenie o 10% Państwa świadczenia tytułem uzasadnionych potrzeb regularnych - w przypadku osób samotnych po zaokrągleniu - o 36 Euro.

10.2 Sanktionen wegen Verletzung allgemeiner Mitwirkungspflichten

Obok przepisów szczegółowych wynikających z SGB II o aktywnym współdziałaniu w poszukiwaniu pracy i o następstwach z powodu naruszania obowiązków, stosowane są ogólne przepisy właściwe dla SGB I – Kodeksu Praw Socjalnych, Część Ogólna, oraz SGB X – Kodeksu Praw Socjalnych, Postępowanie Administracyjne i Ochrona Danych Socjalnych – o ile w SGB II nie przewidziano innych rozwiązań./

Najważniejsze przepisy w tej kwestii znajdują się w § 60 SGB I:

Zobowiązują one Państwa do:

- Podawania wszelkich faktów i okoliczności ważnych dla otrzymywanych świadczeń i na żądanie instytucji wypłacającej świadczenie potwierdzania informacji otrzymywanych od osób trzecich.
- Niezwłocznego informowania o wszelkich zmianach w układach mających istotny wpływ na otrzymane świadczenia lub składania stosownych oświadczeń mających związek z tymi świadczeniami.
- Dostarczania odpowiednich dowodów i na żądanie instytucji wypłacającej świadczenia przedkładania odpowiednich świadectw oraz dokumentacji im towarzyszących.

Występują oczywiście pewne granice aktywnego współdziałania (§ 65 SGB I)

Do takiego współdziałania nie są Państwo zobowiązani, jeśli:

- Jego spełnienie nie jest odpowiednio proporcjonalne do wysokości pobieranego świadczenia, lub
- Jego spełnienie z ważnego powodu nie będzie mogło zostać podjęte lub
- Urząd Pracy jest w stanie zaangażować do załatwienia sprawy mniej nakładów czasu i pracy, niż sami Państwo byliby w stanie to zrobić.

Również w kwestii obowiązku aktywnego udziału stawianego przez Urząd Pracy, który wydaje się Państwu ponad możliwości, można wnieść skargę przed Sądem ds. Socjalnych i w ten sposób zbadać problem sądownie.

Folgen einer fehlenden Mitwirkung können sein:

- Ganz- oder teilweise Einstellung der Leistung (§ 66 Abs. 1 SGB II)
- Aufforderung zur Rückerstattung von Leistungen nach §§ 45 bzw. 48 SGB X

Zum Abschluss eine oft gestellte Frage zum Thema Mitwirkung:
Muss ich meine Kontoauszüge vorlegen?

Am 19.09.2008 hat das Bundessozialgericht – B 14 AS 45/07 R – dazu entschieden:

Das Vorlegen der Kontoauszüge, zumindest der letzten 3 Monate, ist eine Mitwirkungspflicht und nicht zu beanstanden. Aus den Kontoauszügen haben die Einnahmen unbegrenzt hervorzugehen, bei den Ausgaben können die Empfänger von Zahlungen geschwärzt oder unkenntlich gemacht werden, wenn diese Zahlungen besondere personenbezogene Daten betreffen, z.B. Beiträge für Gewerkschaften, politische Parteien und Religionsgemeinschaften. Die Höhe der überwiesenen Beträge muss aber auch in diesen Fällen für den Grundsicherungsträger erkennbar bleiben.

Eine weiterführende Entscheidung vom 19.02.2009 - B 4 AS 10/08 R - zur Vorlage bei Folgeanträgen:

Auch ohne konkrete Verdachtsmomente auf missbräuchlichen Leistungsbezug ist ein Antragsteller bei jeder Beantragung von Leistungen nach dem SGB II - also auch bei Folgeanträgen - verpflichtet, sämtliche Kontoauszüge der jeweils vergangenen drei Monate vorzulegen.

Następstwa braku aktywnego udziału mogą wyglądać tak:

- Całkowite lub częściowe wstrzymanie świadczenia (§ 66, ustęp 1 SGB II)
- Wezwanie do zwrotu świadczeń według postanowień §§ 45 lub 48 SGB X.

Celem odpowiedzi na często stawiane pytanie na temat aktywnego współudziału: Czy muszę przedkładać swe wyciągi z konta?

W dniu 19.09.2008r. Federalny Sąd ds. Socjalnych, decyzją B 14 AS 45/07 R – wydał orzeczenie:

Przedstawianie wyciągów z konta za okres co najmniej ostatnich 3 miesięcy należy do obowiązków czynnego brania udziału i współdziałania z Urzędem Pracy. Z wyciągów z konta wynikają w sposób czytelny wszelkie przychody, przy czym pozycje wydatkowe petent ma prawo zaczerpnąć lub uczynić je nieidentyfikowanymi, jeżeli płatności te dotyczą wrażliwej sfery osobistej, np. składki na związki zawodowe, partie polityczne i wspólnoty religijne. Wysokości przelewanych sum muszą jednak nawet i w takim wypadku być dla instytucji wypłacającej zasiłki podstawowe czytelne.

Dalej idące orzeczenie z dnia 19.02.2009r. - B 4 AS 10/08 R – w kwestii przedkładania następujących wniosków:

Również i w przypadku konkretnego podejrzenia o niewłaściwe wykorzystywanie środków ze świadczeń, przy każdym składaniu wniosków o świadczenia według SGB II – a więc wniosków następujących – wnioskodawca jest zobowiązany przedstawiać wszelkie wyciągi z konta za każde ostatnie trzy miesiące.

I. Adressen von Beratungsstellen in Berlin und weitere Informationen

- www.berliner-arbeitslosenzentrum.de
Hier finden Sie Tipps und Infos rund um das Thema Arbeitslosigkeit in Berlin
- www.beratung-kann-helfen.de
Hier finden Sie ein umfangreiches Verzeichnis von Berliner Beratungsstellen. Das Verzeichnis entstand im Rahmen der Aktion „Irren ist amtlich – Beratung kann helfen!“, einer Aktion des Berliner Arbeitslosenzentrums (BALZ) in Kooperation mit den Berliner Wohlfahrtsverbänden.
- www.fehlt-ihnen-etwas.de
Auf dieser Seite informieren seit Juni 2000 die Wohlfahrtsverbände Berlins zum Thema „verdeckte Armut“ und „Sozialhilfe“ in den Medien und auf den Straßen der Hauptstadt.
- www.Fluechtlingsinfo-berlin.de/fr/pdf/Eckpunkte_SGB_II_XII_Auslaender.pdf
Hier finden Sie eine Übersicht über Leistungen für Ausländer nach dem SGB II, XII und dem Asylbewerberleistungsgesetz (AsylbLG)
- www.tacheles-sozialhilfe.de
Hier finden Sie viele Informationen zu Fragen des Arbeitslosengeldes II
- Türkisch- und kurdischsprachige Migranten können sich unter folgender Adresse beraten lassen:
Otur ve Yasa / Wohnen und Leben e.V. im Nachbarschaftshaus Centrum e.V.
Telefon: 030/ 22 50 24 02
v.oturyasa@nachbarschaftshaus-centrum.de

I. Adresy punktów doradztwa w Berlinie i pozostałe informacje

- www.berliner-arbeitslosenzentrum.de
Tutaj znajdą Państwo wskazówki i informacje na temat bezrobocia w Berlinie
- www.beratung-kann-helfen.de/
Tutaj znajdą Państwo bogaty spis punktów doradztwa w Berlinie. Spis ten powstał w ramach akcji „pomyłka to rzecz urzędu – doradztwo może pomóc”, akcji Berlińskiego Centrum Bezrobotnych (BALZ) we współpracy z Berlińskimi stowarzyszeniami dobroczynnymi.
- www.fehlt-ihnen-etwas.de/
Na tej stronie, od czerwca 2000 roku stowarzyszenia dobroczynne Berlina udzielają informacji na temat „ukrytej biedy” i „pomocy socjalnej” w mediach i na ulicach stolicy.
- www.Fluechtlingsinfo-berlin.de/fr/pdf/Eckpunkte_SGB_II_XII_Auslaender.pdf
Tutaj znajdą Państwo przegląd świadczeń dla cudzoziemców według SGB II, XII oraz według Ustawy o Świadczeniach dla Osób Ubiegających się o Azyl (AsylbLG)
- www.tacheles-sozialhilfe.de
Tutaj znajdą Państwo wiele informacji w kwestii zasiłku dla bezrobotnych ALG II
- Imigranci turecko – i kurdyjskojęzyczni mogą zasięgnąć porady pod następującym adresem:
Otur ve Yasa / Wohnen und Leben e.V. im Nachbarschaftshaus Centrum e.V.
Telefon: 030/ 22 50 24 02
oturyasa@nachbarschaftshaus-centrum.de

II. Verwendete Abkürzungen

Abs.	Absatz
ALG II	Arbeitslosengeld II
ALG II-VO	Verordnung zur Berechnung von Einkommen und Vermögen beim Arbeitslosengeld II/ Sozialgeld
AsylbLG	Asylbewerberleistungsgesetz
AufenthG	Aufenthaltsgesetz
AV	Ausführungsvorschrift
Az	Aktenzeichen
BA	Bundesagentur für Arbeit
BAB	Berufsausbildungsbeihilfe
BAföG	Bundesausbildungsförderungsgesetz
BALZ	Berliner Arbeitslosenzentrum
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch
BGH	Bundesgerichtshof
BKGG	Bundeskindergeldgesetz
BSG	Bundessozialgericht
EU-Staaten	Staaten der Europäischen Union
EWR	Europäischer Wirtschaftsraum
FreizügG/EU	Freizügigkeitsgesetz der Europäischen Union
ggf.	gegebenenfalls
LSG	Landessozialgericht
SGB	Sozialgesetzbuch
VO	Verordnung

II. Stosowane skróty

Abs.	Ustęp
ALG II	Zasiłek dla bezrobotnych II
ALG II-VO	Ustawa o naliczaniu dochodów i liczeniu majątku w przypadku pobierania zasiłku dla bezrobotnych II / zasiłku socjalnego
AsylbLG	Ustawa o prawie do azylu
AufenthG	Ustawa o prawie do pobytu
AV	Przepis wykonawczy
Az	urzędowy znak sprawy
BA	Federalna Agencja ds. Pracy
BAB	Pomoc dla osób kształcących się zawodowo
BAföG	Federalna ustawa o popieraniu kształcenia
BALZ	Berlińskie Centrum Bezrobotnych
BGB	Kodeks Cywilny
BGH	Sąd Federalny
BKGG	Federalna ustawa o zasiłkach na dzieci
BSG	Federalny Sąd ds. Socjalnych
EU-Staaten	Kraje Unii Europejskiej
EWR	Europejska Strefa Gospodarcza – Unijne prawo o swobodnym przemieszczaniu się i osiedlaniu
ggf.	w danym przypadku
SGB	Kodeks Praw Socjalnych
VO	Rozporządzenie

